

PRIREDLI

KAZNENO PRAVO: MLADEN PIŠKOREC, predsjednik kaznenog odjela

GRAĐANSKO PRAVO: ANTUN DOMINKO, predsjednik građanskog odjela

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON IZ 1997. GODINE	2-3
II KAZNENI ZAKON IZ 2011. GODINE	3-9
III ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 1997. GODINE	9-10
IV ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 2008. GODINE	10-12
V ZAKON O SUDOVIMA ZA MLADEŽ	12
VI ZAKON O PRAVOSUDNOJ SURADNJI U KAZNENIM STVARIMA S DRŽAVAMA ČLANICAMA EUROPSKE UNIJE	13

GRADANSKO PRAVO

I STVARNO I ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO	14
STVARNO PRAVO.....	14-28
ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO.....	28-33
II OBVEZNO PRAVO.....	33-56
III OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO.....	56
OBITELJSKO PRAVO.....	56-63
NASLJEDNO PRAVO.....	64-67
IV RADNO PRAVO.....	68-77
V GRADANSKO PROCESNO PRAVO	78
PARNIČNI POSTUPAK.....	78-87
OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	87-98

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON IZ 1997. GODINE

1) Čl. 54. st. 5. KZ/97

Odluku o izvršenju kazne zatvora u trajanju razmjerno neizvršenom radu za opće dobro sud može donijeti tek istekom roka određenog za izvršenje rada za opće dobro, koji po čl. 54. st. 3. KZ/97 ne može biti kraći od jednog mjeseca ni dulji od jedne godine, a ne prije toga, čak ni u slučaju kada se osuđenik nije odazvao na određeno radno mjesto niti je odradio ijedan sat rada za opće dobro.

Županijski sud Bjelovar, Kž-15/2014 od 30. siječnja 2014. godine

2) Čl. 224. st. 4. KZ/97

Ne čini kazneno djelo prijevare iz čl. 224. st. 4. KZ/97 okrivljenik koji se zaposlio na temelju lažne svjedodžbe i diplome o završenoj visokoj stručnoj spremi upisanoj u radnu knjižicu i kroz više godina uspješno i kvalitetno obavljao poslove za koje je primao plaću, jer takvim postupanjem okrivljenika za poslodavca nije nastala materijalna šteta. Kazneni zakon i sudska praksa kod kaznenog djela prijevare govore o šteti u materijalnom smislu, kod kvalificiranog oblika prijevare iz čl. 224. st. 4. KZ/97 to je šteta koja premašuje 30.000,00 kn (od 01. siječnja 2013. godine šteta koja premašuje 60.000,00 kn), čime je jasno da koncept kaznenog djela prijevare težište stavlja na materijalne nepovoljne posljedice na strani oštećenika. Poslodavac ne može iskazati stvarno nastalu štetu zbog okrivljenikovog obavljanja posla bez odgovarajuće stručne spreme, inkriminirani iznos pune plaće ne može predstavljati stvarnu štetu, jer je okrivljenik za svoju plaću odrađivao poslovne zadatke, a svaki pokušaj konstrukcije neke vrste apstraktne štete bio bi nedozvoljeno široko tumačenje odredbe čl. 224. st. 1. i 4. KZ/97, suprotno volji zakonodavca i prihvaćanju sudske prakse.

Županijski sud Bjelovar, Kž-4/2014 od 05. lipnja 2014. godine

3) Čl. 297. st. 1. KZ/97

Ne čini kazneno djelo nedozvoljene trgovine iz čl. 297. st. 1. KZ/97 okrivljenik koji je, protivno odredbi Zakona o vinu (NN 96/03, 25/09, 22/11 i 55/11) kojom je zabranjen promet neispravno označenih vina, prodao 177 litara svoga vina napunjenog u boce na kojima se nalazila naljepnica PP Orahovica „Frankovka“, vino s kontroliranim zemljopisnim porijeklom. Vino nije roba čiji je promet zabranjen ili ograničen, ako vino nije bilo ispravno označeno radi se o povrjeđivanju odredbe čl. 38. st. 1. toč. 3. Zakona o vinu, no na taj način vino kao takvo, bilo ono neispravno označeno ili uopće ne označeno, nema svojstvo zabranjene robe čl. 297. st. 1. KZ/97. Zakonom o vinu propisani su uvjeti i standardi za plasiranje vina na tržište, no to nikako ne znači da povrjeđivanje bilo koje norme toga Zakona može pretvoriti vino u robu čiji je promet ograničen ili zabranjen.

Županijski sud Bjelovar, Kž- 281/2013 od 10. travnja 2014. godine

4) Čl. 337. st. 4. i 1. KZ/97

U činjeničnom opisu kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 337. KZ/97 nije potrebno navoditi blanketne norme koje je okrivljenik, kao odgovorna osoba, iskorištavajući svoj položaj prekršio, jer se to kazneno djelo može počiniti a da se pritom niti ne krše blanketne norme, dovoljno je da se zlouporabi položaj i ovlast s ciljem da se sebi ili nekoj drugoj osobi pribavi protupravna imovinska korist. Ako je okrivljena kao ravnatelj zdravstvene ustanove za ljekarničku djelatnost prodala robu koja se nalazila u trgovačkom društvu tada ne prodaje privatnu imovinu osnivača ili vlasnika poslovnih udjela, nego trgovačko društvo prodaje svoju robu koju je nabavilo od dobavljača i kupoprodajna cijena mora se položiti na žiro račun društva, bez obzira na njegovu blokadu, a ne na privatni račun. Osnivač trgovačkog društva nije vlasnik društva nego vlasnik poslovnih udjela u tom društvu, sva imovina koja se nađe u imovinskom substratu trgovačkog društva imovina je toga društva, a ne osnivača i ne vlasnika poslovnih udjela. Temeljem vlasništva na poslovnim udjelima osnivač odnosno vlasnik poslovnih udjela ima pravo na diobu dobiti društva, a nikako na prodaju robe toga društva.

VSRH, I Kž-239/2012 od 05. veljače 2014. godine

II KAZNENI ZAKON IZ 2011. GODINE

5) Čl. 3. KZ/11

Kada drugostupanjski sud smatra da kaznu zatvora u trajanju od 1 godine na koju je okrivljenik osuđen zbog kaznenog djela iz čl. 272. st. 4. KZ/97 treba zamijeniti radom za opće dobro, što omogućuje odredba čl. 55. st. 1. i 2. KZ/11, koja je za okrivljenika povoljnija od odredbe čl. 54. st. 1., 2. i 3. KZ/97, tada poštujući načelo alternativiteta novi Kazneni zakon treba primijeniti u cijelosti, u njegovom općem i posebnom dijelu, te i kazneno djelo pravno označiti po čl. 227. st. 6. u vezi st. 2. i 1. KZ/11, bez obzira što je za to djelo zapriječena stroža kazna (zatvor od 1 do 8 godina) nego za kazneno djelo iz čl. 272. st. 4. KZ/97 (zatvor od 6 mjeseci do 5 godina), te slijedom toga okrivljenika osuditi na kaznu zatvora u trajanju od 1 godine i temeljem čl. 55. st. 1. i 2. KZ/11 tu kaznu zamijeniti radom za opće dobro, tako da se 1 dan zatvora zamjenjuje sa 2 sata rada.

Županijski sud Bjelovar, Kž-117/2014 od 06. kolovoza 2014. godine

6) Čl. 3. st. 2. KZ/11

Okrivljenik je kao vlasnik i direktor trgovačkog društva novac koji je banka na ime kredita petorici građana odobrila za kupnju automobila u cijelosti podizao, automobile plaćao s dijelom tako podignutog novca, a dio zadržavao za sebe umjesto da ga je vratio kupcima automobila, čime je kao odgovorna osoba s ciljem da sebi pribavi protupravnu imovinsku korist iskoristio svoj položaj i pribavio sebi znatnu imovinsku korist od najmanje 200.000,00 kn, počinivši kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 337. st. 4. u vezi st. 3. i 1. KZ/97. Stupanjem na snagu KZ/11 takvo ponašanje okrivljenika može biti podvedeno pod

obilježja kaznenog djela iz čl. 246. st. 1. i 2. toga Zakona, jer se radi o povredi dužnosti zaštite tuđih imovinskih interesa u gospodarskom poslovanju. Vodeći računa o pravnom shvaćanju Kaznenog odjela VSRH od 27. prosinca 2012. godine o visinama neodređenih vrijednosti koje su zakonsko obilježje kaznenog djela, a imajući na umu da su kazne predviđene u čl. 337. st. 4. KZ/97 i čl. 246. st. 2. KZ/11 jednake, KZ/11 je blaži za počinitelja, jer zakonsko obilježje „znatna imovinska korist“ postoji kada vrijednost imovinske koristi prelazi 60.000,00 kn (ranije 30.000,00 kn).

VSRH, I Kž-223/2013 od 18. ožujka 2014. godine

7) Čl. 3. st. 2. KZ/11

Ponašanja okrivljenika prvostupanjskom presudom označena kao produljeno kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 337. st. 4. KZ/97 i jedno kazneno djelo zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz čl. 292. st. 2. u vezi st. 1. podstavak 6. KZ/97, nakon stupanja na snagu KZ/11, trebaju biti podvedena pod obilježja jednog produljenog kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. st. 1. i 2. KZ/11. Nakon ocjene o postojanju pravne neprekidnosti sud je ocijenio je li KZ/11 blaži od KZ/97 vodeći računa o pravnom shvaćanju Kaznenog odjela VSRH od 27. prosinca 2012. godine o visinama neodređenih vrijednosti koje su zakonsko obilježje kaznenog djela. Prema tom mjerilu, a imajući u vidu da su kazne predviđene u čl. 337. st. 4. KZ/97 i čl. 246. st. 2. KZ/11 jednake, KZ/11 je blaži za počinitelja, jer zakonsko obilježje „znatna imovinska korist“ postoji kada vrijednost imovinske koristi prelazi 60.000,00 kn (ranije 30.000,00 kn). U odnosu na kazneno djelo iz čl. 292. st. 2. KZ/97, predviđena je kazna od jedne do osam godina, a za kazneno djelo iz čl. 246. st. 2. KZ/11 predviđena je stroža kazna i iznosi od jedne do deset godina. S obzirom na to navedeno pravno shvaćanje nije odlučno za ocjenu koji je zakon blaži, već je to zapriječena kazna. Dosljednom primjenom čl. 3. st. 2. KZ/11 ponašanje okrivljenika koje je imalo obilježja kaznenog djela iz čl. 292. st. 2. KZ/97 ovdje treba pripojiti ponašanju okrivljenika koje ima obilježja produljenog djela iz čl. 337. st. 4. KZ/97, a sada čl. 246. st. 2. KZ/11. Time se okrivljeniku u produljeno kazneno djelo iz čl. 246. st. 2. KZ/11 dodaje jedna kaznenopravna radnja, te se proglašava krivim za počinjenje jednog produljenog kaznenog djela iz čl. 246. st. 2. KZ/11, a to je povoljnije nego da je proglašen krivim za dva kaznena djela kao u prvostupanjskoj odluci. Zato je primjena KZ/11 i u odnosu na kazneno djelo iz čl. 292. st. 2. KZ/97 ovdje za okrivljenika blaža, jer je kazneno djelo pripojeno kao kaznenopravna radnja u okviru jednog kaznenog djela, sada iz čl. 246. st. 2. KZ/11.

VSRH, I Kž-265/2010 od 29. listopada 2013. godine

8) Čl. 3. st. 2. KZ/11

Prvostupanjskom presudom okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenog djela oduzimanja tuđe pokretne stvari iz čl. 221. st. 1. u vezi st. 4. KZ/97 i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 mjeseci. Prihvatajući žalbu okrivljenika drugostupanjski sud je preinačio presudu u odluci o kazni tako da je kaznu zatvora na temelju čl. 55. st. 1. i 2. KZ/11 zamijenio radom za opće dobro na način da je jedan dan zatvora zamijenio s dva sata rada. Kako kazneno djelo neovlaštene uporabe tuđe pokretne stvari iz čl. 234. st. 2. KZ/11, u odnosu na koje postoji pravni kontinuitet sa kaznenim djelom iz čl. 221. KZ/97, nije za okrivljenika blaže, pravilno je na pravnu oznaku djela primijenjen zakon koji je bio na snazi u vrijeme njegova počinjenja, ali su odredbe KZ/11 koje se odnose na rad za opće dobro, čl. 55. st. 1. KZ/11, povoljnije i blaže za okrivljenika od odredbe čl. 54. KZ/97, pa je drugostupanjski sud

poštujući načelo primjene blažeg zakona propisano čl. 3. st. 2. KZ/11 kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci zamijenio radom za opće dobro primjenom odredbe čl. 55. KZ/11.

Županijski sud Bjelovar, Kž-13/2014 od 30. siječnja 2014. godine

9) Čl. 3. st. 2. KZ/11

Prvostupanjskim rješenjem osuđeniku je, nakon bezuspješne prisilne naplate, novčana kazna od 45 prosječnih dnevnih dohodaka izrečena za kazneno djelo uvrede iz čl. 199. st. 1. KZ/97, primjenom čl. 52. st. 1. KZ/97, zamijenjena radom za opće dobro na slobodi u trajanju od 45 dana. Drugostupanjski sud preinačava rješenje tako da na temelju čl. 43. st. 2. KZ/11 novčanu kaznu zamjenjuje radom za opće dobro u trajanju od 90 sati, smatrajući da je prvostupanjski sud pravilno primijenio odredbu čl. 52. st. 1. KZ/97 zamijenivši novčanu kaznu radom za opće dobro, obzirom da se radi o kaznenom djelu uvrede za koje se, osim prisilne naplate i zamjenom radom za opće dobro, novčana kazna ne može zamijeniti kaznom zatvora. Međutim u samom načinu zamjene takve kazne za rad za opće dobro odredba čl. 43. st. 2. KZ/11 je blaža za osuđenika iz razloga što se novčana kazna zamjenjuje radom za opće dobro tako da se 1 dnevni iznos zamjenjuje s 2 sata rada. Radi se o pravnoj situaciji u kojoj drugostupanjski sud nalazi opravdanim odstupati od načela alternativiteta, već primjenjuje djelomično stari, a djelomično novi Kazneni zakon u onim odredbama koje su blaže za osuđenika.

Županijski sud Bjelovar, Kž-81/2014 od 17. srpnja 2014. godine

10) Čl. 3. st. 3. KZ/11

Prvostupanjskom presudom okrivljenica je proglašena krivom za kazneno djelo zlorabe položaja i ovlasti iz čl. 337. st. 4. KZ/97 i krivotvorenja službene isprave iz čl. 312. st. 1. KZ/97, jer je kao knjigovođa zadruga za uslužne djelatnosti, zadužena za sve računovodstveno-financijske usluge poslovnih partnera, sa njihovih žiro-računa skidala novac i zadržavala za sebe, prisvojivši preko 400.000,00 kn. Radi se o dva samostalna kaznena djela počinjena u realnom stjecaju, pri čemu je krivotvorenjem službene isprave okrivljenica pokušala prikriti već počinjeno kazneno djelo iz čl. 337. KZ/97. Drugostupanjski sud je međutim utvrdio da umjesto čl. 337. st. 4. KZ/97 treba primijeniti odredbu čl. 246. st. 2. KZ/11, jer nema dvojbe da je okrivljenica kao odgovorna osoba ostvarila obilježja kaznenog djela zlorabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. st. 2. KZ/11, koje je za okrivljenicu, unatoč istih propisanih kazni, blaže od kaznenog djela iz čl. 337. st. 4. KZ/97, jer po pravnom shvaćanju Kaznenog odjela VSRH znatna imovinska korist kod kaznenog djela iz čl. 246. st. 2. KZ/11 postoji tek kada vrijednost imovinske koristi prelazi iznos od 60.000,00 kn, a ne vrijednost od 30.000,00 kn koliko je bilo dovoljno za kazneno djelo iz čl. 337. st. 4. KZ/97.

VSRH, I Kž-419/2011 od 26. kolovoza 2014. godine

11) Čl. 3. st. 3. KZ/11

Prvostupanjskom presudom okrivljenik je proglašen krivim za kazneno djelo zlorabe položaja i ovlasti iz čl. 337. st. 1. i 4. KZ/97, činjenično da je u periodu od 1998. do prosinca 2001. godine, kao direktor trgovačkog društva, u vrijeme trajne blokade žiro-računa društva, izdao nalog blagajnici da se dio gotovine ostvarene maloprodajom kamena u

kamenolomu predaje njemu osobno, pa mu je tako predano ukupno 2.340.580,26 kn, čime je u tom iznosu sebi pribavio nepripadnu novčanu dobit. Drugostupanjski sud nalazi da ovo kazneno djelo ima pravni kontinuitet u kaznenom djelu zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. st. 2. KZ/11. Neovisno o tome što je za to kazneno djelo zapriječena kazna zatvora u istom rasponu kao i ranije, prema pravnom shvaćanju Kaznenog odjela VSRH od 27. prosinca 2012. godine o visinama neodređenih vrijednosti koje su zakonsko obilježje kaznenih djela, zakonsko obilježje "znatna imovinska korist" kod kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. st. 2. KZ/11 postoji kad vrijednost imovinske koristi prelazi 60.000,00 kn, dok je ranije to obilježje bilo ostvareno ako je visina imovinske koristi prelazila 30.000,00 kn, pa se nesumnjivo radi o različitoj kriminalnoj količini, zbog koje je kriminalna količina sadržana u postupanju okrivljenika sada manja.

VSRH, I Kž-846/2012 od 10. prosinca 2014. godine

12) Čl. 3. st. 3. KZ/11

Prvostupanjskom presudom okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 337. st. 4. KZ/97, da je kao glavni sindikalni povjerenik u trgovačkom društvu sa sindikalne štedne knjižice fonda solidarnosti u razdoblju od siječnja 2005. do studenog 2008. godine podigao i za sebe zadržao iznos od 107.000,00 kn. Drugostupanjski sud djelo označava po čl. 291. st. 2. KZ/11, nalazeći da postoji pravni kontinuitet između ovih kaznenih djela, ali da je prvostupanjski sud pogrešno zaključio da je KZ/11 stroži Zakon. Neovisno o tome što je za kazneno djelo iz čl. 291. st. 2. KZ/11 propisana stroža kazna (kazna zatvora od 1 do 12 godina) od one koja je propisana za kazneno djelo iz čl. 337. st. 4. KZ/97 (kazna zatvora od 1 do 10 godina), valja imati na umu da prema pravnom shvaćanju Kaznenog odjela VSRH broj Su-IV-k-4/2012-57 od 27. prosinca 2012. godine o visinama neodređenih vrijednosti koje su zakonsko obilježje kaznenih djela, zakonsko obilježje "znatna imovinska korist", odnosno "znatna šteta" kod kaznenog djela iz čl. 291. st. 2. KZ/11 postoji kada vrijednost imovinske koristi, odnosno štete prelazi 60.000,00 kn, dok je prema ranijem pravnom shvaćanju vrijednost "znatne imovinske koristi" kod kaznenog djela iz čl. 337. st. 4. KZ/97 postojala kada vrijednost te imovinske koristi prelazi iznos od 30.000,00 kn. Kako je povišen imovinski limit potreban za ostvarenje kvalificiranog oblika kaznenog djela, to je KZ/11 za okrivljenika blaži od KZ/97, time da je sud u tom slučaju vezan onim maksimumom propisane kazne koji je za okrivljenika povoljniji (čl. 337. st. 4. KZ/97).

VSRH, IKž-653/2013 od 13. svibnja 2014. godine

13) Čl. 84. KZ/11

Nije nastupila zastara izvršenja kazne zatvora od 6 mjeseci koja je osuđeniku izrečena presudom pravomoćnom 23. travnja 2007. godine. Apsolutna zastara izvršenja kazne trebala je nastupiti 23. travnja 2013. godine, no stupanjem na snagu KZ/11 na tijek zastare izvršenja kazne primjenjuje se odredba čl. 84. st. 3. KZ/11, kojom je propisano da zastara ne teče za vrijeme izdržavanja kazne. Po stajalištu vijeća izdržavanje jedne kazne zatvora zakonska je smetnja za izdržavanje svih drugih zatvorskih kazni u odnosu na koje za to vrijeme zastara izvršenja kazne ne teče. Kako je od pravomoćnosti presude do dana kada je osuđenik uhićen i nalazi se na izdržavanju druge zatvorske kazne proteklo ukupno vrijeme zastare od pet

godina, pet mjeseci i jedan dan, jer zastara za vrijeme dok se nalazio na izdržavanju druge zatvorske kazne nije tekla, proizlazi da zastara izvršenja kazne zatvora od šest mjeseci nije nastupila.

Županijski sud Bjelovar, Kž I-3/2014 od 23. siječnja 2014. godine

14) Čl.139. KZ/11

Izgovorene riječi "ukoliko bude podnesena još jedna prijava protiv njega da to više neće tolerirati, jer zna čovjeka koji na tristo metara jako dobro gađa ili skida i da je to njemu najmanji problem srediti" nemaju karakter ozbiljne prijetnje smrću, što je bitno obilježje kaznenog djela prijetnje iz čl. 139. st. 2. KZ/11, za koje je okrivljenik proglašen krivim. Izrečena prijetnja je općenito formulirana – "zna čovjeka koji na tristo metara jako dobro gađa ili skida" i te riječi imaju karakter ozbiljne prijetnje kakvim zlom, koja je objektivno prikladna da kod oštećenice izazove strah i uznemirenost, pa se radi o kaznenom dijelu prijetnje iz čl. 139. st. 1. KZ/11.

Županijski sud Bjelovar, Kž-25/2014 od 09. listopada 2014. godine

15) Čl. 163. st. 2. KZ/11

Čini kazneno djelo iskorištavanja djece za pornografiju u pokušaju iz čl. 163. st. 2. u vezi čl. 34. st. 1. KZ/11 okrivljenik koji je na mobilni telefon oštećenice, znajući da je maloljetna, poslao SMS poruku nagovarajući je da mu pošalje fotografiju svog golog tijela, nudeći joj zauzvrat SIMPA bon od 50,00 kn, što je ona odbila učiniti. Optužnicom državnog odvjetnika optuženik je terećen za kazneno djelo iz čl. 163. st. 1. KZ/11, za koje je sud okrivljenika i proglasio krivim. Biće tog kaznenog djela je potpuno drugačije od kaznenog djela iz čl. 197.a st. 1. KZ/97, pa nema pravnog kontinuiteta između ta dva djela, ali se činjenični opis može podvesti pod kazneno djelo iz čl. 163. st. 2. KZ/11, modaliteti počinjenja tih djela su potpuno isti, u oba se radi o pribavljanju radi posjedovanja pornografskih sadržaja djece ili maloljetnih osoba putem računalnih sustava odnosno informacijsko-komunikacijske tehnologije, time da je po zapriječenoj kazni za okrivljenika blaže kazneno djelo iz čl. 163. st. 2. KZ/11.

Županijski sud Bjelovar, Kž-188/2013 od 17. travnja 2014. godine

16) Čl. 172. st. 1. i 2. KZ/11

Činjenice da je okrivljenik u inkriminiranom razdoblju na tekući račun majke i zz maloljetnih oštećenika uplatio gotovo 30.000,00 kn, umjesto 54.000,00 kn koliko je trebao, te da je u više navrata preko prijatelja slao novac djeci u kovertama, ukupno gotovo 9.000,00 kn, platio troškove za maturna putovanja djece, učestalo kupovao prehrambene artikle, potrebne odjevne predmete (odjeću i obuću) i druge predmete (madrac za krevet, ogrjevno drvo i sl.), govore u prilog zaključku prvostupanjskog suda da u takvom postupanju okrivljenika nema elemenata kaznenog djela povrede dužnosti uzdržavanja iz čl. 172. st. 1. i 2. KZ/11. Da bi se radilo o tom kaznenom djelu potreban je trajniji i krajnje negativan stav počinitelja prema obvezi uzdržavanja, koji iz opisanog postupanja okrivljenika ne proizlazi, jer je okrivljenik veći dio inkriminiranog razdoblja doprinosa za uzdržavanje maloljetne djece na način i uglavnom u visini i rokovima određenim ovršnom ispravom, dajući uz to novac djeci na ruke

i kupujući im ne samo odjevne, već i druge potrebne stvari, što sve ukazuje da kod njega nema namjere neplaćanja uzdržavanja za svoju maloljetnu djecu.

Županijski sud Bjelovar, Kžm-31/2014 od 30. prosinca 2014. godine

17) Čl. 226. KZ/11

Kazneno djelo obijesne vožnje u cestovnom prometu iz čl. 226. KZ/11 sastoji se od dva elementa, teškog kršenja prometnog propisa i nastupa konkretne opasnosti za život ili tijelo ljudi. Evidentna je namjera zakonodavca da taksativno navedene oblike teškog kršenja propisa označi kao obijesne, radi se o opisanim oblicima kršenja propisa u cestovnom prometu koji sami po sebi ukazuju da je okrivljenik kršeći te propise na tako grub način postupao obijesno. Kod ovog kaznenog djela potrebno je da je okrivljenik s namjerom iz obijesti teško kršio prometne propise, dok se drugi element djela u vidu nastupa konkretne opasnosti za život ili tijelo ljudi pripisuje nehaju okrivljenika.

Županijski sud Bjelovar, Kž-283/2013 od 24. travnja 2014. godine

18) Čl. 226. st. 1. KZ/11

Čini kazneno djelo obijesne vožnje u cestovnom prometu iz čl. 226. KZ/11 okrivljenik koji je, kršeći odredbe čl. 199. st. 2. i čl. 57. st. 2. ZSPC, upravljajući osobnim automobilom u stanju nesposobnosti za vožnju izazvanoj koncentracijom alkohola od 1,89 g/kg apsolutnog alkohola u krvi, započeo radnju skretanja ulijevo ne propustivši osobni automobil koji je dolazio iz suprotnog smjera, te je došlo do sudara vozila i tjelesnog ozljeđivanja dviju osoba. Kazneno djelo obijesne vožnje u cestovnom prometu sastoji se od četiri modaliteta teškog kršenja propisa o sigurnosti prometa, kojima se izaziva opasnost za život ili tijelo ljudi, zbog čega se počinitelja kažnjava za samo ugrožavanje koje nije dovelo do težih posljedica. Element obijesti zakonodavac poistovjećuje sa teškim kršenjem blanketnih propisa o sigurnosti prometa koja su kod tog kaznenog djela normirana.

Županijski sud Bjelovar, Kž-8/2014 od 13. veljače 2014. godine

19) Čl. 227. KZ/11

Kazneno djelo protiv sigurnosti prometa iz čl. 227. KZ/11 predstavlja blanketno kazneno djelo tj. takvo koje svojim sadržajem upućuje na posebne zakone u kojima su sadržana pravila ponašanja vozača motornih vozila, kao i drugih sudionika u prometu, kojih se oni moraju pridržavati da bi se opasnost za život ili tijelo ili imovinu, koju donosi sobom promet, otklonila ili barem svela na najmanju moguću mjeru. Radnja kaznenog djela izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu iz čl. 227. KZ/11 sastoji se u nepridržavanju propisa koji reguliraju neki segment sigurnosti prometa na cestama. Zakonom o sigurnosti prometa na cestama (ZSPNC) regulira se, pored ostalog, ponašanje sudionika i drugih subjekata u prometu na cestama i utvrđuju pravila prometa na cestama. U odnosu na to propisi ZSPNC o prometnim pravilima ili nameću određene zabrane ili nalažu određene obveze (dužnosti) kojih se sudionici u prometu moraju pridržavati. Kada je okrivljeniku stavljena na teret povreda propisa čl. 41. st. 4. ZSPNC tada činjenični opis kaznenog djela izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu, kao radnju djela, treba sadržavati činjenice i okolnosti iz kojih proizlazi povreda dužne pažnje iz tog propisa. Osim izričitog navođenja blanketnog propisa, nisu opisane činjenice i okolnosti koje bi se odnosile na

"dužnost zaustavljanja" vozila, kojim je okrivljenik upravljao, zbog čega postoji povreda kaznenog zakona iz čl. 469. točka 1. ZKP/08, jer činjenični opis djela iz izreke presude ne sadrži sva bitna obilježja bića kaznenog djela za koje je okrivljenik proglašen krivim, budući uopće nema označenu konkretnu protupravnu radnju djela.

Županijski sud Bjelovar, Kž-88/2014 od 11. rujna 2014. godine

20) Čl. 384. st. 1. KZ/11

Preispitivanje izvršenja rada za opće dobro, koji je u tijeku, izrečenog pravomoćnom presudom donesenom po KZ/97, nakon 1. siječnja 2013. godine, sukladno odredbi čl. 384. st. 1. KZ/11, provodi se sukladno odredbama toga Zakona. Shodno tome sud u smislu odredbe čl. 55. st. 7. KZ/11 treba razmotriti razloge osuđenika za djelomično neizvršavanje rada za opće dobro i sazvati izvidno ročište na koje bi pozvao osuđenika kako bi se isti mogao očitovati da li je rad za opće dobro prekinuo samoinicijativno ili bez svoje krivnje, te ocijeniti nije li dosadašnjim odrađivanjem rada za opće dobro, sukladno odredbi čl. 55. st. 2. KZ/11, osuđenik već odradio rad za opće dobro u punom trajanju.

VSRH, I Kž-686/2013 od 22. siječnja 2014. godine

21) Čl. 384. st. 1. KZ/11

Odredba čl. 384. st. 1. KZ/11 propisuje da će se izvršenje kaznenopravnih sankcija pravomoćno izrečenih po KZ/97, čije izvršenje nije započelo ili je u tijeku, provoditi sukladno odredbama novog KZ/11 od dana njegovog stupanja na snagu 01. siječnja 2013. godine. S obzirom da osuđenik nije niti otpočeo s plaćanjem izrečene novčane kazne, radi se o kaznenopravnoj sankciji čije izvršenje nije započelo do dana stupanja na snagu KZ/11, pa promjenu modaliteta izvršavanja novčane kazne valja provoditi po čl. 43. KZ/11.

Županijski sud Bjelovar, Kž-243/2013 od 20. ožujka 2014. godine

22) Čl. 384. st. 1. KZ/11

Ako je osuđeniku kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro po KZ/97 odluku o izvršenju kazne zatvora zbog neizvršenja ili djelomičnog izvršenja rada za opće dobro donosi, sukladno čl. 384. st. 1. KZ/11, prvostupanjski sud primjenom odredbe čl. 55. KZ/11. Ako je osuđeniku kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro po KZ/11 prilikom neizvršenja ili djelomičnog izvršenja rada za opće dobro dostavlja se negativno izvješće probacijskog ureda uz presudu izravno sucu izvršenja.

Zaključci Kaznenog odjela Županijskog suda u Bjelovaru od 20. ožujka 2014. godine

III ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 1997. GODINE

23) Čl. 211.a st. 2. ZKP/97

Ako se radi o napuštenoj kući, u ruševnom stanju, koja se faktički ne koristi, tada takva kuća, nezavisno od pitanja formalnog vlasništva, predstavlja napušteni prostor u smislu

odredbe čl. 211.a st. 2. ZKP/97, na koji se ne odnose zakonske odredbe o pretrazi, pa za prikupljanje dokaza o takvom prostoru policijski službenici ne trebaju imati nalog za pretragu, niti je potrebna forma prisutnosti dvaju punoljetnih građana kao svjedoka.

Županijski sud Bjelovar, Kž-133/2013 od 06. veljače 2014. godine

24) Čl. 322. ZKP/97

Povrijeđeno je pravo podnositelja zahtjeva (okrivljenika) na pošteno suđenje iz čl. 6. st. 1. i 3.d) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda kada je sud (prvostupanjski i drugostupanjski) odbio kao nevažan dokazni prijedlog zahtjev obrane za saslušanjem troje svjedoka koji su bili prisutni na mjestu događaja i trebali potvrditi okrivljenikovu obranu. Podnositeljev prijedlog za saslušanjem svjedoka nije bio neutemeljen i dostatno je obrazložen, važan je za predmet optužbe i nedvojbeno bi mogao učvrstiti položaj obrane ili čak dovesti do oslobađajuće presude za podnositelja zahtjeva, da je iskazima svjedoka doista potvrđena njegova obrana. Odbijanjem svih prijedloga obrane i prihvaćanjem svih navoda i dokaznih prijedloga tužiteljstva sud je stvorio nepoštenu prednost u korist tužiteljstva, te je podnositelju zahtjeva posljedično uskratio svaku praktičnu mogućnost da učinkovito ospori optužbe protiv sebe.

Presuda Europskog suda za ljudska prava (prvi odjel) Strasbourg od 10. listopada 2013. godine – predmet Topić protiv Hrvatske (zahtjev broj 51355/10)

IV ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 2008. GODINE

25) Čl. 20. st. 3. ZKP/08

Kada su neistinite činjenične tvrdnje koje su predmet kaznenog djela klevete iz čl. 149. st. 2. KZ/11 sadržane u pismenu (žalbi) koje je sastavljeno u jednom mjestu, a upućeno poštom u drugo mjesto nadležnom sudu, gdje je postalo pristupačno većem broju osoba, ima se smatrati da je radnja kaznenog djela počinjena u mjestu gdje je žalba sastavljena, a da je posljedica djela nastala u mjestu gdje su druge osobe saznale za sadržaj inkriminacija. To znači da je kazneno djelo, u smislu odredbe čl. 9. st. 1. KZ/11 počinjeno u oba ova mjesta, pa se mjesna nadležnost za provođenje kaznenog postupka po podnesenoj privatnoj tužbi određuje prema odredbi čl. 20. st. 3. ZKP/08.

Županijski sud Bjelovar, Kž-71/2014 od 17. travnja 2014. godine

26) Čl. 61. st. 1. ZKP/08

Privatni tužitelj je u pravu kada ističe da je rok za podnošenje privatne tužbe iz čl. 61. st. 1. ZKP/08 trebalo računati od dana kada je od strane policije, kojoj je dostavljena bolnička prijava, dobio obavijest da se radi o kaznenom djelu tjelesne ozljede iz čl. 117. st. 1. KZ/11, za koje se postupak vodi po privatnoj tužbi. Prije obavijesti policije privatni tužitelj je znao tko je počinitelj kaznenog djela, ali ne i za koje kazneno djelo će biti osumnjičen. Primitkom obavijesti saznao je da se radi o kaznenom djelu za koje se kazneni postupak vodi po privatnoj tužbi, pa je tek tada imao saznanja o konkretnom kaznenom djelu i počinitelju.

Županijski sud Bjelovar, Kž-93/2014 od 28. kolovoza 2014. godine

27) Čl. 98. ZKP/08

Kada je sud protiv okrivljenika, nakon podizanja optužnice, produžio istražni zatvor zbog opasnosti od ponavljanja kaznenog djela po osnovu čl. 123. st. 1. točka 3. ZKP/08, tada nije bilo osnova da se nalože mjere opreza iz čl. 98. st. 2. točka 1. i 4. ZKP/08 – zabrana napuštanja boravišta i zabrana približavanja oštećenima, jer se izrečene mjere opreza odnose na druge procesne osnove za određivanje (produživanje) istražnog zatvora, i to iz čl. 123. st. 1. točka 1. ZKP/08 – opasnost od bijega okrivljenika, odnosno iz čl. 123. st. 1. točka 2. ZKP/08 – opasnost od ometanja kaznenog postupka utjecajem na svjedoke. Kada se istražni zatvor određuje (produžuje) po jednoj zakonskoj osnovi, onda i izrečene mjere opreza moraju biti vezane uz tu zakonsku osnovu.

Županijski sud Bjelovar, Kž-190/2014 od 01. prosinca 2014. godine**28) Čl. 148. st. 6. ZKP/08**

Sada važećom odredbom čl. 148. st. 6. ZKP/08 propisano je da tek u vrijeme izvršenja odluke o troškovima kaznenog postupka predsjednik vijeća može, na obrazloženi zahtjev osuđenika uz, zakonom taksativno navedene, priložene dokaze, posebnim rješenjem osloboditi ga obveze naknade troškova kaznenog postupka zbog lošeg imovnog stanja, što, pravilnim tumačenjem te odredbe, znači da sud do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka nije u mogućnosti osloboditi okrivljenika naknade troškova kaznenog postupka, već ima obvezu okrivljeniku koji je proglašen krivim u presudi naložiti podmirenje tih troškova, pri čemu imovno stanje okrivljenika nije odlučna činjenica za odluku suda o troškovima kaznenog postupka.

VSRH, I Kž-75/2014 od 11. ožujka 2014. godine**29) Čl. 404. st. 5. ZKP/08**

Iskazi okrivljenika koji su se očitovali o optužbi i bili ispitani od strane policijskog istražitelja po nalogu državnog odvjetnika mogu se koristiti kao dokaz u postupku, no takvo ispitivanje i očitovanje o optužbi ne zadovoljava uvjet iz čl. 404. st. 5. ZKP/08 potreban da bi se moglo pristupiti provođenju rasprave bez prisutnosti okrivljenika. Iščitavajući smisao odredbe čl. 404. st. 5. ZKP/08 proizlazi da se rasprava može održati u odsutnosti okrivljenika, ali u situaciji kada je već bio ispitan od strane raspravnog suda ili se očitovao o optužbi pred raspravnim sudom. Da je tome tako zaključuje se povezujući ovu konkretnu odredbu zakona s temeljnim načelima kaznenog procesnog prava vezanim za stadij rasprave u kaznenom postupku, i to načelima kontradiktornosti i neposrednosti kaznenog postupka. U odnosu na okrivljenika koji je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine nije ispunjen ni zakonski uvjet „da okrivljenikova prisutnost nije nužna“. Ne bi bilo opravdano zaključiti raspravu na ročištu na kojem taj okrivljenik nije prisutan ukoliko se očekuje izricanje relativno stroge kazne.

Županijski sud Bjelovar, Kž-292/2013 od 10. srpnja 2014. godine

30) Čl. 453. točka 3. ZKP/08

Osnovano je prvostupanjski sud na temelju čl. 453. točka 3. ZKP/08 oslobodio optužbe okrivljenika za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ/97 utvrdivši da nema niti jednog drugog dokaza koji bi teretio okrivljenika, osim svjedočkog iskaza kojeg je policijskom istražitelju prije optuženja dao M. Lj., da bi na raspravi svjedok odstupio od svog prvotnog iskaza kojim je teretio okrivljenika. Pred policijskim istražiteljem svjedok je govorio bez nazočnosti okrivljenika i njegovog branitelja, pa prema tome okrivljeniku nije omogućeno postavljati mu kontrolna pitanja u svezi sa njegovim terećenjem, što je njegovo zakonsko, ustavno i konvencijsko pravo (pravo okrivljenika da ispita svjedoka optužbe), dok je na raspravi svjedok odstupio od svog iskaza kojeg je dao pred policijskim istražiteljem, za što je dao određeno obrazloženje, pri čemu nije bitno da li je to obrazloženje prihvatljivo ili ne. Bitno je da okrivljeniku nije pružena mogućnost da ispita svjedoka optužbe u odnosu na onaj dio njegovog iskaza kojim je teretio okrivljenika, što takav iskaz čini nedostatnim za osudu.

VS RH, I Kž-849/2012 od 13. studenog 2014. godine**31) Čl. 257. st. 5. Zakona o izmjenama i dopunama ZKP/08**

Sukladno odredbi čl. 257. st. 5. ZID ZKP/08 (NN 145/13), koji je stupio na snagu 15. prosinca 2013. godine, kazneni postupci koji su započeli prije stupanja na snagu toga Zakona nastaviti će se po odredbama tog Zakona, pa je pravilno postupio prvostupanjski sud kada je kazneni postupak protiv okrivljenika po pravomoćnoj optužnici iz 2012. godine nastavio i dovršio po odredbama ZKP/08.

VS RH, I Kž-75/2014 od 11. ožujka 2014. godine**V ZAKON O SUDOVIMA ZA MLADEŽ****32) Čl. 16. st. 2. ZSM**

Prema čl. 16. st. 2. ZSM u situaciji kada je maloljetniku pravomoćno izrečena odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod, te je izvršenje mjere započelo, sud je dužan svakih šest mjeseci u sjednici vijeća ispitati ima li osnove da se ta mjera obustavi ili zamijeni drugom odgojnom mjerom u smislu čl. 18. st. 2. ZSM. Ako sud, u smislu čl. 99. st. 1. i 6. ZSM, ocijeni da je udovoljeno zakonskim uvjetima za obustavu izvršenja ili zamjenu odgojne mjere tada je, s obzirom da faktički mijenja trajanje i karakter pravomoćno izrečene sankcije, dužan donijeti zasebno rješenje na koje osobe iz čl. 90. st. 1. i 2. imaju pravo žalbe. Ako sud ocijeni da nije udovoljeno uvjetima za obustavu izvršenja ili zamjenu odgojne mjere, te odluči da izvršavanje iste treba nastaviti, nije dužan o tome donositi zasebno rješenje, a ako ga i donese, isto se ne može pobijati žalbom. Ovo iz razloga jer se takvom odlukom i nadalje održava na snazi izvršavanje pravomoćno izrečene sankcije u okviru njezinog zakonom predviđenog roka iz čl. 16. st. 2. ZSM (od 6 mjeseci do 3 godine), pa bi se dopuštanjem podnošenja žalbe, u stvari, ponovno ispitivala zakonitost već pravomoćne sudske odluke kojom je takva odgojna mjera izrečena.

VS RH, Kžm-8/2014 od 08. svibnja 2014. godine

**VI ZAKON O PRAVOSUDNOJ SURADNJI U KAZNENIM
STVARIMA S DRŽAVAMA ČLANICAMA EUROPSKE UNIJE**

33) Čl. 132. ZPSKS-EU

Budući je nepravomoćnom prvostupanjskom presudom kojom je priznata strana presuda osuđenik, uz primjenu čl. 89. st. 1. i čl. 91. st. 4. i 5. ZPSKS-EU, osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 12 godina i 1 mjesec, a odredbama ZPSKS-EU, kojim je reguliran postupak priznanja i izvršenja presude kojom je izrečena kazna zatvora, nije uređeno pitanje istražnog zatvora, prvostupanjski je sud, primjenom odredbe čl. 132. ZPSKS-EU, u konkretnoj situaciji bio u obvezi odrediti istražni zatvor osuđeniku iz osnove čl. 123. st. 2. ZKP/08, a time i ukinuti mjere opreza iz čl. 98. st. 2. toč. 1., 3. i 7. ZKP/08. Vrijeme za koje su prema osuđeniku bile primijenjene mjere opreza ne može se smatrati vremenom lišenja slobode, pa se ne može niti uračunavati u trajanje istražnog zatvora.

VSRH, I Kž-143/2014 od 09. travnja 2014. godine

G R A Đ A N S K O P R A V O

I STVARNO I ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO

STVARNO PRAVO

POSJED – VRSTE POSJEDA – SAVJESTAN I NESAVJESTAN POSJED Nesavjestan posjed – suvlasnik koji je posjednik cijele nekretnine

(čl.18.st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

U zemljišnoj knjizi upisani suvlasnik i posjednik cijele nekretnine, koji je tijekom stjecanja i vršenja tog posjeda bio upoznat sa pravnim temeljom (nasljeđivanje) te načinom stjecanja suvlasništva ostalih upisanih suvlasnika i neposjednika, sa vremenom tog stjecanja te osobom od koje je stečeno, i sa time da nakon tog stjecanja ti suvlasnici nisu nikada na nedvojbeno jasan način očitovali volju o odricanju od toga prava – zna da mu ne pripada pravo na posjed cijele nekretnine već da djelomično posjeduje i tuđu nekretninu, pa se u tom dijelu ne može smatrati savjesnim posjednikom niti takav posjed može biti temelj za stjecanje prava vlasništva.

„Odredbom čl.18.st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 – dalje:ZVDSP) je propisano da je posjed pošten ako posjednik kad ga je stekao nije znao niti je s obzirom na okolnosti imao dovoljno razloga posumnjati da mu ne pripada pravo na posjed, ali poštenje prestaje čim posjednik sazna da mu taj posjed ne pripada. Isto tako, i odredbom čl.72.st.2. Zakona o osnovnim vlasničko pravnim odnosima (NN br. 53/91 – dalje: ZOVO) bilo je propisano da je posjed savjestan ako posjednik ne zna ili ne može znati da stvar koju posjeduje nije njegova.

U provedenom postupku sud prvog stupnja je utvrdio da se tužiteljica nalazi u posjedu predmetnih nekretnina te da je na predmetnim nekretninama upisana kao suvlasnik u 90/120 dijela, i da je taj upis izvršen temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju koji je ona zaključila dana 11. veljače 1988. godine kao davatelj uzdržavanja sa svojim suprugom M.I. kao primateljem uzdržavanja, da je I.M. prije braka sa tužiteljicom bio u braku sa E.M. koja je umrla 8. lipnja 1985. godine, da je u ostavinskom postupku (O-224/85) iza pokojne E.M. dana 30. lipnja 1988. godine doneseno rješenje o nasljeđivanju kojim je utvrđeno da je E. M. vlasnica predmetnih nekretnina u 60/120 dijela te da navedenu ostavinsku imovinu nasljeđuju suprug (I.M.) tužiteljice u 30/120 dijela, a preostalih 30/120 dijela braća, sestre i nećaci ostaviteljice (tuženici), da su tuženici sudjelovati u navedenom ostavinskom postupku te su se nasljednim izjavama prihvatili nasljedstva iza pokojne E.M., a njenom suprugu I.M. priznali pravo doživotnog uživanja na predmetnoj nekretnini, da je u ugovoru o doživotnom uzdržavanju navedeno da je predmet istog samo suvlasnički dio I.M. na predmetnoj nekretnini, da je u tijeku ostavinski postupak iza pokojne E.M. te da je i ona u određenom dijelu suvlasnik što će biti utvrđeno u navedenom ostavinskom postupku.

Iz naprijed navedenih utvrđenja, a osobito imajući u vidu sadržaj ugovora o doživotnom uzdržavanju koji predstavlja pravni temelj stjecanja njenog suvlasništva u 90/120

dijela, kao i sadržaj rješenja o nasljeđivanju donesenog u ostavinskom postupku iza pokojne E.M., potpuno izvjesno proizlazi da je tužiteljica znala da posjeduje djelomično i tuđu nekretninu – odnosno da posjeduje nekretninu koja u određenom dijelu (30/120) predstavlja suvlasništvo tuženih. Tužiteljici je bilo poznato da je predmetna nekretnina bila bračna stečevina I. M. i njegove prve supruge E.M., jer je to i navedeno u ugovoru o doživotnom uzdržavanju te i utvrđeno rješenjem o nasljeđivanju iza pok. E.M.. Tuženici se u ostavinskom postupku iza pokojne E.M., kao njeni zakonski nasljednici, nisu odrekli nasljedstva na predmetnim nekretninama, već su se u postupku danim nasljednim izjavama prihvatili tog nasljedstva a I. M. su priznali pravo doživotnog uživanja, što je sve tužiteljici sasvim sigurno bilo poznato, odnosno nije joj nikako moglo ostati nepoznato.

Stoga i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, tužiteljica je tijekom vršenja posjeda predmetnih nekretnina znala da joj ne pripada pravo na posjed cijele nekretnine, već da joj kao suvlasniku pripada samo pravo na suposjed, pa je pravilan zaključak suda prvog stupnja da vršenje posjeda preko njenog suvlasničkog dijela nema potrebnu kvalitetu – poštenje u smislu odredbi čl.72.st.2. ZOVO i čl.18.st.3. ZVDSP, i da zbog toga nije mogla steći pravo vlasništva dosjelošću na suvlasničkom dijelu predmetne nekretnine tuženih.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2458/2013-2, od 30. I. 2014. godine

SUVLASNIŠTVO – SADRŽAJ SUVLASNIČKIH OVLAŠTENJA – PRAVO NA SUPOSJED

Izvršavanje suposjeda – i pravo na naknadu štete

(čl.42. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Način izvršavanja posjeda na nekretnini u suvlasništvu određuju suvlasnici sporazumno a u nedostatku istog sud u izvanparničnom postupku – stoga i pravo na naknadu štete zbog sprečavanja u izvršavanju suposjeda suvlasničke nekretnine (dvorišta obiteljske zgrade) postoji samo ako je suvlasnik od drugog suvlasnika spriječen u vršenju postojećeg dogovorenog ili po sudu određenog načina vršenja posjeda.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev za isplatu naknade štete zbog nemogućnosti korištenja suvlasničke nekretnine, a taj zahtjev tužitelj obrazlaže tvrdnjama da je on suvlasnik u tužbi opisane nekretnine (čk.br. 8910/21 iz zk.ul.br. 19625 k.o. G.Z.) u 6/36 dijela ili u 1/6 dijela, a da su tuženi suvlasnici u preostalom dijelu (30/36 dijela), da ta nekretnina u naravi predstavlja obiteljsku zgradu (u kojoj on koristi jednosoban stan u prizemlju) sa dijelom dvorišta, da ga tuženi onemogućavaju u su korištenju (su posjedovanju) navedene suvlasničke nekretnine, odnosno da mu onemogućavaju korištenje zajedničkog dvorišta za parkiranje osobnog vozila i za smještanje ogrjevnog drveta potrebnog za grijanje stana, a zbog čega je imao određene troškove koje u predmetnoj parnici i potražuje od tuženih kao naknadu pretrpljene štete.

Odlučujući o pravnoj osnovi navedenog zahtjeva sud prvog stupnja zauzima pravni stav da tužitelj, kao jedan od suvlasnika, ima pravo koristiti suvlasničku nekretninu (dvorište i zemljište oko stambene zgrade) na isti način kao i tuženici, i to razmjerno veličini svoga suvlasničkog dijela. Stoga njegov zahtjev za naknadu štete, nastale zbog nemogućnosti

parkiranja vozila na nekretnini u suvlasništvu, djelomično prihvaća pozivajući se pri tome na primjenu odredbi čl.36. st.1., čl.38. st.1. i čl.42. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09 - u daljnjem tekstu: ZVDSP).

U skladu sa odredbama čl.36. st.1., čl.38. st.1. ZVDSP-a, svaki suvlasnik ima pravo na stvari u suvlasništvu izvršavati sve vlasničke ovlasti, pa prema tome ima pravo tu stvar i posjedovati zajedno sa ostalim suvlasnicima. Kada je riječ o izvršavanju posjeda tada treba imati posebno u vidu odredbu čl.40. ZVDSP-a, koja u st.1. i st.2. propisuje da o načinu izvršavanja posjeda odlučuju sami suvlasnici, odnosno oni sporazumno (većinom glasova) utvrđuju na koji način će izvršavati posjed suvlasničke nekretnine – pa tako mogu posjed podijeliti na način da svaki od njih posjeduje fizički određeni dio nekretnine, ili da naizmjenično svaki od njih posjeduje cijelu nekretninu kroz određeno vrijeme, sve to naravno u razmjeru sa veličinom njihovih suvlasničkih dijelova, ili mogu izvršavanje posjeda urediti na neki drugi način. Međutim, ukoliko se suvlasnici ne mogu dogovoriti – odnosno ne mogu o tome donijeti valjanu odluku, tada o načinu izvršavanja posjeda, ili o drugačijem načinu izvršavanja posjeda u slučaju kada sa postojećim načinom izvršavanja nije zadovoljan neki od suvlasnika, odluku donosi sud u izvanparničnom postupku kao i o svakom drugom poslu redovite uprave.

Iz utvrđenih činjenica proizlazi da su prednici stranaka predmetnu nekretninu, i to svaki od njih točno određeni fizički dio stambene zgrade, kupili od istog prodavatelja kao vlasnika, i da je navedenim kupoprodajnim ugovorima već prijašnji vlasnik (prodavatelj) zajedno sa novim vlasnicima (kupcima) utanačio koji dio zemljišta će svaki od njih koristiti (posjedovati) zajedno s kupljenim dijelom zgrade. Iz stanja spisa – iskaza stranaka – proizlazi da su stranke u skladu s navedenim i izvršavali posjed predmetne nekretnine, kako u stambenom dijelu tako i glede zemljišta uz zgradu. Iz iskaza samog tužitelja proizlazi da on s navedenim načinom izvršavanja posjeda nije zadovoljan, i on svoj tužbeni zahtjev za naknadu štete temelji upravo na protivljenju tuženih drugačijem načinu posjedovanja predmetne nekretnine – odnosno protivljenja izvršavanju posjeda koji je drugačiji od onog utanačenog sklopljenim ugovorima o prodaji, i koji je tijekom cijelog vremenskog razdoblja i izvršavan.

O drugačijem načinu izvršavanja posjeda predmetne nekretnine, koji u sebi sadrži zahtjev tužitelja da parkira svoje osobno vozilo i da smješta ogrjevno drvo na dijelu dvorišta koje su do sada posjedovali isključivo tuženi sukladno prvotnom sporazumu, stranke očigledno nisu postigle sporazum jer se tuženi tome protive, a tužitelj nije ni od suda, u skladu s odredbom čl.42. st.2. ZVDSP-a, zatražio da donese odluku o načinu izvršavanja posjeda suvlasničke nekretnine, već je pokrenuto postupak razvrgnuća suvlasničke zajednice. Samo pod pretpostavkom da tuženi onemogućavaju izvršavanje posjeda suvlasničke nekretnine kako je on uređen, bilo sporazumom samih suvlasnika, bilo odlukom suda u slučaju izostanka tog sporazuma, bio bi pravno utemeljen zahtjev tužitelja za naknadu štete koju on potražuje u predmetnoj parnici od tuženih, a kako navedena pretpostavka u ovom slučaju ne postoji to je onda sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo kada je i djelomično prihvatio postavljene zahtjev za isplatu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-228/2014-2, od 22. X. 2014. godine

SUVLASNIŠTVO – DIOBA – NAČIN DIOBE – FIZIČKA DIOBA

Geometrijska dioba – zemljišta sa izgrađenim objektom

(čl.50.st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Geometrijska dioba nekretnine koju čini zemljište sa izgrađenim građevinskim objektom podrazumijeva formiranje novih samostalnih gospodarskih i vlasničkih cjelina – podjelu ne samo građevinskog objekta uz uvažavanje građevinskih propisa već i cijepanje i podjelu zemljišta ispod i oko tog objekta u skladu sa geodetskim propisima, za što je potrebno prethodno ishoditi rješenje o utvrđivanju novih građevinskih i zemljišnih čestica te u skladu sa njime sačiniti parcelacijski elaborat nekretnine na kojoj se razvrgava suvlasništvo, pa ako tome nije udovoljeno ne postoje ni pretpostavke za fizičku (geometrijsku) diobu nekretnine.

„Kada razvrgnuće provodi sud vezan je u prvom redu strogim zakonskim odredbama, a podredno valjanim sporazumom stranaka o načinu razvrgnuća, ako takav postoji a moguć je i dopušten, a i pravom na razvrgnuće isplatom koje bi imao pojedini suvlasnik na temelju pravnog posla ili zakona (čl. 50. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 – dalje:ZV-a), pa ako sud nije glede načina razvrgnuća vezan u smislu st. 1. naprijed citiranog članka, sud će djeljive pokretne stvari dijeliti fizički, a nekretnine geometrijski, kako je to i propisano čl. 50. st. 2. ZV-a. Ako geometrijska dioba nekretnina nije moguća, a da se znatno ne umanju vrijednost, sud će odlučiti da se stvar proda na javnoj dražbi ili na drugi prikladan način, a dobiveni iznos podijeliti razmjerno suvlasničkim dijelovima (civilno razvrgnuće).

Prvostupanjski sud je prihvaćajući nalaz i mišljenje građevinskog vještaka Z.N. utvrdio da je predmetnu nekretninu moguće podijeliti geometrijskom diobom, pa je u pobijanoj presudi i razvrgnuo suvlasničku zajednicu nekretnina na način da tužiteljici pripadne istočni dio zgrade označen plavom bojom s novoformiranim zasebnim ulazom "B", ukupne površine 65,57 m² i istočni dio zemljišta na način da istočnoj diobenoj cjelini pripada 79 m² zemljišta ispod zgrade te 230 m² okolnog zemljišta što ukupno čini 309 m², a tuženiku da pripadnu prostorije zapadnog dijela zgrade s halom označene crvenom bojom s postojećim zasebnim ulazom "A" ukupne površine 62,85 m², a što je prikazano u prilogu 5 izvješća vještaka, te zapadni dio zemljišta na način da zapadnoj diobenoj cjelini pripadne 74 m² zemljišta ispod zgrade te 366 m² okolnog zemljišta što ukupno čini 440 m² zemljišta, te da tužiteljica na svoj trošak izvede radove koji su potrebni za provođenje izdvajanja ovakvih zasebnih cjelina.

Mjernički vještak M.M., na traženje suda, očitovao se da je podjelu predmetnih nekretnina na način kako je to predložio građevinski vještak moguće napraviti uz suglasnost Upravnog odjela za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša D.-n. županije, budući da se radi o neizgrađenom građevinskom zemljištu na kojem već postoje izgrađeni objekti, a u svrhu čega stranke trebaju podnijeti zahtjev za izdavanje rješenja o utvrđivanju građevne čestice, pa nakon izdavanja takvog rješenja se može napraviti geodetski elaborat diobe, da se objekt mora sastojati iz dvije djeljive cjeline što znači da između ta dva objekta moraju postojati dva zida te moraju imati pristup sa javne površine.

Prvostupanjski sud međutim nije pozvao tužiteljicu da podnese zahtjev za izdavanje rješenja o utvrđivanju građevne čestice i da predloži izradu parcelacijskog elaborata, niti ju je pozvao na plaćanje predujma za izradu parcelacijskog elaborata, a bez provođenja toga nije zapravo moguće utvrditi da li je geometrijska dioba predmetnih nekretnina moguća u smislu naprijed citiranog čl. 50. ZV-a. Naime, geometrijska dioba pretpostavlja formiranje samostalnih gospodarskih cjelina pri čemu trebaju biti zadovoljeni svi građevinski i geodetski propisi jer se prema prijedlogu građevinskog vještaka cijepa i kuća i zemljište, ne samo ono koje se nalazi ispod građevine, nego i okolno zemljište. Prema tome u pravu je tuženik kada ističe da zapravo činjenično stanje nije pravilno i potpuno utvrđeno, jer nije izrađen parcelacijski elaborat, odnosno nisu provedene ove dodatne radnje koje su nužne kako bi se moglo zaključiti da li je geometrijska dioba nekretnina, a na način kako je to predložio građevinski vještak, doista moguća u smislu čl. 50. ZV-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1315/2014-3, od 10. VII. 2014. godine

VLASNIŠTVO POSEBNOG DIJELA ZGRADE (ETAŽNO VLASNIŠTVO) – IZVRŠAVANJE OVLAŠTI GLEDE CIJELE NEKRETNINE – ZAJEDNIČKA PRIČUVA

Zahtjev za plaćanje pričuve – kada tužbu podnose suvlasnici

(čl.90. u svezi čl.380. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Zajednička pričuva je zajednička imovina strogo određene namjene svih suvlasnika zgrade te odvojena od ostale njihove imovine, pa stoga kod njenog utuženja suvlasnici zgrade nisu ovlaštteni njeno plaćanje zahtijevati njima osobno već samo na poseban i u tu svrhu otvoren račun, osim ako su neplaćenu pričuvu umjesto tuženog suvlasnika već sami podmirili iz svojih novčanih sredstava.

„Predmet spora u ovoj parnici je potraživanje neisplaćenih iznosa doprinosa za zajedničku pričuvu, a tijekom postupka nije bilo sporno da tuženica nije plaćala doprinos za sredstva zajedničke pričuve u razdoblju od siječnja do prosinca 2002. godine, niti je sporna visina doprinosa koji tereti stan tuženice.

Pazeći povodom žalbe tuženice na pravilnu primjenu materijalnog prava po službenoj dužnosti na temelju odredbe čl. 365. st. 2. ZPP-a, ovaj sud drugog stupnja utvrdio je da je to pravo pogrešno primijenjeno zbog toga što je prvostupanjski sud izgubio iz vida da tužitelji tijekom postupka nisu iznosili tvrdnje da su platili utuženi iznos umjesto tuženice.

Prema odredbi čl. 90. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09, u daljnjem tekstu: ZV-a) zajednička pričuva je namjenski vezana zajednička imovina svih koji su suvlasnici nekretnine, namijenjena za pokriće troškova održavanja i poboljšavanja nekretnine te za otplaćivanje zajma za pokriće tih troškova. Odredbom st. 2. istog zakonskog članka propisano je da zajedničku pričuvu tvore novčani doprinosi koje su suvlasnici uplatili na temelju odluke donesene većinom suvlasničkih dijelova, odnosno odluke koju je na zahtjev nekoga suvlasnika donio sud s obzirom na predvidive troškove i uzimajući u obzir imovinsko stanje svih suvlasnika. Prema odredbi čl. 90. st. 3. ZV-a zajedničkom pričuvom upravljaju

suvlasnici, odnosno upravitelj nekretnine kao imovinom odvojenom od imovine bilo kojega suvlasnika, uloženom na način da donosi plodove. Odredbom čl. 380. st. 1. ZV-a propisano je da su sredstva zajedničke pričuve suvlasnici dužni uplaćivati na račun koji će u tu svrhu otvoriti, prema utvrđenom godišnjem, odnosno višegodišnjem programu, a ta sredstva su dužni uplaćivati mjesečno kako to određuje odredba st. 4. istog zakonskog članka.

Prema tome, sredstva pričuve se moraju držati na posebnom računu zgrade, pa ih pojedini suvlasnici ne mogu tražiti za sebe, odnosno ne mogu zahtijevati da se doprinosi za pričuvu isplate njima osobno, osim u slučaju da su ih platili umjesto drugih suvlasnika, u kojem slučaju bi bili aktivno legitimirani zahtijevati od suvlasnika koji nije ispunio svoju obvezu da im vrati plaćeno. Kako tužitelji u ovom predmetu svoj zahtjev ne temelje na tvrdnjama da su umjesto tuženice platili doprinose za zajedničku pričuvu koje je ona trebala platiti, nisu ovlašteni zahtijevati da utuženu tražbinu tuženica isplati njima osobno, već na poseban račun namijenjen za uplatu sredstava zajedničke pričuve.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2023/2013-2, od 6. III. 2014. godine

PRAVO VLASNIŠTVA – SUSJEDSKA PRAVA – VLASTITA OGRADA
Svrha ograđivanja – sprečavanje nesmetanog pristupa na tuđu nekretninu

(čl.102.st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Zakonom nije određeno kakvu ogradu (od kojeg materijala, kakvog oblika i dr.) treba podići vlasnik pri ograđivanju svoje nekretnine u skladu sa mjesnim običajima, no toj obvezi nije udovoljeno ako ono što je postavljeno kao ograda ne sprečava slobodan i nesmetan pristup osoba i životinja s jedne na drugu nekretninu što i jest svrha ograđivanja.

„Tužbeni zahtjev tužitelja temelji se na odredbi čl. 102. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 - dalje: ZVDSP) kojom je propisano da je svaki vlasnik dužan s desne strane svojega glavnog ulaza gledano s puta ograditi svoj prostor i razdvojiti ga od susjedova prostora, ako nije drukčije propisano niti postoji drugi mjesni običaj. Vlasnik nekretnina može kao što je to u konkretnom slučaju zahtijevati od drugog vlasnika susjedne nekretnine putem suda da ogradi svoje nekretnine postavljanjem vlastite ograde.

Prvostupanjski sud je utvrdio da nekretnine stranaka u naravi predstavljaju izgrađene okućnice, dvorište, vinograde i oranice, da postoji zakonska obveza podizanja ograde s desne strane i to u ravni dvorišta gledajući sa ceste prema nekretninama, da je na licu mjesta utvrdio neposrednim opažanjem kao i na temelju iskaza tuženika da između nekretnina stranaka postoji ograda u dužini od 26,3 metara koju čine metalni stupci s provučene dvije žice, a da razmak između stupaca je oko 2,5 metara.

Svrha ograđivanja prostora propisana čl. 102. st. 2. ZVDSP jest u tome da, između ostalog, spriječi prolaz (npr. životinja), pa samo dvije žice postavljene na metalne stupce (kako je to utvrđeno očevitom na licu mjesta) ne mogu tu svrhu postići. Tuženik osim toga tijekom postupka nije niti tvrdio da je mjesni običaj da plot predstavljaju samo dvije žice na stupovima. Prema tome, po mišljenju ovog suda drugog stupnja tužitelj osnovano u žalbi tvrdi

da je presuda suda prvog stupnja donesena uz pogrešnu primjenu materijalnog prava iz čl. 102. st. ZVDSK kada je odbijen kao neosnovan precizirani tužbeni zahtjev tužitelja radi podizanja ograde.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-698/2013-2, od 13. II. 2014. godine

DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINI – NAČIN STJECANJA – POVJERENJE U ZEMLJIŠNE KNJIGE Ugovor APN-a o kupnji nekretnina u ime i za račun RH

(čl.122. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

APN kao specijalizirano državno tijelo (agencija) osnovano da u ime i za račun države (RH) kupuje nekretnine i u tu svrhu sklapa ugovore dužna je pri tome postupati s povećanim oprezom – a na taj način ne postupa kada zaključi ugovor samo na temelju podataka o vlasništvu iz zemljišne knjige bez uvažavanja podataka o posjedovnom stanju koje je različito od zemljišnoknjižnog, i to u situaciji kada se kao prodavatelj pojavljuje veći broj suvlasnika koji ne žive u RH te nisu ni u faktičnoj vlasti predmeta prodaje, i kada još nije istekao ni rok (1.1.2007.) u kojem su izvanknjižni vlasnici pozvani da upišu svoja stvarna prava u zemljišnoj knjizi, zbog čega se u navedenom slučaju ni RH ne može pozivati na stjecanje vlasništva s povjerenjem u istinitost i potpunost zemljišne knjige.

„Tuženica u žalbi osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja smatrajući da se nisu ispunile pretpostavke za stjecanje prava vlasništva dosjelošću iz razloga što je, prije nego što je tužitelj sklopio navedeni ugovor s M.M. kao prodavateljem, Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama (u daljnjem tekstu: APN) za račun Republike Hrvatske sklopila sa formalnopravnim vlasnicima (prema podacima iz zemljišne knjige) Ugovor o kupoprodaji nekretnina od 9. svibnja 2003. godine. Tuženica u žalbi tvrdi da je prvostupanjski sud propustio primijeniti odredbu čl. 122. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12, u daljnjem tekstu: ZV-a), prema kojoj se smatra da zemljišna knjiga istinito i potpuno odražava činjenično i pravno stanje nekretnina, pa tko je u dobroj vjeri postupao s povjerenjem u zemljišne knjige, ne znajući da ono što je u njih upisano nije potpuno ili da je različito od izvan knjižnoga stanja, uživa glede tog stjecanja zaštitu prema odredbama zakona, kao i odredbe st. 2. i 3. istog zakonskog članka koje određuju da je stjecatelj bio u dobroj vjeri ako u trenutku sklapanja posla, a ni u trenutku kad je zahtijevao upis, nije znao niti je s obzirom na okolnosti imao dovoljno razloga posumnjati u to da stvar pripada otuđivaocu, s tim da se nedostatak dobre vjere ne može predbaciti nikome samo iz razloga što nije istraživao izvan knjižno stanje.

Tijekom postupka između stranaka nije bilo sporno da je tuženica dana 20. lipnja 2003. godine upisana u cijelosti kao vlasnik predmetne nekretnine na temelju kupoprodajnog ugovora od 9. svibnja 2003. godine, zaključenog između tada upisanih zemljišnoknjižnih suvlasnika kao prodavatelja, zastupanih po punomoćnici N.Lj., umirovljenici iz Z., te APN-a za račun tuženice kao kupca. Tuženica tijekom postupka iznosi tvrdnju da je ugovor o kupoprodaji od 9. svibnja 2003. godine sklopljen prema zemljišnoknjižnom stanju, a ne prema stanju posjeda, od prodavatelja koji su u zemljišnu knjigu upisani redovnim pravnim

slijedom, a u očitovanju dostavljenom u spis (list 30-31) APN niti ne navodi da nije prije sklapanja kupoprodajnog ugovora pribavila posjedovni list iz katastra, a niti ga prilaže u dokumentaciji kojom je raspolagala prije sklapanja ugovora.

Ovaj sud smatra da je prilikom sklapanja konkretnog kupoprodajnog ugovora APN morala postupati s povećanim oprezom, budući da većina prodavatelja živi u inozemstvu, da je njih šestero izdalo punomoć u vezi s prodajom predmetne nekretnine Ž.K. koji je izdao punomoć N.Lj., umirovljenici iz Zagreba. Osim toga, opće poznat je problem neusklađenosti zemljišnoknjižnog stanja nekretnina u Republici Hrvatskoj sa stanjem u katastru zemljišta, a što se tiče upisa stvarnih prava Republika Hrvatska je u čl. 224. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama - "Narodne novine" broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13, u daljnjem tekstu: ZZK-a) propisala da su izvanknjižni nositelji stvarnih prava dužni do 1. siječnja 2007. pokrenuti postupak za upis stvarnih prava glede nekretnina i svih promjena na njima u zemljišnu knjigu. Taj rok nije istekao do trenutka sklapanja kupoprodajnog ugovora od 9. svibnja 2003. godine te je općepoznato da su u to vrijeme još uvijek postojali brojni neupisani izvanknjižni vlasnici.

Imajući u vidu navedeno tužena država pa niti APN kao specijalizirana državna agencija ne mogu se opravdavati da ih u pravnom prometu obvezuju samo podaci upisani u zemljišnim knjigama, posebno u slučaju kao što je ovaj, kada prodavatelji prodaju veći broj zemljišnih čestica (naslijeđenih) koje se nalaze na više lokacija i još k tome neki od njih žive u inozemstvu i punomoć prenose na osobu koja također živi u inozemstvu, a ova na treću osobu u odnosu na koju se ne može zaključiti da ima stručna znanja za sklapanje ugovora kao niti detaljnijih saznanja o nekretninama koje su predmet kupoprodaje. Sve navedene okolnosti zajedno pružaju dovoljno osnove za sumnju o znanju prodavatelja što sve uistinu prodaju, kao i da su do trenutka sklapanja ugovora s osobama koje su upisane kao vlasnici u zemljišnoj knjizi mogle nastupiti činjenice uz koje zakon veže prestanak njihovog prava vlasništva (ako to pravo nije prestalo još njihovim prednicima).

Od APN-a se očekuje daleko veći stupanj opreza u pravnom prometu, osobito zato što djelatnosti za koje je osnovana obavlja za račun države u kojoj su podaci o nekretninama u zemljišnoj knjizi i katastru zemljišta neusklađeni. Neovisno o konkretnom predmetu, ovaj sud ocjenjuje da je nelogično i neživotno da APN, koji između ostalog ima ovlasti za račun Republike Hrvatske kupovati i mijenjati nekretnine na njezinom području, prilikom izvršavanja tih ovlasti ne pribavlja cjelovite informacije o nekretninama koje kupuje ili mijenja njihovim pregledom i procjenom tržišne vrijednosti te pribavljanjem podataka o vlasništvu, ali i o posjedu nekretnina. Od takve specijalizirane državne agencije očekuje se da postupa upravo na navedeni način. Ovaj sud čak ni ne sumnja da je u konkretnom slučaju APN na takav način i postupila, tj. da je prikupila sve podatke o nekretninama koje su predmet ugovora o kupoprodaji, da se čak informirala o posjedovnom stanju u katastru. Tužitelj je tijekom postupka prigovorio da tuženica nije vodila računa o posjedovnom stanju, a tuženica izričito nije ni tvrdila, pa niti APN u svom očitovanju, da prije sklapanja ugovora nije izvršena provjera u katastru zemljišta odnosno pribavljen izvod iz posjedovnog lista, već iz njihovih navoda proizlazi da su se samo rukovodili stanjem u zemljišnoj knjizi.

Međutim, načelo zaštite povjerenja u zemljišne knjige iz čl. 122. st. 1. ZV-a, odnosno čl. 8. st. 3. ZZK-a štiti samo one stjecatelje koji su bili u dobroj vjeri. Postojanje odnosno nepostojanje dobre vjere ocjenjuje se s obzirom na okolnosti svakog konkretnog slučaja, pa ako postoje okolnosti koje upućuju da je stjecatelj znao ili je imao dovoljno razloga posumnjati u to da se zemljišnoknjižno stanje slaže s izvan knjižnim, nema mjesta primjeni

ovog načela. Prema ocjeni ovog suda, s obzirom na sve okolnosti predmetnog slučaja tuženica je prilikom sklapanja ugovora putem APN-a, kao i u trenutku podnošenja prijedloga za uknjižbu vlasništva na svoje ime imala dovoljno razloga posumnjati u to da su sve nekretnine koje su predmet kupoprodajnog ugovora doista vlasništvo prodavatelja, uključujući predmetna nekretnina. Stoga tuženica nema pravo na zaštitu s osnova povjerenja u istinitost zemljišnih knjiga, odnosno nisu se ostvarile pretpostavke za stjecanje prava vlasništva predmetnih nekretnina na temelju povjerenja u zemljišne knjige u smislu odredaba čl. 122. i 123. ZV-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-556/2013-2, od 9. IX. 2014. godine

DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINI – NAČIN STJECANJA – POVJERENJE U ZEMLJIŠNE KNJIGE Stjecanje kupnjom u ovršnom postupku

(čl.130.st.2. u svezi čl.122. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Onaj tko svoje vlasništvo nekretnine temelji na dosjelošti, ali isto nije upisao u zemljišnoj knjizi, ne može s uspjehom u sudskom postupku suprotstaviti to svoje pravo prema osobi koja je istu nekretninu kupila u sudskom ovršnom postupku pouzdajući se u potpunost i istinitost zemljišne knjige – da ista predstavlja vlasništvo ovršenika iz tog postupka, i koja je svoje pravo vlasništva upisala u zemljišnoj knjizi temeljem rješenja o dosudi ovršnog suda.

„Prvostupanjski sud je na temelju provedenih dokaza utvrdio da se tužitelj i njegovi prednici nalaze još od 1960-ih godina u poštenom i mirnom posjedu predmetne nekretnine u koji posjed je tužiteljev djed F.G. ušao na temelju usmenog raspolaganja i volje njegove majke A.T. i njezina tadašnjeg supruga J.T., pa da je tužitelj zajedno sa svojim prednicima neprekidnim posjedovanjem predmetne nekretnine kao poštenu posjednik u trajanju duljem od 40 godina dosjelošću u smislu čl. 159. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP) stekao pravo vlasništva predmetnog zemljišta, a koje pravo vlasništva stečeno na temelju zakona tužitelj nije upisao u zemljišne knjige te se kao vlasnik nekretnine sve do dosude predmetne nekretnine tuženiku u ovršnom postupku, dana 11. rujna 2003. godine vodio N.T..

Nadalje je prvostupanjski sud utvrdio da je tuženik predmetnu nekretninu kupio na javnoj dražbi u ovršnom postupku koji je vođen protiv N.T. te je tuženik svoje pravo vlasništva upisao dana 21. listopada 2003. godine na temelju pravomoćnog rješenja prvostupanjskog suda o dosudi broj Ovr-126/00 od 11. rujna 2003. godine. Prvostupanjski sud je utvrdio da je u ovršnom predmetu broj Ovr-126/00 koji je protiv N.T. pokrenut 01. veljače 2000. godine radi prodaje predmetne nekretnine i namirenja tuženikove tražbine izvršena identifikacija predmetne nekretnine po geodetskom vještaku te tijekom ovršnog postupka nije bilo dovedeno u pitanje ili u sumnju vlasništvo N.T. nad predmetnom nekretninom pa je prvostupanjski sud zaključio da je tuženik prilikom pokretanja ovršnog postupka i kupnje predmetne nekretnine se vodio i načelom povjerenja u zemljišne knjige i da je u dobroj vjeri

stekao nekretninu. Stoga je primjenom odredbi čl. 122., čl. 123. i čl. 124. u svezi sa čl. 130. st. 2. ZVDSP-a odbio tužbeni zahtjev tužitelja.

Budući da ovaj sud prihvaća činjenično stanje utvrđeno prvostupanjskom presudom, kao i primjenu materijalnog prava, to se isto posebno ne obrazlaže u ovoj presudi, a sukladno odredbi čl. 82. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, kojom je u čl. 375. dodan st. 5., već se žalitelj upućuje na obrazloženje prvostupanjske presude.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1859/2012-2, od 13. III. 2014. godine

ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA – TUŽBE ZA POVRAT STVARI – PRAVA VLASNIČKA TUŽBA

Zahtjev za iseljenje iz stana i zaštita prava na poštivanje doma

(čl.161. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 i čl.8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda — "Narodne novine – Međunarodni ugovori" br.6/99-pročišćeni tekst, 8/99, 14/02, 13/03 – Objava, 1/06, i 2/10 – Objava)

U vlasničkoj parnici sud neće prihvatiti zahtjev pravne osobe (slijednik bivšeg društvenog poduzeća) za iseljenje i predaju posjeda nekretnine (stana) od fizičke osobe kojoj ta nekretnina predstavlja dom (u njoj neprekidno i dugi niz godina živi sa obitelji), a čiji je posjed stekla i izvršavala na valjanoj pravnoj osnovi (stanarsko pravo) koja je u međuvremenu prestala, ako vlasnik (tužitelj) osim zakonom propisanih pretpostavki za prihvaćanje navedene tužbe ne dokaže postojanje i opravdanih razloga zbog kojih je iseljenje nužno i razloge o postojanju opravdane svrhe koja se time ima postići.

„Pozivajući se na odredbu čl. 59. Zakona o stambenim odnosima (NN 51/85) prvostupanjski sud zaključuje, budući otac tuženice nije stekao stanarsko pravo a iz stana se iselio 1991. godine, da ni tuženica nije stekla stanarsko pravo, pa u stanu stanuje bespravno, radi čega je pozivom na odredbu čl. 161. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08 – dalje: ZVDSP) usvojio tužbeni zahtjev tužiteljice.

Obzirom da se B.(B.) M., otac tuženice, sa svojom cijelom obitelji, tj. suprugom i djecom u predmetni stan na temelju odluke radničkog savjeta prednika tužiteljice koji mu je dodijelio predmetni stan na korištenje, uselio još 1976. godine i u njemu neprekidno stanovao sa svojom obitelji sve do 1991. godine kada se on sa suprugom iselio, a tuženica kao član njegovog domaćinstva ostala živjeti u stanu, da je plaćao režije i stanarinu, to se može zaključiti da, iako stranke nisu priložile pismeni ugovor o korištenju stana, su otac tuženice i prednik tužiteljice zaključili usmeni ugovor koji je i realiziran, pa je otac tuženice B.M. stekao stanarsko pravo na predmetnom stanu.

Dana 5. studenog 1996. godine stupio je na snagu Zakon o najmu stanova (NN 91/96) s kojim danom prestaje stanarsko pravo osobama koje su to pravo stekle prema propisima koji su vrijedili do dana stupanja na snagu tog Zakona, a vlasnik stana i osoba iz čl. 30. Zakona o najmu stanova koja ispunjava uvjete najmoprimca sklapaju ugovor o najmu stana na neodređeno vrijeme, a zahtjev za sklapanje ugovora o najmu stana najmoprimac je dužan

podnijeti vlasniku stana u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona, odnosno od dana pravomoćnosti odluke kojom je odlučeno o pravu te osobe na korištenje stanom, a ako vlasnik stana u roku od tri mjeseca od primitka pisanog zahtjeva najmoprimca ne sklopi ili odbije sklopiti ugovor o najmu stana, najmoprimac će tražiti od suda donošenje presude koja će zamijeniti taj ugovor, kako je to i propisano čl. 33. st. 2. i 3. citiranog Zakona o najmu stanova. Navedeni rokovi nisu prekluzivni, već te odredbe treba tumačiti na način da je najmoprimac dužan podnijeti vlasniku stana zahtjev za sklapanje ugovora o najmu stana u razumnom roku.

Obzirom da je tuženica znala tko se smatra vlasnikom stana, pa kako tuženica unatoč toga nije takav zahtjev za sklapanje ugovora o najmu, pa niti tužbu, podnijela sve do 10. svibnja 2011. godine, to proizlazi da tuženica nije u razumnom roku postupila po čl. 33. Zakona o najmu stanova. Dakle, obzirom da iz podataka u spisu proizlazi da je tužiteljica vlasnica predmetnog stana, što se više niti ne osporava, a tuženica nije u razumnom roku podnijela zahtjev za sklapanje ugovora o najmu stana, proizlazilo bi da tuženica temeljem odredbi našeg nacionalnog zakonodavstva nema više pravo stanovati u predmetnom stanu, no prvostupanjski sud nije dodatno analizirao razmjernost mjere koja bi se trebala primijeniti protiv tuženice, tj. njezino prisilno iseljenje iz stana u kojem živi od 1976. godine, a što bi u slučaju da se ovakva prvostupanjska presuda potvrdi dovelo do povrede prava na dom, što je protivno čl. 34. st. 1. u vezi čl. 16. Ustava Republike Hrvatske i čl. 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Konvencija).

Prema čl. 34. Ustava dom je nepovrediv, a prema čl. 8. Konvencije svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja, a javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Po ocjeni ovoga suda tuženica je iznijela tijekom postupka pitanje svog prava na poštivanje doma i iznijela je tvrdnje povezane s razmjernošću njezina iseljenja, kao što je činjenica da je njezin otac bio nositelj stanarskog prava, a i ona kao član njegovog domaćinstva, da su se u stan uselili 1976. godine na temelju odluke radničkog savjeta prednika tužiteljice koja mu je na molbu njenog oca kao radniku prednika tužitelja i dodijelila predmetni stan na korištenje, da ga je otac svojim sredstvima i uredio, da su plaćali stanarinu i režije, da je i sama tuženica radila kod tužiteljice, odnosno njezinog prednika. Po ocjeni ovoga suda predmetni stan se može smatrati domom tuženice u smislu čl. 8. Konvencije, jer u istom neprekidno živi već 38 godina, a u isti je uselila kao dijete sa svojim roditeljima i bratom, pa je i nakon što su brat i roditelji iselili iz stana u istom nastavila živjeti, da na adresi tog stana ima prijavljeno prebivalište neprekidno od 18. kolovoza 1981. godine, a iz podataka u spisu ne proizlazi da bi ona imala neki drugi dom.

Nalog za iseljenje tuženice sadržan u prvostupanjskoj presudi u dijelu u kojem se prihvaća tužbeni zahtjev tužiteljice temeljem čl. 161. Zakona o vlasništvu, predstavlja miješanje u njeno pravo na poštovanje njenog doma. To miješanje ima legitimni cilj zaštite prava vlasnika stana. No važno je pitanje je li to miješanje razmjerno cilju koji se nastoji ostvariti te stoga nužno u demokratskom društvu. Stoga je prvostupanjski sud bio dužan ocijeniti razmjernost i razumnost mjere s obzirom na mjerodavna načela sadržana u čl. 16. Ustava Republike Hrvatske i čl. 8. Konvencije neovisno o tome što tuženica temeljem domaćih zakonskih propisa nema pravo stanovati u predmetnom stanu. Da bi to

prvostupanjski sud mogao učiniti trebao je prije svega pozvati tužiteljicu da navede činjenice i predloži dokaze na okolnosti razmjernosti i nužnosti iseljenja, tj. koja se svrha ima ostvariti iseljenjem tuženice, a koja je tako važna da je zbog nje prijeko potrebno ostaviti tuženicu bez smještaja. Pritom prvostupanjski sud treba imati u vidu da je predmetna nekretnina u naravi stan, dakle i namijenjena za stanovanje, da se za stanovanje plaća najam vlasniku, da u zgradi osim predmetnog stana postoji još stanova od kojih su neki već i otkupljeni.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gžx-119/2013-3, od 8. V. 2014. godine

ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA – TUŽBA ZBOG UZNEMIRAVANJA Vrsta pravne zaštite – zbog postavljanje plotu na tuđu nekretninu

(čl.167.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Postavljanje betonsko-žičanog plotu na susjednu tuđu nekretninu preko međašne linije ne predstavlja čin uznemiravanja već čin oduzimanja posjeda dijela te nekretnine – pa stoga njen vlasnik zbog tog čina ne ostvaruje vlasničku zaštitu podnošenjem tužbe zbog prestanka uznemiravanja (actio negatoria) već tužbom radi povrata oduzetog dijela nekretnine.

„Prvostupanjskom presudom odbijen je kao neosnovan zahtjev tužiteljice da se zabrani tuženici uznemiravanje tužiteljice u vlasništvu njezinih nekretnina poblize navedenih u izreci na način da je tuženik tijekom 2009. godine postavio žičani plot na betonskim stupovima na nekretninama u vlasništvu tužitelja u dubini od 1,5 m, te da se naloži tuženiku da ukloni postavljeni žičani plot na betonskim stupovima u roku od 15 dana.

Tužiteljica u žalbi tvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno odnosno nepotpuno utvrdio činjenično stanje jer je pogrešno zaključio da tuženica nije uznemirila tužiteljicu u vlasništvu njezinih nekretnina na način kako je to opisano u tužbi i tužbenom zahtjevu a zbog toga nije proveo predloženi dokaz očevidom na licu mjesta.

Ovi navodi žalbe nisu osnovani jer je prvostupanjski sud pravilno pozivom na odredbu čl. 167. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 - dalje: ZVDSP) ocjenjivao osnovanost tužbenog zahtjeva na temelju činjeničnih navoda tužbe, te pravilno zaključio da pravo na zaštitu od uznemiravanja pripada vlasniku ako ga treća osoba bespravno uznemirava na drugi način a ne oduzimanjem stvari kako je to propisano citiranom zakonskom odredbom, a iz činjeničnih navoda tužbe proizlazi da je tuženica oduzela dio posjeda nekretnine tužiteljice u širini od 1,5 m po cijeloj dužini njezinih nekretnina prilikom gradnje ograde 2009. godine a koju je izgradila na nekretnini tužiteljice.

Zbog navedenog prvostupanjski sud je pravilnom primjenom čl. 300. st. 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13 dalje: ZPP) odbio izvođenje dokaza očevidom na licu mjesta. Kako je prvostupanjski sud pravilno utvrdio činjenice iznesene tijekom postupka i na tako utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo, žalbu tužiteljice valjalo je odbiti kao neosnovanu i primjenom čl. 368. st. 1. ZPP-a potvrditi prvostupanjsku presudu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-299/2013-2, od 15. V. 2014. godine

PRAVO SLUŽNOSTI – POJAM I KARAKTERISTIKE – IZVRŠAVANJE OVLAŠTENJA

Izvršavanje služnosti puta – utjecaj tehnološkog razvoja strojeva za obradu

(čl.177.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Izvršavanje prava stvarne služnosti puta u širini (2,5 m) većoj od ranije (2,0 m) zbog većih dimenzija(širine) novih strojeva za redovnu obradu poljoprivrednog zemljišta (povlasne nekretnine) ne predstavlja samovlasno širenje postojećeg prava služnosti već je riječ o redovnom i uobičajenom načinu njenog izvršavanja koje je posljedica tehnološkog razvitka i modernizacije, kojem se vlasnik poslužne nekretnine nije ovlašten protiviti.

„Na temelju izvedenih dokaza prvostupanjski sud utvrđuje postojanje prava služnosti provoza i prolaza preko predmetnih nekretnina tuženika, a za korist nekretnina tužiteljice u širini od 2,00 metara iz razloga što iz izvedenih dokaza utvrđuje da tužiteljica nije tijekom postupka dokazala da bi predmetnu služnost koristila duže od 20 godina, kao poštenu posjednik u širini od 2,50 metara. Naime, prvostupanjski sud je naložio mjerničkom vještaku prilikom vršenja očevida na licu mjesta da izmjeri širinu poljoprivrednih strojeva koje posjeduje tužiteljica i koristi za obradu svojih nekretnina, te je utvrdio da se radi o poljoprivrednim strojevima širine veće od 2,00 metra, jer berač ima širinu 2,65 metara, prikolica 2,05 metara, međutim utvrđuje da je tuženik prigovarao sinu tužiteljice u vezi korištenja predmetnog puta i prolaska strojevima koje je tužiteljica nabavljala nakon smrti oca (umro 23. listopada 1999. godine), pa zaključuje da računajući od tada, pa do podnošenja tužbe u ovom predmetu – 13. srpnja 2011. godine, tužiteljica nije dosjelošću stekla pravo služnosti predmetnog puta za pristup na svoje nekretnine u širini većoj od 2,00 metara.

Ovakav zaključak prvostupanjskog suda nije pravilan iako je čl. 50. st. 1. Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima ("Narodne novine" br. 53/91), koji se primjenjivao od 1. rujna 1980. godine do 1. siječnja 1997. godine, bilo propisano da se stvarna služnost vrši na način kojim se najmanje opterećuje poslužno dobro, a člankom 177. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 - dalje: ZVDSP) da ovlaštenik prava služnosti može ovlasti koje mu to njegovo pravo daje izvršavati po svojoj volji, ali ne šireći ih nego stežući koliko to dopušta narav i svrha služnosti. Međutim, ne može se zanemariti razvitak tehnologije i strojeva za obradu zemlje unazad 20 godina, a koje tužiteljica sa članovima svoje obitelji nedvojbeno koristi za obradu nekretnina kojih je vlasnik, a u naravi su to oranice, pa se korištenje tih strojeva umjesto strojeva koje je koristio otac tužiteljice ne može smatrati proširenjem služnosti, i zbog toga nije niti bilo potrebe utvrđivati da li je tužiteljica kao poštenu posjednik koristila predmetnu služnost u širini od 2,50 metara kroz vrijeme od najmanje 20 godina do podnošenja tužbe u ovom predmetu.

Kako prema ocjeni ovoga suda i unatoč toga što je do 1999. godine služnost preko nekretnina tuženika, a za korist nekretnina tužiteljice, izvršavana u širini od 2,00 metara, koja činjenica nije sporna te je tuženik i priznao postojanje služnosti u navedenoj širini preko svojih nekretnina za korist nekretnina tužiteljice, uslijed tehnološkog razvitka i modernizacije strojeva za obradu poljoprivrednog zemljišta, valjalo je utvrditi postojanje prava stvarne

služnosti provoza i prolaza širini od 2,50 metara, jer je to potrebna širina prolaza i provoza za pristup na nekretninu tužiteljice, i zbog toga se ne smatra proširenjem toga prava.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2962/2012-2, od 6. II. 2014. godine

DRUŠTVENO VLASNIŠTVO – PRETVORBA – POJEDINI SLUČAJEVI Nekretnina bez upisanog nositelja prava korištenja označena kao „put“

(čl.362.st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 i čl.101.st.1. i čl.131.st.6. Zakona o cestama – "Narodne novine" br. 84/11, 22/13, 54/13 i 148/13)

Zemljišna čestica sa upisom društvenog vlasništva bez naznačenog nositelja prava upravljanja, korištenja i raspolaganja – koja je u posjedovnom listu zemljišne knjige označena kao „put“, ne predstavlja nekretninu glede koje nije moguće utvrditi u čijem je vlasništvu, jer pravni status navedene nekretnine – nerazvrstane ceste, kao općeg dobra u javnoj uporabi te vlasništvu jedinice lokalne samouprave, proizlazi iz odredbi Zakona o cestama.

„Rješenjem prvostupanjskog suda odbijen je prijedlog za upis prava vlasništva predlagateljice Republike Hrvatske na nekretninama upisanim u zk.ul.br. 14, 137, 187, 300 i 80, sve k.o. M.B., a pobliže opisanim pod točkom II. izreke rješenja prvostupanjskog suda.

Nije u pravu žalitelj kada tvrdi da je u ocjeni osnovanosti prijedloga valjalo primijeniti odredbu iz čl. 362. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08 – dalje: ZVDSP), jer se radi o nekretninama u društvenom vlasništvu glede kojih nije utvrđeno u čijem su vlasništvu. Ovi navodi žalbe nisu osnovani, jer prema stanju zemljišne knjige u času kada je prijedlog za upis stigao zemljišnoknjižnom sudu, a koje stanje je mjerodavno za odlučivanje o prijedlogu (čl. 107. st. 1. ZZK-a), nekretnine za koje je prijedlog odbijen u zemljišnim knjigama nosile su oznaku "put", pa u smislu čl. 2. st. 1. toč. 6. Zakona o cestama ("Narodne novine", br. 84/11) radi se o nerazvrstanoj cesti koja je sukladno čl. 101. st. 1. Zakona o cestama javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi. Slijedom navedenog neosnovane su žalbene tvrdnje da se radi o nekretninama glede kojih nije utvrđeno u čijem su vlasništvu niti djeluje predmnijeva vlasništva iz st. 1. i 2. čl. 362. ZVDSP-a.

Upis nerazvrstanih cesta u zemljišne knjige vrši se temeljem čl. 131. st. 6. Zakona o cestama kojim je propisano da nekretnine koje su prema tom Zakonu nerazvrstane ceste i bile su u uporabi kao nerazvrstane ili javne ceste prije 1. siječnja 1997. godine javno su dobro u općoj uporabi u neotuđivom vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalaze, pa prema tome niti na dan stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima nekretnine označene kao put, odnosno nerazvrstane ceste nisu bile nekretnine za koje nije utvrđeno u čijem su vlasništvu pa da bi primjenom čl. 362. st. 2. ZVDSP-a postale vlasništvo Republike Hrvatske. Predlagateljica nije prijedlogu priložila isprave iz kojih bi proizlazilo da se ne radi o nerazvrstanim cestama u smislu čl. 7. Zakona o cestama ili da se

radi o nekretninama koje su izgubile svojstvo prometne površine, u kom slučaju se u ocjeni osnovanosti prijedloga ne bi primjenjivale citirane odredbe Zakona o cestama.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3088/2012-2, od 3. XII. 2013. godine

ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO

VRSTE I PREDMET UPISA – UKNJIŽBA – TABULARNA ISPRAVA Nadomještanje zagubljene punomoći za potpis zemljišnoknjižne isprave

(čl.53.st.2. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Zagubljenu valjano izdanu i ovjerenu punomoć, na temelju koje je za otudivatelja (prodavatelja) zemljišnoknjižnu privatnu ispravu (ugovor o prodaji) potpisao punomoćnik, može nadomjestiti i naknadna suglasnost prodavatelja za poduzetu radnju zastupanja – sklapanje ugovora i potpis isprave po punomoćniku na temelju koje je zatražen upis uknjižbe.

„Pobijanim rješenjem odbačen je prijedlog za zemljišnoknjižnu uknjižbu prava vlasništva predlagatelja na trosobnom stanu u zgradi sagrađenoj na čkbr. 51/200 k.o. S., te je određena zabilježba odbačenog prijedloga.

Sukladno odredbi čl. 53. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13 – dalje: ZZK), uknjižba će se dopustiti na temelju privatne isprave potpisane po opunomoćeniku ukoliko se je punomoćnik iskazao punomoći koja mu je izdana upravo za taj pravni posao (posebna punomoć), a ukoliko se je iskazao općom ili generičkom punomoći, uknjižba će se dopustiti samo ukoliko takva punomoć nije starija od jedne godine.

Predlagatelji su uz prijedlog priložili ugovor o kupoprodaji kojeg je u ime i za račun prodavatelja H. g. d.d. sklopila I.d.d. zastupana po članu uprave S.T.. Iako je u kupoprodajnom ugovoru navedeno da je prodavatelj opunomoćitelju izdao specijalnu punomoć tj. punomoć za konkretan pravni posao, uz prijedlog za uknjižbu nije priložena punomoć.

Neosnovana je žalbena tvrdnja da je uknjižbu trebalo dozvoliti na temelju izjave H.g. d.o.o. u stečaju od 31. listopada 2011. godine. Naime, budući da kupoprodajni ugovor ne sadrži dozvolu za uknjižbu prava vlasništva kupaca u zemljišnim knjigama, H.g. d.o.o. u stečaju je, očito nakon isplate cjelokupne kupoprodajne cijene, navedenom ispravom dozvolila navedenu uknjižbu. Sadržaj ove isprave mogao bi upućivati na zaključak da navedena pravna osoba priznaje i valjanost kupoprodajnog ugovora sklopljenog po opunomoćitelju I. d.d. Z., no ocjena je i ovoga drugostupanjskog suda da sadržaj navedene isprave nije takav da bi se ista nedvojbeno mogla smatrati naknadnim ovlaštenjem (punomoći) za sklapanje navedenog ugovora. Međutim, imajući u vidu sve navedene okolnosti, kao i tvrdnje predlagatelja da je punomoć za sklapanje ugovora u međuvremenu zagubljena, ocjena je ovoga drugostupanjskog suda da je prvostupanjski sud, sukladno odredbi čl. 109. st. 7. ZZK trebao pozvati predlagatelja da dostavi naknadu suglasnost

prodavatelja za I. d.d. za zastupanje pri sklapanju navedenog ugovora. Odbacivši umjesto toga ovršni prijedlog, prvostupanjski je sud počinio bitnu povredu odredaba postupka, pa je žalbu valjalo uvažiti, ukinuti pobijano rješenje i predmet vratiti sudu prvog stupnja, kako bi u ponovljenom postupku postupio na navedeni način.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3458/2013-2, od 25. IX. 2014. godine

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA - ODLUČIVANJE Provedba rješenja o nasljeđivanju – bez naznačenog OIB-a nasljednika

(čl.108.st.2. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Propust ostavinskog suda da u rješenju o nasljeđivanju navede osobne identifikacijske brojeve (OIB) nasljednika ne predstavlja zapreku za dozvolu njegove provedbe u zemljišnoj knjizi, jer se ne radi o upisu na temelju privatne isprave već o upisu na temelju javne isprave – odluke kojom je upis naložio drugi (ostavinski) nadležni sud, pa je zemljišnoknjižni sud prije odlučivanja o provedbi upisao trebao zatražiti od nasljednika dostavu OIB-a.

„Rješenjem prvostupanjskog suda broj Z-526/13 od 7. veljače 2013. godine odbijena je provedba rješenja o nasljeđivanju istog suda broj O-183/11-21 od 21. prosinca 2012. godine, a donoseći to rješenje sud je pošao od pogrešnog pravnog pristupa da je nedostatak osobnih identifikacijski brojeva nasljednika u rješenju o nasljeđivanju zapreka za provedbu zemljišnoknjižnog upisa.

Odredbom čl. 108. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13 – dalje:ZZK) propisano je da kad zemljišnoknjižni upis određuje drugi sud ili drugo nadležno tijelo, a ne zemljišnoknjižni sud, zemljišnoknjižni sud će se ograničiti na ispitivanje je li upis odredilo za to nadležno tijelo te je li upis provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige, a glede ostalih pretpostavki odlučuje onaj sud ili drugo tijelo koje upis dopušta. Stoga, kada drugi sud (u ovom slučaju ostavinski) dostavi zemljišnoknjižnom sudu na provedbu svoju odluku kojom je određen zemljišnoknjižni upis, tada je zemljišnoknjižni sud dužan postupiti u smislu odredbe čl. 108. st. 2. ZZK-a, s tim da ispitujući je li upis provediv u zemljišne knjige pazi i na to da isprave imaju potreban oblik i sadržaj u smislu odredbi čl. 43., 44. te čl. 52. i 55. ZZK-a.

Odredbom čl. 44. st. 2. ZZK-a između ostalog određeno je da u ispravama osobe u čiju korist se zahtijeva upis moraju biti navedene tako da ne postoji opasnost da ih se zamijeni s drugima, no navedena zakonska odredba točno ne određuje koje bi sve podatke isprava trebala sadržavati u pogledu subjekta upisa, već su primjerice navedeni datum rođenja i matični broj. U konkretnom slučaju žalitelj je u rješenju o nasljeđivanju Općinskog suda u V. broj O-183/11-21 od 21. prosinca 2012. godine osim imenom i prezimenom identificiran kao sin ostaviteljice B.M. r. Z. te adresom prebivališta, a to su prema ocjeni ovog suda dovoljni podaci uz koje ne postoji opasnost da se žalitelja zamijeni s drugom osobom. Čl.1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" broj 152/08, dalje u tekstu: ZID ZZK-a) dopunjen je čl. 54. ZZK-a odredbama koje određuju da u privatnim ispravama koje su nastale nakon dana stupanja na snagu ove zakonske novele moraju biti navedeni osobni identifikacijski brojevi svih stranaka u postupku (st. 3.), te da se do

dodjeljivanja osobnog identifikacijskog broja može primijeniti jedinstveni matični broj građana (MBG) odnosno matični broj (MB) te sistemski brojevi koje je dodijelilo Ministarstvo financija-Porezna uprava (st. 4.).

Međutim u konkretnom slučaju isprava na temelju koje je predložen upis je javna isprava, i to odluka nadležnog suda u smislu odredbe čl. 55. st. 1. točke b. ZZK-a u pogledu koje nije propisano da mora ispunjavati sve posebne pretpostavke koje se zahtijevaju za upis na temelju privatnih isprava. Zbog toga pogrešno prvostupanjski sud zaključuje da upis u zemljišne knjige na temelju odluke suda ili drugog nadležnog tijela nije provediv ukoliko takva isprava ne sadrži osobne identifikacijske brojeve stranaka.

Pravilno se prvostupanjski sud u pobijanom rješenju poziva na odredbu čl. 121. st. 7. ZZK-a (izmijenjenu odredbom čl. 2. ZID ZZK-a), koja određuje da rješenja zemljišnoknjižnog suda o upisima izvršenim u svezi sa stjecanjem nekretnina i prava na nekretninama koja podliježu poreznoj obvezi, kao i rješenja kojima se zasniva ili prestaje založno pravo, moraju sadržavati osobni identifikacijski broj od dana njegove dodjele, te se ista po službenoj dužnosti dostavljaju nadležnoj poreznoj upravi. Neovisno o navedenoj zakonskoj odredbi ocjena zemljišnoknjižnog suda o dopustivosti provedbe upisa određenog odlukom drugog suda odnosno drugog nadležnog tijela ne može ovisiti o tome sadrži li ta odluka osobne identifikacijske brojeve stranaka. Prema tome, činjenica da u rješenju o nasljeđivanju nisu navedeni osobni identifikacijski odnosno drugi brojevi kojima se nasljednici mogu identificirati ne može ići na njihovu štetu. Ukoliko je smatrao da je nedostatak takvih brojeva u rješenju o nasljeđivanju jedina zapreka za provedbu zemljišnoknjižnog upisa u korist nasljednika, sud prvog stupnja je imao mogućnost analognom primjenom odredbe čl. 109. st. 7. ZZK-a pozvati nasljednike da dostave potrebne isprave odnosno podatke, kako osnovano tvrdi i žalitelj u žalbi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2342/2013-2, od 14. VII. 2014. godine

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – PRAVNI LIJEKOVI (ŽALBA)

Žalba RH u predmetu brisanja društvenog vlasništva na građevinskom zemljištu

(čl.123. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Republika Hrvatska nije ovlaštena žalbom pobijati rješenje o upisu u zemljišnoknjižnom predmetu u kojem jedinica lokalne samouprave (grad), kao pravni slijednik upisanog nositelja (NO općine) prava korištenja i upravljanja, traži brisanje društvenog i upis svoga vlasništva na nekretnini koja je prema stanju upisa u zemljišnoj knjizi građevinsko zemljište (gradilište), koja se nalazi u granicama građevinskog područja, i za koju nije zabilježeno da je u tijeku neki postupak (sudski ili upravni) u kojem bi RH mogla steći neko knjižno pravo, pa njenu žalbu treba odbaciti kao nedopuštenu.

„Iz odredbe čl. 95. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13 – dalje: ZZK) proizlazi da se strankom u zemljišnoknjižnom postupku smatra prije svega osoba koja bi upisom u zemljišne knjige promijenila ili izgubila knjižno pravo te je ovlaštena staviti prijedlog za upis.

Odredbom čl. 120. st. 1. ZZK-a propisuje se kome je zemljišnoknjižni sud dužan dostaviti rješenje u zemljišnoknjižnom postupku, pa se tako određuje da se rješenje dostavlja predlagatelju ili njegovom punomoćniku i osobama na čijoj se nekretnini stječe knjižno pravo i čija se knjižna prava prenose, opterećuju, ograničavaju ili ukidaju, kao i osobi protiv koje je provedena uknjižba. Iz navedenog slijedi da se strankom u zemljišnoknjižnom postupku ima smatrati ne samo predlagatelj i protustranka, već i svaka ona osoba koja na konkretnoj nekretnini na koju se upis odnosi ima prava koja su upisana ili mogu biti predmet zemljišnoknjižnog upisa, ako bi se ta prava prenosila, opterećivala, ograničavala ili ukidala. Stoga svim takvim osobama, ali samo njima, treba i priznati pravo na izjavljivanje pravnih lijekova u smislu čl. 123. ZZK.

Republika Hrvatska u ovom postupku nije predlagatelj, a nije niti protustranka. Slijedom navedenog, da bi se RH priznao status stranke u ovom postupku potrebno je da RH na predmetnim nekretninama ima neka knjižna prava (pravo koje je upisano ili pravo koje se upisuje u zemljišne knjige).

Nekretnina koja je predmet upisa u zemljišnim knjigama, u zk.ul. br. 4843 k.o. G., čkbr. 2986/1904 i čkbr. 2986/1905, upisana je kao gradilište u D.G. te kao općenarodna imovina s pravom upravljanja u korist Narodnog odbora općine Z.D., Z..

Odredbom čl. 362. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 – dalje: ZVDSP) određeno je da se smatra da je vlasnik nekretnine u društvenom vlasništvu osoba koja je u zemljišnim knjigama upisana kao nositelj prava upravljanja, korištenja ili raspolaganja tom nekretninom, a tko tvrdi suprotno, treba to dokazati. Odredbom čl. 362. st. 3. ZVDSP-a određeno je da se smatra da su u vlasništvu RH sve stvari iz društvenog vlasništva na području RH glede kojih nije utvrđeno u čijem su vlasništvu niti djeluje predmnijeva vlasništva iz st. 1. i 2. ovog članka, a tko tvrdi suprotno, treba to dokazati. Prema odredbi čl. 390. ZVDSP-a ove predmnijeve ne odnose se na stvari na kojima su pravo upravljanja, korištenja i raspolaganja imale bivše društvene i društvenopolitičke organizacije, na stvari koje nisu unesene u društveni kapital pravnih osoba u postupku pretvorbe na temelju Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, te na stvari pravnih osoba u društvenom vlasništvu sa sjedištem na prije okupiranom, a sada oslobođenom području RH. U konkretnom predmetu ne radi se o nekretnini na kojoj bi pravo korištenja imalo bivše društveno poduzeće, niti bivša društvenopolitička organizacija, pa na temelju te odredbe ne proizlazi da bi pravo vlasništva na nekretninama stekla RH.

Odredbom čl. 359. st. 2. ZVDSP-a određeno je da pravo vlasništva i druga prava koja se steknu po odredbama ovoga zakona o pretvorbi prava upravljanja, korištenja i raspolaganja stvarima u društvenom vlasništvu te o pretvorbi prava korištenja građevinskog zemljišta u društvenom vlasništvu stečena su pod uvjetom da nisu u sukobu s pravima koje na bivšim društvenim pravima pripadaju drugim osobama na temelju propisa o denacionalizaciji. Iz izvatka iz zemljišne knjige (list 11,12) proizlazi da je dana 5. studenog 2002. godine bio zaprimljen prijedlog L.M. D. radi povrata prava vlasništva koji je konačno riješen na način: odbijeno, pa iz toga proizlazi da RH ni po Zakonu o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine nema svojstvo stranke u ovom postupku, a niti osobe kojoj bi se trebalo dostaviti rješenje o uknjižbi.

S obzirom na to da RH nema upisana knjižna prava iz kojih bi proizlazilo da se radi o nekretnini koja bi joj trebala pripasti kao pravo vlasništva, nema niti položaj stranke u smislu čl. 95. i čl. 120. ZZK, pa je stoga valjalo odbaciti žalbu RH kao nedopuštenu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3616/2013-2, od 17. X. 2014. godine

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA - ODLUČIVANJE Upis nerazvrstane ceste sa željezničko-cestovnim prijelazom

(čl.127.st.2. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13 u svezi čl.131.st.1.,st.3. i st.4. Zakona o cestama – "Narodne novine" br. 84/11, 22/13, 54/13 i 148/13)

Ako se u sastavu nekretnine – zemljišnoknjižne čestice, koja je u zemljišnoj knjizi upisana kao put te koja se prije stupanja na snagu Zakona o cestama iskoristavala kao nerazvrstana cesta, nalazi i dio zemljišta koji u naravi predstavlja željeznički cestovni prijelaz (križanje ceste i željezničke pruge u istoj razini), koji čini dio željezničke infrastrukture – javnog dobra u općoj uporabi te vlasništvu RH, tada njen upis kao nerazvrstane ceste – općeg dobra u javnoj uporabi te vlasništvu jedinice lokalne samouprave nije moguć bez prethodno sačinjenog geodetskog elaborata i prijavnog lista katastra kojim navedeni dio treba biti izdvojen iz njenog sastava.

„Predlagatelj Grad P. je u odnosu na čkbr. 888 put – željeznica u mjestu sa 364 čhv i čkbr.2372 put sa 178 čhv upisanih u zk.ul.br. 1216 k.o. P. podnio prijedlog za upis javnog dobra u općoj uporabi, kao neotuđivo vlasništvo Grada P. temeljem čl. 101. st. 1. i čl. 131-133. Zakona o cestama (»Narodne novine«, br. 84/11).

Odredbom čl.131. st.1. Zakona o cestama propisano je da ceste koje se na dan stupanja na snagu tog zakona (28.07.2011.g.) koriste za promet vozila po bilo kojoj osnovi i koje su pristupačne većem broju korisnika, a koje nisu razvrstane kao javne ceste postaju nerazvrstane ceste.

Iz priloženih izvoda iz katastarskog plana proizlazi da predmetna čkbr. 888. koja se vodi kao put-željeznica i čkbr. 2372 koja se vodi kao put obuhvaćaju i željezničko-cestovne prijelaze, a na što ukazuje protustranka u žalbi. Zakonom o cestama željezničko-cestovni prijelaz definiran je kao mjesto na kojem se u istoj razini križaju cesta i željeznička pruga ili industrijski kolosijek te je propisano da se željezničko-cestovni prijelaz u istoj razini održava sukladno propisima kojima se uređuju željeznice (čl. 2. i 30). Odredbom čl. 15. Zakona o željeznici (»Narodne novine«, 123/03, 30/04, 79/07 i 75/09) određeno je da željezničku infrastrukturu čine i željezničko-cestovni prijelazi te da je željeznička infrastruktura javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu RH.

Sukladno čl. 131.st. 4. i 3. Zakona o cestama nerazvrstane ceste koje nisu evidentirane u katastru ili u katastru nije evidentirano njihovo stvarno stanje, evidentiraju se u katastru na temelju odgovarajućeg geodetskog elaborata kojim je snimljeno izvedeno stanje, a kojega pribavlja i tijelu nadležnom za katastar dostavlja jedinica lokalne samouprave, odnosno pravna osoba koja je ovlaštena upravljati nerazvrstanom cestom sukladno propisima iz članka 107. Zakona, dok se nerazvrstane ceste koje nisu upisane u zemljišnim knjigama ili u tim knjigama nije upisano njihovo stvarno stanje, upisuju u zemljišne knjige po službenoj

dužnosti na temelju prijavnog lista koji nakon evidentiranja nerazvrstane ceste, odnosno njezinog stvarnog stanja u katastru, zemljišnoknjižnom sudu po službenoj dužnosti dostavlja tijelo nadležno za katastar.

Prema ocjeni ovog suda za sada nisu ispunjene pretpostavke za upis prava vlasništva na predmetnim nekretninama na temelju Zakona o cestama kao nerazvrstane ceste javno dobro u općoj uporabi kao neotuđivo vlasništvo Grada P., budući se u naravi radi i o željezničko-cestovnim prijelazima. Kako u katastru nije evidentirano stvarno stanje nekretnina predlagatelj je trebao prvotno katastru dostaviti odgovarajući geodetski elaborat kojim je snimljeno izvedeno stanje, a tek potom nakon dostave prijavnog lista katastra, zemljišnoknjižni sud bi mogao provesti predloženi upis. Slijedom navedenog, valjalo je pobijano rješenje preinačiti i odbiti prijedlog Grada P. za predloženu uknjižbu na predmetnim nekretninama i naložiti prvostupanjskom sudu brisanje provedenih upisa i uspostavu prijašnjeg zemljišnoknjižnog stanja temeljem čl. 380. t.3. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br. 148/11- pročišćeni tekst – i 25/13 dalje: ZPP) u vezi čl. 91. st. 1. i čl. 127. st. 2. Zakon o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10).“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-877/2013-2, od 25. III. 2014. godine

II OBVEZNO PRAVO

PRESTANAK OBVEZA – ZAKAŠNJENJE – ZAKAŠNJENJE VJEROVNICA Propuštanje dostave računa dužniku prije utuženja tražbine

(čl.184.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Ako dužnik bez računa ne može saznati za visinu svoje novčane obveze, tada se propust vjerovnika da prije utuženja te tražbine dostavi račun dužniku ima smatrati radnjom koja sprečava dužnikovo ispunjenje te dovodi vjerovnika u zakašnjenje, zbog čega zatezna kamata ne teče od dana dospijeca naznačenog u računu već od dana dostave tužbe kojom je pokrenut postupak radi naplate te tražbine.

„Nije sporno da je tužena tijekom ovog postupka – 2. srpnja 2011. godine platila tužitelju utuženi iznos glavnice, nakon čega je tužitelj povukao tužbu za iznos utužene glavnice, a ustrajao je kod tužbe za plaćanje zatezne kamate na svaki pojedini iznos računa od njegova dospijeca pa do dana plaćanja. Navedeni zahtjev tužitelja sud prvog stupnja pobijanom presudom prihvaća – odnosno djelomičnim održavanjem na snazi platnog naloga dosuđuje tužitelju zakonsku zateznu kamatu, i to na svaki pojedini iznos iz ispostavljenih računa počevši od prvog idućeg dana nakon dana sa kojim je ispostavljenim računom određeno dospijeca plaćanja iznosa iz tog računa, jer smatra da je sa navedenim danom tuženik došao u zakašnjenje sa plaćanjem. Pri tome sud prvog stupnja smatra neodlučnim da li je, i kada je tuženik primio račune koji se odnose na utužene iznose, a sve to pozivajući se na odredbe čl.9., čl.29. i čl.183. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05 i 41/08 – u daljnjem tekstu: ZOO/05).

Osnovano se u žalbi tužene ističe da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio odredbe ZOO-a vezano za utvrđeno zakašnjenje tužene u izvršenju obveze. Naime, tijekom postupka tužena je ustvrdila (podnesak od 3.7.2012. – list 54, ročište 12.9.2012. – list 56) da joj prije pokretanja predmetnog postupka tužitelj nije dostavio račune, odnosno da je predmetne račune prvi puta vidjela nakon što ih je tužitelj dostavio u sudski spis. Ovakve činjenične tvrdnje tužene tužitelj nije osporio. S obzirom na naprijed navedeno pogrešno je sud prvog stupnja, pozivom na odredbu čl.183. ZOO-a, utvrdio obvezu plaćanja zatezne kamate od prvog idućeg dana nakon onog koji je u svakom pojedinom računu naveden kao dan dospijeća, jer je u konkretnom slučaju, s obzirom na to da tuženik nije osporio tvrdnju tužene da su joj dostavljeni računi koji se odnose na utuženu tražbinu, valjalo primijeniti i odredbu čl.184.st.1. ZOO-a, koja govori o zakašnjenju vjerovnika – odnosno koja propisuje da vjerovnik dolazi u zakašnjenje ako bez osnovanog razloga odbije primiti ispunjenje ili ga svojim ponašanjem spriječi. Dakle, u smislu navedene odredbe vjerovnik dolazi u zakašnjenje i onda kada ne poduzme određene prethodne radnje bez kojih dužnik ne može ispuniti svoju obvezu – a takav slučaj postoji upravo onda kada dužniku ne dostavi račun a bez njega dužnik ne može saznati visinu svoje obveze. Sve dok traje vjerovnikovo zakašnjenje ne može dužnik doći u zakašnjenje, niti mogu teći zatezne kamate.

Vjerovnikovo zakašnjenje, o kojem govori odredba čl.184.st.1. ZOO-a, u naprijed navedenoj situaciji prestaje danom dostave računa – odnosno dostavom tužbe kojim se pokreće postupak za naplatu tražbine iz računa koji prethodno nije bio dužniku dostavljen, pa sa tim danom počinje zakašnjenje dužnika i tijekom zatezne kamate. Kako nije sporno, a to proizlazi i iz stanja predmetnog spisa, da je rješenje o ovrsi sa prijedlogom za ovrhu tuženoj dostavljeno 13. siječnja 2011. godine, to onda u skladu sa naprijed navedenim, od navedenog dana teče i zatezna kamata na iznose neplaćenih računa.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3210/2013-2, od 16. IV. 2014. godine

ZASTARA – VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU – POVREMENE TRAŽBINE

Naknada za korištenje grobnog mjesta

(čl.226. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Godišnja naknada za korištenje grobnog mjesta, koju plaća korisnik prema odredbama Zakona o grobljima, nije tražbine za javne usluge u smislu odredbi Zakona o zaštiti potrošača koja zastarijeva za jednu godinu, već je riječ o povremenoj tražbini koja zastarijeva za tri godine.

„Pravilno je prvostupanjski sud u odnosu na potraživanje tužitelja za godišnju grobnu naknadu ocijenio da nije osnovan prigovor zastare tuženice.

Neosnovano u žalbi tuženica ističe žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava u odnosu na naknadu za održavanje groblja, pozivajući se pritom na čl. 24. st. 1. i st. 9. Zakona o zaštiti potrošača ("NN" 79/07, 125/07, 79/09 i 89/09).

Odredbom članka 24. st. 1. Navedenog zakona propisano je da se javnom uslugom smatra i održavanje groblja i krematorija i prijevoz pokojnika, a u st. 9. istog članka propisano je da tražbina naknade za javne usluge, kao i za sve troškove kućanstva koji se plaćaju u

jednakim vremenskim razdobljima, zastarijeva za jednu godinu. Zakon o komunalnoj djelatnosti pobliže određuje što se smatra pod pojmom održavanje groblja i krematorija pa tako u članku 3. točki 12. određuje da se pod održavanjem groblja i krematorija razumijeva održavanje prostora i zgrada za obavljanje ispraćaja i sahrane pokojnika.

Iz priloženih uplatnica za troškove održavanja groblja (list 39-49) vidljivo je da se radi o potraživanju tužitelja za godišnju grobnu naknadu. Ta godišnja grobna naknada ne predstavlja trošak koji se smatra kao održavanje groblja u smislu naprijed navedenih odredbi Zakona o zaštiti potrošača i Zakona o komunalnoj djelatnosti, već predstavlja obvezu korisnika grobnog mjesta koja proizlazi iz Zakona o grobljima - iz odredbe članka 13. stavak 3. kojom je određeno da za korištenje grobnog mjesta korisnik plaća godišnju grobnu naknadu. Kako se radi o potraživanju koje dospijeva jednom godišnje ili kraće radi se o povremenim tražbinama u smislu odredbe članka 226. Zakona o obveznim odnosima, koje zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakog davanja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1449/2013-2, od 25. XI. 2013. godine

ZASTARA – VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU – TRAŽBINE NAKNADE ŠTETE – NIEMOVINSKA ŠTETA

Kada je dio štete utužen naknadno – preinakom tužbe

(čl.230.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Ako su u vrijeme podnošenja tužbe oštećenom bile poznate sve posljedice (fizički bolovi, strah, smanjenje životnih aktivnosti, naruženost i dr.) pretrpljene tjelesne ozljede – odnosno svi kriteriji prema kojima se odlučuje o visini pravične naknade neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti na tjelesno zdravlje, a oštećeni unatoč tom saznanju naknadu štetu prema jednom od tih kriterija (naruženost) nije utužio u tužbi već je to učinio naknadno njenom preinakom (povećanjem tužbenog zahtjeva), za ocjenu nastupa zastare tog dijela pravične naknade neimovinske štete nije odlučan moment podnošenja tužbe već moment njene preinake.

„Imajući u vidu sve okolnosti slučaja, težinu povrede prava osobnosti, jačinu i trajanje povredom izazvanih fizičkih boli, duševnih boli i straha, dob tužitelja koji je u vrijeme štetnog događaja bio star 21 godinu, te cilj kojemu služi naknada, prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo iz odredbe čl. 1100. st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine br. 35/05 i 41/08 – dalje:ZOO) kada je tužitelju utvrdio pravičnu novčanu naknadu za povredu prava osobnosti po kriterijima fizičkih boli u iznosu od 7.500,00 kn, duševnih boli zbog smanjenja životnih aktivnosti u iznosu od 8.000,00 kn, te straha u iznosu od 7.000,00 kn. Međutim, po ocjeni ovoga suda prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo odredbe čl. 230. st. 1. ZOO-a kada je tužitelju na ime naknade štete po kriterijima za duševne boli za naruženost, a ne vodeći računa o prigovoru zastare tuženika, utvrdio iznos od 2.000,00 kn.

Odredbom čl. 230. st. 1. ZOO-a propisano je da tražbina naknade štete zastarijeva za tri godine otkad je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila, dok u smislu stavka 2. članka 230. citiranog Zakona u svakom slučaju ta tražbina zastarijeva za pet godina otkad je šteta nastala.

U činjeničnim navodima tužbe, a za koje je sud vezan (čl. 219. st. i i čl. 299. ZPP-a), tužitelj zbog pretrpljenih tjelesnih ozljeda potražuje naknadu neimovinske štete s osnova povrede prava osobnosti prema kriterijima fizičkih bolova, straha i duševnih bolova zbog smanjenja životnih aktivnosti. Nakon provedenog liječničkog vještačenja, podneskom tužitelja od 12. siječnja 2010. godine, koji podnesak je neposredno primljen na sudu prvog stupnja 13. siječnja 2010. godine (list br. 65 – 66 spisa), tužitelj potražuje naknadu neimovinske štete s osnova povrede prava osobnosti i prema kriteriju duševnih bolova zbog naruženosti.

Nalazom i mišljenjem liječničkog vještaka i uvidom u otpusno pismo Kliničke bolnice "S.m." (list br. 8) utvrđeno je da je tužitelj zadobio lacerokontuznu ranu na glavi parijetalno veličine oko 4 cm koja je primarno obrađena i zbrinuta. Kako je lacerokontuzna rana na glavi, a povodom koje je nastao ožiljak u predjelu glave lijevo, obrađena i zbrinuta još kod prvog javljanja liječniku (13. svibnja 2006. godine), kako je tužitelj trpio fizičke bolove najdulje do sredine srpnja mjeseca 2006. godine, te kako niti iz jednog dokaza ne proizlazi, niti to tužitelj tvrdi, da je kasnije tj. poslije 13. svibnja 2006. godine na ozljedi – lacerokontuznoj rani glave – provođeno bilo kakvo daljnje liječenje, to je dakle, po ocjeni ovoga suda, svakako sredinom srpnja mjeseca 2006. godine kada su prestali i fizički bolovi, u odnosu na lacerokontuznu ranu na glavi liječenje završeno, te je tada tužitelj svakako znao za zaostali ožiljak na glavi lijevo zatiljno - dakle i za neimovinsku štetu po kriteriju duševnih boli za naruženost, a sve mu je to bilo poznato i u trenutku podnošenja tužbe sudu prvog stupnja – pa kako je tek u podnesku od 13. siječnja 2010. godine potraživao naknadu neimovinske štete s osnova povrede prava osobnosti prema kriteriju duševnih bolova zbog naruženosti, to je po ocjeni ovoga suda, a sukladno odredbi čl. 230. st. 1. ZOO-a, nastupila zastara potraživanja za popravljivanje dijela neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti prema kriteriju naruženosti, jer je protekao rok od tri godine od kada je tužitelj doznao za tu štetu i za osobu koja je štetu učinila.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3421/2013-2, od 29. V. 2014. godine

PRIJEVOZ ŽELJEZNIČKI – UGOVOR O PRIJEVOZU PUTNIKA – ODGOVORNOST PRIJEVOZNIKA – ZA ŠTETU ZBOG SMRTI, OŠTEĆENJA ZDRAVLJA ILI OZLJEDE PUTNIKA

Zastara naknade štete zbog tjelesne ozljede putnika

(čl.73.t.2. i čl.74.t.2. Zakona o ugovorima o prijevozu u željezničkom prometu – "Narodne novine" br. 87/96)

Zastara tražbine naknade štete zbog tjelesnih ozljeda putnika pri prijevozu u željezničkom prometu (uslijed pada prilikom izlaska iz putničkog vagona) ne nastupa protekom rokova za zastaru propisanih općim propisima odštetnog prava, već istekom roka propisanog specijalnim propisom – protekom dvije godine od dan saznanja za štetu.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužba u ovom predmetu podnesena dana 21. ožujka 2003. godine, da je tužiteljica dokazala da je dana 03. svibnja 2001. godine bila putnik u vlaku na relaciji Z.G.k. – N. i obrnuto kada je oko 17,00 sati prilikom izlaska iz vlaka pala i povrijedila se, da je vlak krenuo iz zaustavljenog položaja u trenutku kada su svjedoci i

tužiteljica izlazili iz vlaka, uslijed čega je tužiteljica izgubila ravnotežu i pala na peron, a štetni događaj je direktna posljedica propusta zaposlenika tuženika - prometnika, koji nije na valjan način utvrdio da može dati znak za polazak vlaka, iako su putnici još izlazili iz vlaka.

Pravilno je prvostupanjski sud otklonio prigovor zastare, ali je to učinio pogrešnom primjenom čl. 376. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01, u daljnjem tekstu: ZOO/91), koji je bio na snazi u vrijeme nastanka pravnog odnosa, a primjenom čl. 1163. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i , u daljnjem tekstu: ZOO/05). U konkretnom pravnom odnosu pitanje zastare se ima ispitati primjenom čl. 73. točka 2. u vezi čl. 74. točka 2. Zakona o ugovorima o prijevozu u željezničkom prometu (NN broj 87/96), prema kojim odredbama iz ugovora o prijevozu zastarijevaju tražbine zbog smrti, oštećenja zdravlja i ozljede putnika za dvije godine od dana saznanja za štetu.

Budući je štetni događaj nastao dana 03. svibnja 2001. godine, nije osnovan prigovor zastare jer je tužba podnesena unutar roka od dvije godine od nastanka šetnog događaja, a posljedice su nastupile kasnije. Naime, štetne posljedice za koje je tužiteljica saznala su nastupile u odnosu na fizičke bolove, kada su isti prestali, a najkasnije završetkom liječenja, u odnosu na strah od trenutka njegovog prestanka, u odnosu na duševne boli zbog smanjenja životnih aktivnosti od trenutka kada je završeno liječenje i kada se stabilizirano zdravstveno stanje, odnosno od saznanja za trajne posljedice zadobivenih ozljeda dok je za tuđu pomoć i njegu to trenutak prestanka za takvom pomoći.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gžx-29/2014-2, od 6. XI. 2014. godine

UGOVOR O DAROVANJU – OPOZIV DAROVANJA - OPĆENITO Gubitak prava opoziva

(čl.497. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Za sprečavanje nastupa prekluzije opoziva ugovora o darovanju nije relevantno vrijeme sastava ovjere pisane izjave o opozivu već kada je daroprimalatelj za nju saznao – a kada mu se ona dostavlja putem pošte preporučeno onda se smatra da je to dan predaje pošti.

„Među strankama nije sporno da je darovnim ugovorom od 08.srpnja 2010. godine tužiteljica darovala tuženiku svoje nekretnine koje se nalaze u k.o. S., koje je tuženik u zemljišnim knjigama upisao na svoje ime i vlasništvo. Ugovor o darovanju je dakle sastavljen u vrijeme kada je na snazi bio Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05 i 41/08, u daljnjem tekstu: ZOO/05), prema odredbi čl. 479. tog zakona.

Uvidom u tužbu utvrđuje se da je tužiteljica dana 17.kolovoza 2012. godine podnijela tužbu radi utvrđenja da je opozvan ugovor o darovanju od 08.srpnja 2010. godine te traži da se naloži tuženiku izdati ispravu radi uspostave ranijeg zemljišnoknjižnog stanja. Temelj za tužbeni zahtjev tužiteljica nalazi u nezahvalnosti tuženika, jer se tuženik nakon darovanja ponaša nasilnički prema tužiteljici, a kulminacija je događaj od 07.kolovoza 2011. godine, kada je riječima i fizički napao tužiteljicu, koji događaj je završio podnošenjem prekršajne prijave protiv tuženika i napuštanjem od strane tužiteljice zajedničkog obiteljskog kućanstva stranaka. Radi se dakle o zakonskom razlogu za opoziv darovanja iz čl. 494. ZOO/05.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je tuženik zbog počinjenog prekršaja oglašen krivim za počinjeni prekršaj iz čl. 20. st. 2. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, na štetu tužiteljice, da je tužiteljica izjavu o opozivu darovanja napravila dana 03.kolovoza 2012. godine, koja izjava je upućena tuženiku preporučenom poštom dana 08.kolovoza 2012. godine.

Na temelju prednjih utvrđenja, prvostupanjski sud primjenom čl. 497. i čl. 300. ZOO/05 pravilno utvrđuje da je tužiteljica prekludirana u pravu na opoziv darovanja. Naime, odredba čl. 497. ZOO/05 propisuje da pravo na opoziv darovanja prestaje istekom godine dana od dana kad je osoba koja ima pravo na opoziv saznala za razlog opoziva, ako tim ili posebnim zakonom nije drukčije određeno. Naime, godina dana od dana kada su se stekli uvjeti za opoziv dara je istekla dana 07.kolovoza 2012. godine, a opoziv je upućen tuženiku po proteku toga roka, dana 08.kolovoza 2012. godine, a nije poznato kada je pismeno uručeno tuženiku.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2391/2012-2, od 6. II. 2014. godine

UGOVOR O POSREDOVANJU – OBVEZE I PRAVA POSREDNIKA – NAKNADA TROŠKOVA

Ugovaranje posredničke provizije za slučaj osobne prodaje nalogodavca

(čl.15. Zakona o posredovanju u prometu nekretnina – "Narodne novine" br. 107/07, 144/12 i 14/14 u svezi čl.2. i čl.836. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

U skladu sa načelom slobodnog uređivanja obveznih odnosa ugovorom o posredovanju u prodaji nekretnine dopušteno je ugovoriti pravo posrednika na proviziju i za slučaj ako nekretnina tijekom trajanja ugovornog odnosa bude prodana osobno po nalogodavcu, jer takvo ugovaranje nije zabranjeno niti odredbama Zakona o posredovanju u prometu nekretnina niti prisilnim odredbama općih propisa obveznog prava (ZOO), s tim da u tom slučaju ona ima značaj naknade za obavljene poslove posredovanja.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatom naknade za posredovanje pri prodaji nekretnine tuženika (naknada u visini 1% od konačno ugovorene kupoprodajne cijene), a koja naknada je između stranaka ugovorena odredbom čl. 5. st. 2. Ugovora o posredovanju (dalje Ugovor) za slučaj da nalogodavac-prodavalac nekretnine, istu proda osobno ili putem drugog posrednika.

Prvostupanjski sud je utvrdio da Ugovor koji su stranke sklopile dana 16. ožujka 2012. godine obvezuje stranke dvije godine od dana sklapanja, da Ugovor nije otkazan, da je predmetna nekretnina bez znanja i sudjelovanja tužitelja kao ugovornog nalogoprimca dana 26. studenoga 2012. godine prodana trećoj osobi za cijenu od 152.000,00 Eura (prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan plaćanja), da zahtijevani iznos od 11.486,16 kn predstavlja iznos od 1% od konačno ugovorene kupoprodajne cijene, pa je slijedom tako utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski sud našao da su ostvarene pretpostavke iz članka 5. st. 2. Ugovora i prihvatio je tužbeni zahtjev.

Prema pravnom shvaćanju ovoga suda, ugovorena naknada iz čl. 5. st. 2. Ugovora predstavlja naknadu za obavljene poslove posredovanja u slučaju da se nekretnina koja je predmetnom prodaje proda djelovanjem samih tuženika kao nalogodavca. Odredbom čl. 2. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine br. 35/05, 41/08 – dalje:ZOO) je propisano da sudionici u prometu slobodno uređuju obvezne odnose, a ne mogu ih uređivati suprotno Ustavu, prisilnim propisima i moralu društva.

Dakle, tužitelju pripada pravo zahtijevati isplatu utuženog iznosa temeljem Ugovora, a citirana ugovorna odredba nije u suprotnosti s prisilnim propisima, jer takvo ugovaranje nije zabranjeno ni odredbama Zakona o posredovanju u prometu nekretnina (NN broj 107/07, 144/12, 14/14 – dalje: ZPPN), niti prisilnim odredbama obveznog prava, koje odredbe se supsidijarno primjenjuju u konkretnom predmetu temeljem čl. 15. st. 4. ZPNN-a kojim je propisano da se na obvezni odnos nalogodavca i nalogoprimca primjenjuju odredbe općih propisa obveznog prava ako nije drukčije propisano posebnim zakonom, a niti je suprotna odredbama ZOO-a koje uređuju ugovor o posredovanju, poglavito članku 836. ZOO-a, iz sadržaja koje odredbe proizlazi da je dopušteno ugovoriti da će posrednik imati pravo na određenu proviziju i ako njegovo nastojanje ostane bez rezultata.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1030/2014-2, od 2. V. 2014. godine

UGOVOR O OSIGURANJU – OBVEZE OSIGURANIKA ODNOSNO UGOVARATELJA OSIGURANJA – NIŠTETNOST ODREDBI O GUBITKU PRAVA Gubitak prava na osigurninu – zbog izbjegavanja provođenja alkotesta

(čl.942. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Podvrgavanje ispitivanju alkoholiziranosti ne predstavlja neku nerazmjerno veliku obvezu koju bi osiguranik morao ispuniti nakon nastanka osiguranog slučaja, pa se stoga ne može smatrati nedopuštenom (ništetnom) ni ugovorna odredba (kasko osiguranje) o gubitku prava na osigurninu zbog odbijanja ili izbjegavanja alkotesta u kom slučaju se smatra da je osiguranik upravljao vozilom u alkoholiziranom stanju – a izbjegavanje alkotesta postoji i onda kada osiguranik o nastanku prometne nezgode ne obavijesti policiju a to je objektivno bio u mogućnosti učiniti.

„Odlučujući o spornom pravnom pitanju prvostupanjski sud je primjenjujući odredbu čl. 942. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05 i 41/08 - dalje: ZOO) ocijenio da su ništetne odredbe ugovora koje predviđaju gubitak prava na osigurninu, ako osiguranik nakon nastupanja osiguranog slučaja ne ispuni neku od propisanih ili ugovorenih obveza, a zbog toga prvostupanjski sud zauzima pravno shvaćanje da su ništetne odredbe čl. 7. st. 1. toč. 2. i čl. 22. st. 1. toč. 3. Uvjeta za osiguranje automobilskog kaska.

Osnovano u žalbi tuženik ističe žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava. Iz odredbe čl. 7. st. 2.a Uvjeta za osiguranje automobilskog kaska proizlazi da osiguranik gubi pravo iz osiguranja za vrijeme dok vozilom upravlja vozač pod utjecajem alkohola, a smatra se da je vozač pod utjecajem alkohola ako se nakon prometne nezgode izbjegne ili odbije podvrgnuti ispitivanju svoje alkoholiziranosti.

Odlučujući o tome je li odredba članka 7. st. 2 a Uvjeta za osiguranje automobilskog kaska ništetna, ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da ta odredba Uvjeta nije protivna odredbi

čl. 942. ZOO, jer bi se takvim tumačenjem navedenog propisa onemogućilo utvrđivanje opstojnosti prava iz osiguranja. Tužitelj je sklapanjem ugovora o kasko osiguranju prihvatio Uvjete za osiguranje automobilske kasko koji predviđaju gubitak prava iz osiguranja i u slučaju ako vozač izbjegne ispitivanje njegove alkoholiziranosti, a po ocjeni ovog suda to čini i onda ako ne obavijesti policiju o prometnoj nesreći u kojoj je sudjelovao kao vozač, radi ispitivanja njegove alkoholiziranosti. Kada bi se prihvatilo drugačije pravno stajalište, tada bi svaki vozač, pa i onaj koji je vozio pod utjecajem alkohola, izbjegavanjem ispitivanja alkoholiziranosti ostvario pravo iz kasko osiguranja iako na to ne bi imao pravo jer je vozio pod utjecajem alkohola, a radi se o nedopuštenim količinama alkohola. Takvo postupanje je i u protivnosti s načelom savjesnosti i poštenja iz čl. 4. ZOO kao jednom od temeljnih načela ugovornih odnosa. Odredba čl. 7. Uvjeta ne nameće tužitelju nekakvu nerazmjerno veliku obvezu koju ne bi mogao ispuniti, već samo takvu koja omogućuje utvrđenje je li vozač bio pod utjecajem alkohola u trenutku upravljanja vozilom, dakle utvrđenje je su li ispunjeni uvjeti za isplatu osigurane štete ili za gubitak prava iz osiguranja.

Tužitelj nije niti iznosio činjenice iz kojih bi proizlazila opravdana nemogućnost njegovog postupanja koje se odnosi na neobavještanje policije, jer kada je tužitelj bio u mogućnosti pozvati vučnu službu, tada je zasigurno mogao i obavijestiti policiju o štetnom događaju. Postupanje tužitelja koji nije obavijestio policiju o štetnom događaju, iako je to mogao jer nije bio povrijeđen i nisu postojali drugi razlozi koji bi opravdavali nemogućnost obavještanja policije, dovode do toga da je takvim postupanjem izbjegao i ispitivanje svoje alkoholiziranosti, što bi u konkretnom slučaju, s obzirom da je došlo do prometne nesreće, ispitivali djelatnici policije sukladno svojim zakonskim ovlastima.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3330/2013-2, od 4. IX. 2014. godine

OBVEZNO OSIGURANJE – OSIGURANJE VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE TREĆIM OSOBAMA

Tijek zatezne kamate kada osiguratelj ne postupi po podnesenom odštetnom zahtjevu

(čl.12.st.4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – "Narodne novine" br. 151/05, 36/09, 75/09 i 76/13)

Obveza odgovornog osiguratelja da na pripadajuću naknadu neimovinske i imovinske štete plati zateznu kamatu od podnošenja odštetnog zahtjeva proizlazi iz prisilnog karaktera odredbe specijalnog propisa – ona postoji zbog ne postupanja po podnesenom odštetnom zahtjevu te zbog neisplate barem dijela (predujma) pripadajuće naknade štete, pa na nju nemaju utjecaja okolnosti (završetak liječenja, prestanak potrebe za tuđom pomoći i dr.) odlučne za ocjenu dospjeća naknade štete prema općim propisima obveznog (odštetnog) prava.

„Osnovano tužiteljica u žalbi iznosi žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava u odnosu na tijek zatezne kamate na dosuđenu naknadu neimovinske štete u iznosu od 6.500,00 kn i imovinske štete za tuđu pomoć i njegu od 640,00 kn.

Naime, tužiteljica je podnijela odštetni zahtjev tuženiku dana 22. prosinca 2009. godine.

Odredbom čl. 12. st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05, 36/09, 75/09) određeno je da je odgovorni osiguratelj dužan u slučaju neimovinske štete najkasnije u roku od 30 dana, a u slučaju imovinske štete najkasnije u roku od 14 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva oštećenoj osobi dostaviti obrazloženu ponudu za naknadu štete, ako su odgovornost za naknadu štete, te visina štete nesporni odnosno utemeljeni odgovor, ako su odgovornost za naknadu štete ili visina štete sporni. U stavku 3. tog članka propisano je da u slučaju nemogućnosti utvrđenja visine konačnog iznosa štete, odgovorni osiguratelj je oštećenoj osobi dužan isplatiti iznos nespornog iznosa naknade štete kao predujam u roku propisanom stavkom 1. ovog članka. U stavku 4. istog članka propisano je da u slučaju neizvršenja obveze isplate naknade štete u roku iz stavka 1. ovog članka oštećena osoba uz dužni iznos naknade štete, ima pravo i na isplatu iznosa kamate i to od dana podnošenja odštetnog zahtjeva.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda pretpostavka za stjecanje prava na zateznu kamatu na naknadu neimovinske i imovinske štete od dana podnošenja odštetnog zahtjeva, primjenom odredbe čl. 12. st. 1. i st. 4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu je da je osiguratelju podnesen odštetni zahtjev i da osiguratelj po tom zahtjevu nije oštećenoj osobi ni djelomično isplatio naknadu štete. Naime, pravo oštećene osobe na iznos zatezne kamate od dana podnošenja zahtjeva za naknadu štete predstavlja materijalnu nadoknadu oštećenoj osobi zbog posljedica nepravovremene isplate naknade štete, te istovremeno sankciju osiguratelju zbog neizvršenja obveze, pa se na odlučivanje o zateznim kamatama primjenjuju ti posebni propisi Zakona o obveznim osiguranjima u prometu kao *lex specialis* u odnosu na Zakon o obveznim odnosima.

Stoga, tužiteljica ima pravo na dosuđeni iznos naknade neimovinske štete od 6.500,00 kn i na naknadu imovinske štete za tuđu pomoć i njegu u iznosu od 640,00 kn na zateznu kamatu tekuću od podnošenja odštetnog zahtjeva 23. prosinca 2009, godine, kako je i zatražila postavljenim tužbenim zahtjevom, zbog čega je valjalo preinačiti točku III. i IV. izreke prvostupanjske presude.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2437/2014-2, od 13. XI. 2014. godine

OSIGURANJE VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE TREĆIH OSOBA – OSIGURANA OSOBA – GUBITAK PRAVA

Alkoholiziranost vozača – utvrđivanje uzročne veze sa nastankom prometne nezgode

(čl.24.st.1.t.4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – "Narodne novine" br. 151/05, 36/09, 75/09 i 76/13)

Pri koncentraciji alkohola u krvi (najmanje 0,73 i najviše 0,99 promila) kod koje su negativni toksični učinci na vozačke sposobnosti individualni jer nejednako djeluju na različite osobe ovisno o nizu subjektivnim čimbenika, tada kod utvrđivanja postojanja uzročne veze između alkoholiziranosti i nastanka prometne nezgode treba cijeliti i okolnosti nastanka prometne nezgode – pa ta uzročna veza zasigurno postoji kada alkoholizirani vozač presiječe putanju vozilu iz suprotnog smjera na suviše maloj (oko 30 metara) udaljenosti, koje se kretalo dopuštenom ali nekoliko puta većom

brzinom od njegove, i na dijelu ceste (ravan i pregledan) na kojem je mogao uočiti njegov nadolazak.

„Prvostupanjski sud na temelju provedenih dokaza zaključuje da nije dokazano da bi alkoholiziranost tuženika bila u direktnoj uzročnoj vezi sa nastankom prometne nesreće, a u pravu je žalitelj kada tvrdi da je ovakav zaključak prvostupanjskog suda pogrešan.

Odredbom čl. 24. st. 1. t. 4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ("NN" br. 151/05 i 36/09) propisano je da osigurana osoba gubi prava iz osiguranja između ostalog i u slučaju ako je vozač upravljao vozilom pod utjecajem alkohola iznad ugovorene granice. Člankom 3. st. 1. t. 2a, Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti tužitelja propisano je da osiguranik gubi svoja prava iz osiguranja u slučajevima iz čl. 24. st. 1. t. 1-8. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, između ostalog i ako je u vrijeme prometne nezgode vozač osiguranog vozila bio pod utjecajem alkohola, ako se analizom krvi ili drugom metodom mjerenja količine alkohola u organizmu vozača utvrdi da udio alkohola u krvi iznosi 0,5 g/kg i više (0,5 promila i više). Stavkom 4. čl. 3. citiranih Uvjeta tužitelja propisano je da osiguranik ne gubi svoja prava ako dokaže da nije kriv za postojanje okolnosti koje dovode do gubitka prava iz osiguranja ili ako dokaže da štetni događaj nije u uzročnoj vezi sa činjenicom da je vozač u trenutku prometne nezgode bio pod utjecajem alkohola.

Prometna nesreća dogodila se u 19,45 sati, a tuženik je alkotestiran u 21,00 sat, te je u tom momentu utvrđena koncentracija alkohola pomoću instrumenta Drager od 0,67 g/kg. Obzirom da nisu uzimani uzorci krvi i urina toksikološki vještak utvrdio je da je u vrijeme prometne nesreće tuženik mogao imati koncentraciju alkohola u krvi u visini od najmanje 0,73 promila, do najviše od 0,99 promila, pa je u vrijeme prometne nesreće tuženik bio pripit. Dakle, tuženik je kao osiguranik tužitelja i vozač osiguranog automobila u vrijeme prometne nesreće bio pod utjecajem alkohola iznad ugovorene granice, pa bi prema čl. 24. st. 1. t. 4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu i čl. 3. st. 1. t. 2a. Uvjeta tužitelja izgubio prava iz osiguranja.

Toksikološki vještak temeljem procijenjene koncentracije alkohola u krvi tuženika u vrijeme prometne nesreće nije mogao neprijeporno isključiti negativni toksični učinak alkohola na vozačke sposobnosti tuženika, niti na neprijeporan način tvrditi da je doprinos alkoholiziranosti budući da su toksični učinci alkohola u rasponu do 1 promil individualni, nepredvidivi i nestalni, te ih nije moguće jednoznačno tumačiti, čemu su razlog mnogobrojni čimbenici, koji različito djeluju na različite osobe, a to može biti umor, psihofizičko stanje, zdravstveno stanje, prethodna količina konzumiranog alkohola, navika uživanja alkohola, lijekovi, pušenje i tome slično.

Međutim, uz ovakav nalaz toksikološkog vještaka treba se cijeliti i imati u vidu konkretni slučaj i način kako se je ova prometna nesreća dogodila. Naime, prometna nesreća se dogodila na državnoj cesti u nenaseljenom mjestu gdje je cesta ravna, širine 6,6 m, podijeljena na dvije trake isprekidanom linijom, predviđene za vožnju u oba smjera i gdje je brzina ograničena na 90 km/h. Automobil oštećenog kretao se brzinom od 70,6 km/h, što je dakle osjetno manje od dozvoljene brzine, dok se tuženik kretao brzinom od 19,4 km/h, što je očekivano obzirom da se nekoliko metara dalje imao namjeru zaustaviti na parkiralištu ispred ugostiteljskog objekta, pa je tuženik preko središnje linije počeo prelaziti na svoju lijevu stranu u trenutku kada je automobil oštećenog koji mu je dolazio u susret od mjesta sudara bio udaljen oko 28,40 m, što je i po mišljenju prometnog vještaka bilo izrazito rizično u trenutku kada se vozilo iz suprotnog smjera kreće gotovo 4 puta većom brzinom, a udaljeno je manje

od 30 metara od mjesta kojim treba proći tuženikov automobil. Uz takovo ponašanje tuženika i takav nastanak prometne nesreće, te uz činjenicu da je tuženik objektivno mogao vidjeti vozilo koje mu dolazi u susret jer je kolnik ravan, može se jedino zaključiti da se je tuženik u ovakvu vožnju i skretanje u lijevo na suviše maloj udaljenosti od nailazećeg vozila upustio upravo zbog toga što je bio pod utjecajem alkohola, te je po ocjeni ovoga suda alkoholiziranost tuženika u uzročnoj vezi sa nastalom prometnom nesrećom, jer tuženik upravo zbog svoje alkoholiziranosti nije pravilno procijenio niti udaljenost, a niti brzinu dolazećeg vozila oštećenog kojem je presjekao pravac kretanja, niti svoju brzinu kretanja, te dužinu puta koji može prijeći u skretanju ulijevo do parkirališta. Tuženik stoga gubi prava iz osiguranja, budući nije dokazao da njegova alkoholiziranost nije u uzročnoj vezi sa nastalom prometnom nesrećom i štetom, pa da zbog toga ne bi gubio prava iz osiguranja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-799/2012-2, od 20. II. 2014. godine

ODGOVORNOST ZA OBJAVLJENU INFORMACIJU – ISPRAVAK INFORMACIJE – SUDSKA ZAŠTITA

Kada tekst ispravka sadrži i vrijednosne sudove o osobi glavnog urednika

(čl.41. u svezi 42.st.4. Zakona o medijima – "Narodne novine" br. 59/04, 84/11 i 81/13)

Ako tekst zahtijevanog ispravka informacije sadrži, pored činjenica kojima se pobija objavljena informacija, i činjenice kojima tražitelj ispravka iznosi svoje vrijednosne sudove o osobi glavnog urednika i o njegovu radu, a što nije svrha objave ispravka, sud neće pružiti pravnu zaštitu tražitelju ispravka jer je u navedenoj situaciji glavni urednik bio ovlašten u cijelosti odbiti objavu takvog ispravka.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja da tuženik kao glavni urednik "B.I." O.B. objavi njihov potpun zahtjev za ispravak informacija objavljenih u tom listu br. 26-27, bez ikakvih promjena, dopuna i komentara. Nesporno je da je u B.I. br. 26-27 na stranici 4 do 8 objavljen tekst pod naslovom "Odgovor nezavisnim vijećnicima na njihove objede iznesene u raznim tiskovinama" na što su tužitelji reagirali na način da su od tuženika kao glavnog urednika B.I. zatražili objavu ispravka objavljene predmetne informacije, nesporno je da je u B.I. br. 28 na stranici br. 2 objavljen ispravak objavljene informacije, te je nesporno da je navedeno da se sva tri priopćenja radi tehničkih ograničenja donose u skraćenom obliku zadržavajući bit svakog od njih.

Osnovano tuženik u žalbi ističe da on nije bio dužan objaviti ispravak temeljem čl. 42. st. 4. Zakona o medijima u odnosu na I. tužitelja M.L.

Sukladno odredbi čl.42. st.4. Zakona o medijima (NN br. 59/04, 84/11 i 81/13 – dalje: ZM) glavni urednik nije dužan objaviti ispravak, između ostalog, ako u traženom ispravku nisu navedene činjenice niti okolnosti u vezi s navodima o informaciji, kao i ako bi objavljivanje ispravka prouzročilo odgovornost nakladnika za štetu, te isto tako ako u traženom ispravku nisu navedene činjenice niti okolnosti u vezi s navodima o informaciji. Tužitelj M.L. prema ocjeni ovog suda u tekstu svog ispravka iznosi vrijednosne sudove o osobi glavnog urednika tuženika, a što se ne odnosi na ispravljanje netočne ili nepotpune informacije, kako je to isticao i tuženik tijekom postupka. Tako primjerice iznosi: " Dakle, bilo bi korektno i profesionalno od glavnog urednika B.I. A.J. da izvijesti nas Nezavisne

općinske vijećnike kada se planira tiskati B.I., u kome roku da mu se dostave materijali za tisak, količinu teksta i u kom obliku. Nadalje, minimum novinarske etike, znanja i objektivnosti, koje bi trebao imati svaki glavni i odgovorni urednik nekog javnog glasila, ako se tako predstavlja, je taj da se prozvana strana ili osoba u članku treba pitati za odgovor i očitovanje na iznesene kritike ili optužbe na njezin račun."

Prema odredbi čl. 40. st. 1. ZM svrha ispravka je ispravljanje netočne ili nepotpune informacije. Tužitelj je mogao u ispravljanju netočne ili nepotpune informacije iznositi činjenice i okolnosti kojima pobija ili s namjerom pobijanja bitno dopunjuje navode u objavljenom tekstu. Svrha naprijed citiranog dijela teksta ispravka ne predstavlja ispravljanje netočne ili nepotpune informacije, pa ni iznošenje činjenica i okolnosti kojima povrijeđeni pobija ili s namjerom pobijanja bitno dopunjuje navode u objavljenom tekstu u smislu odredbe čl. 40. st. 4. ZM, već se tim navodima prema ocjeni ovog suda vrijeđa tuženik te o njemu iznose vrijednosni sudovi.

Slijedom navedenog, tuženik kao glavni urednik nije bio dužan na temelju odredbe čl. 42. st. 4. ZM objaviti ispravak informacije kojeg je tužitelj zatražio, jer u smislu čl. 41. ZM sam nije bio ovlašten mijenjati predloženi tekst koji sadrži i zahtjev za ispriku, jer se ispravak mora objaviti bez promjena i dopuna, a u izmijenjenom obliku može se objaviti samo ako na to pristane podnositelj zahtjeva na što u konkretnom slučaju tužitelji nisu pristali. Stoga proizlazi da je prvostupanjski sud na utvrđeno činjenično stanje pogrešno primijenio materijalno pravo kada je prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja M.L. za objavu ispravka, pa je temeljem odredbe čl.373. toč.3. ZPP-a valjalo uvažiti žalbu tuženika u odnosu na dosuđujući dio i preinačiti prvostupanjsku presudu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-6/2014-2, od 6. II. 2014. godine

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DJELATNOSTI – OPASNA STVAR

Imatelj opasne stvari – ilegalno posjedovana puška stečena kao ratni plijen

(čl.174. Zakon o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Republika Hrvatska nije imatelj (vlasnik) automatske puške koju je štetnik (počinitelj štete) kao pripadnik hrvatskih oružanih snaga tijekom sudjelovanja u vojno oslobodilačkim akcijama pribavio kao ratni plijen i nakon toga neprijavljeno te ilegalno posjedovao, pa stoga ne postoji ni objektivna odgovornost Republike Hrvatske za štetu koja je njome kao opasnom stvari pričinjena trećoj osobi.

„U ovoj fazi postupka nije sporno da svjedok T.B. (ranije profesionalni vojnik) usmrćivanjem pok. M.J. (sina tužiteljice C.J., supruga tužiteljice S.P., oca tužiteljica Lj.Š. i S.J.) štetu nije počinio u vezi s obavljanjem vojne službe, radi čega ne postoji odgovornost tuženice na temelju odredbi čl. 48. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 23/95 i 33/95), koji je bio na snazi na dan štetnog događaja (7. lipnja 1999. godine). Nije sporno niti da automatska puška kalašnjikov tipa Rumunjka, tvorničkog broja ACN 0945, kojim je počinjena šteta, nije nikada bila evidentirana niti u jednoj od postrojbi Hrvatske vojske (HV) čiji pripadnik je bio svjedok T.B., što je svjedok potvrdio u

svom iskazu navodom da je to njegova privatna puška, te nije sporno da je istu pušku svjedok posjedovao ilegalno.

Neosnovano tužiteljice u žalbi ukazuju da je odlučno činjenično stanje u ovom predmetu ostalo nepotpuno utvrđeno jer nije utvrđeno na koji način je internim aktima Ministarstva obrane Republike Hrvatske (MORH) bilo regulirano postupanje pripadnika HV-a koji su sudjelovali u vojno-oslobodilačkim akcijama devedesetih godina prošlog stoljeća s pokretninama koje predstavljaju ratni plijen i na koji način je MORH vršio kontrolu postupanja pripadnika HV-a sukladno izdanim zapovijedima. Iz dopisa MORH-a, Glavnog tajništva, Sektora za pravne i upravne poslove, Službe za pravne poslove od 20. kolovoza 2012. godine proizlazi da su u vezi s postupanjem s ratnim plijenom u arhivi Središnjeg vojnog arhiva pronađene samo navedene zapovjedi Glavnog stožera HV-a kojima je naložena provjera ispravnosti, stokiranje i uskladištenje prikupljenih materijalno-tehničkih i ubojitih sredstava, kao dokumenti općenitog sadržaja. S obzirom na sadržaj dopisa MORH-a proizlazi da se navedene zapovjedi odnose na radnje vezane za uskladištenje materijalno-tehničkih i ubojitih sredstava, a ne i nalog vojnicima HV-a da postrojbi u kojoj se nalaze obvezno predaju svako oružje koje na bilo koji način pribave za vrijeme trajanja oružanih sukoba. Stoga odbijanje prijedloga tužiteljica da se pribave spomenute zapovjedi Glavnog stožera HV-a nije od utjecaja na utvrđivanje odlučnog činjeničnog stanja u ovom predmetu.

Ukoliko je i postojala obveza pripadnika HV-a da svojoj postrojbi prijave i predaju svako oružje koje na bilo koji način pribave tijekom oružanih sukoba, ne može se smatrati da je u svakom slučaju samim činom zapljene po pripadnicima HV-a vlasništvo takvog oružja stekla Republika Hrvatska, kako to smatraju tužiteljice. Na temelju dokaza provedenih u postupku ne može se utvrditi kada, na kojem ratištu, na koji način, da li u okviru organizirane vojne akcije ili mimo nje je svjedok T.B. pribavio automatsku pušku Rumunjka, tvorničkog broja ACN 0945 (na te okolnosti nisu niti predloženi dokazi), pa već zbog toga ne može se utvrditi niti da je u trenutku zapljene vlasništvo nad tom puškom stekla Republika Hrvatska. Općepoznato je da su pripadnici HV-a i osobno stjecali kao ratni plijen oružje, glede kojeg su mogli podnijeti zahtjev za izdavanje oružnog lista. Naime odredbom čl. 79. st. 3. Zakon o oružju ("Narodne novine" broj 69/92 i dr.) bilo je određeno da se građanima koji su kao pripadnici hrvatske vojske ili policije stekli oružje kao ratni plijen (trofejno oružje), iznimno na njihov zahtjev, a na temelju odluke ministra obrane, odnosno ministra unutarnjih poslova, može izdati oružni list za držanje takvog oružja kao uspomene. I odredbe međunarodnih ugovora na koje se tužiteljice pozivaju u žalbi općenito uređuju koje stvari pripadnici vojske u oružanom sukobu mogu zaplijeniti od protivnika, a ne određuju da vlasništvo svakog oružja koje zaplijene bilo u okviru organizirane vojne akcije ili mimo nje, u svakom slučaju, isključivo stječe država.

Stoga se u tom smislu ne može tumačiti da je automatska puška Rumunjka, tvorničkog broja ACN 0945, i bez obzira na činjenicu da nikada nije evidentirana u postrojbama HV-a kojima je pripadao svjedok T.B., postala vlasništvo tuženice pa da ona za štetu koju tužiteljice trpe odgovara na temelju odredbi čl. 174. st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01, u daljnjem tekstu: ZOO), po objektivnom principu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2745/2013-2, od 4. XII. 2014. godine

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DJELATNOSTI – OPASNA STVAR

Stablo drveta velike krošnje nagnuto iznad hotelskog restorana

(čl.1064. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

I redovno održavano (zdravo) stablo drveta – bora, zbog svojih dimenzija – dužine krošnje oko 5 metara te širine krošnje oko 9 metara te zbog svojeg položaja u prostoru – nagnuto te nadvijeno iznad natkrivenog hotelskog restorana, predstavlja opasnu stvar jer zbog navedenih svojstava predstavlja povećanu opasnost za okolinu – osobe koje se na navedenom prostoru okupljaju i zadržavaju.

„Prvostupanjski sud je na temelju uvida u fotografije mjesta događaja i saslušanja svjedoka te tužiteljice utvrdio da je dana 6. srpnja 2007. godine oko 17,45 sati došlo do samoobaranja stabla bora sa zapadne strane hotela "S." u D., a koje je svojom krošnjom širine cca. 9 i dužine cca 5 metara palo na drvenu konstrukciju nadstrešnice terase hotela tzv. "P." koju je slomilo i pritisnulo prema dolje uslijed čega je ista, kao i dijelovi krošnje, udarilo u tužiteljicu i rasjeklo joj glavu i pritom uništilo naočale.

Prvostupanjski sud utvrđuje da navedeno stablo, obzirom na svoje dimenzije, visina trupa 10 metara, dužina krošnje cca. 5 metara i širina iste cca. 9 metara, te položaj u prostoru i to blizina terase restorana, predstavlja opasnu stvar od koje prijeti povećana opasnost za okolinu i da je kao takvo od strane tuženika, kao vlasnika, trebalo biti pažljivije nadgledano. Također ocjenjuje da pad stabla ne predstavlja višu silu, kako je to isticao tuženik, a niti da tuženika može osloboditi odgovornosti činjenica da je sklopio ugovor o hortikulturalnom uređenju, jer da je to jedino od utjecaja na odnos između tuženika i poduzeća "H." d.o.o. s kojim je taj ugovor sklopljen. Radi navedenog sukladno odredbi čl. 1064. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO), kojom je propisano da za štetu od opasne stvari odgovara njezin vlasnik, zaključuje da postoji odgovornost tuženika.

Tuženik u žalbi prvenstveno osporava pravilnost utvrđenja prvostupanjskog suda da je predmetno stablo opasna stvar, jer da bi to bilo samo stablo koje je staro i dotrajalo, a da iz dopisa PP D.-n. od 30.07.2008. godine proizlazi da na stablu nisu postojala oštećenja, utezi, niti iskopi u blizini istog i da je stablo bilo nadgledano i redovito održavano, a što da je vidljivo iz ugovora o hortikulturalnom uređenju. Također navodi da su gosti bili zaštićeni od pada predmeta sa stabla nadstrešnicom, pa da se iz svega vidi da je on svojim ponašanjem i brigom otklonio sve razloge zbog kojih bi se predmetno stablo moglo smatrati opasnom stvari.

Točno je da svako stablo ne predstavlja opasnu stvar, već to čine njegove osobine, kako to ističe i tuženik, pa bi tako opasnu stvar predstavljalo staro i dotrajalo stablo, međutim i zdravo stablo može predstavljati opasnu stvar, pa i ono koje je pravilno održavano od strane vlasnika, ako ono svojim položajem i veličinom predstavlja povećanu opasnost za ljude i stvari koji obavljaju određene aktivnosti u njegovoj blizini. Upravo u konkretnom slučaju pravilno prvostupanjski sud ocjenjuje da predmetno stablo s obzirom na svoju veličinu i položaj u prostoru, a to je blizina terase restorana, predstavlja povećanu opasnost za okolinu i kao takvo da je opasna stvar. Prema ocjeni ovog suda otvorena javna terasa djelomično natkrivena nadstrešnicom je prostor u kojem ljudi provode vrijeme koristeći ugostiteljske usluge iste, stoga položaj takvih terasa treba biti takav da gosti budu zaštićeni i sigurni, pa i od pada

stabla, a koju sigurnost je dužan osigurati vlasnik terase. Iz priloženih fotografija lica mjesta proizlazi da se iznad predmetne terase nalazi drvored, pa proizlazi da je smještena u prostoru u kojem postoji povećana opasnost od nastanka štete radi blizine rasta stabla koji tada predstavlja opasnu stvar.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3532/2013-2, od 6. III. 2014. godine

ODGOVORNOST U SLUČAJU NEZGODE IZAZVANE MOTORNIM VOZILOM U POGONU – OBOSTRANA KRIVNJA VLASNIKA

Uključivanje vozilom na javnu cestu vožnjom u natrag i nedopuštena brzina drugog vozila

(čl.1072.st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Kada je do prometne nezgode – i na taj način prouzročene štete – došlo zbog nepropisne vožnje oba vozača (vlasnika motornih vozila), krivnja vozača, koji je poduzeo radnju uključivanja u promet na javnu cestu vožnjom u natrag sa kućnog prilaza u trenutku kada se je tom cestom kretalo drugo vozilo koje je bio u mogućnosti pravovremeno primijetiti i propustiti, veća je (70 %) u odnosu na krivnju (30 %) vozača koji je upravljao vozilom brzinom (81,5 km/h) većom od dopuštene (50 km/h) i pri kojoj bi mogao izbjeći nalet, jer njegovo postupanje predstavlja znatno veću količinu kršenja propisa koje je u uzročnoj vezi sa nastankom prometne nezgode.

„Među strankama nije sporno da je dana 19. siječnja 2010. godine došlo do prometne nesreće u B. u ulici A.H. oko 19,30 sati na način da je DD. upravljajući vozilom reg. oznake BJ 1111-ET, koje je osigurano kod tuženika, vršio radnju vozilom uključivanja u promet sa putnog prilaza kbr. 41/a, kojom prilikom je došlo do kontakta njegovog vozila s vozilom tužiteljice kojim je upravljao M.V., koji je izbjegavajući sudar udario u metalni stup javne rasvjete, uslijed čega je na vozilu tužiteljice nastala šteta.

Kada je šteta prouzročena pogonom dvaju ili više vozila, svu štetu snosi vlasnik vozila koji je isključivo kriv za štetni događaj, kako je to propisano čl. 1072. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35 /05 i 41/08 - dalje: ZOO), a ako postoji obostrana krivnja, svaki vlasnik odgovara drugomu za njegovu štetu razmjerno stupnju svoje krivnje, kako to propisuje st. 2. čl. 1072. ZOO-a.

Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da postoji obostrana krivnja i vozača koji je upravljao vozilom tužiteljice i vozača koji je upravljao vozilom osiguranika tuženika, te je suprotno žalbenim tvrdnjama tuženika i po ocjeni ovoga suda prvostupanjski sud pravilno utvrdio da je za prometnu nesreću kriv vozač koji je upravljao tužiteljinim vozilom u omjeru od 30%, a vozač vozila osiguranika tuženika u omjeru od 70%. Naime, kako je to na temelju nalaza i mišljenja vještaka i utvrđeno, a što se više također ne osporava, vozač vozila vlasništvo osiguranika tuženika uključivao se u promet vožnjom unazad sa putnog prilaza na kolnik, a imajući u vidu preglednost na mjestu događaja objektivno je mogao uočiti nailazak vozila tužiteljice te je mogao odustati od radnje uključivanja i propustiti vozilo tužiteljice, što je bio i dužan sukladno čl. 43. st. 1. i 2. i čl. 45. st. 1. Zakona o sigurnosti prometa na cestama (NN 67/08). Da je D.D. tako postupio do prometne nesreće ne bi niti došlo, jer bi vozilo tužiteljice prošlo kolnikom, a koje vozilo je imalo prednost prolaza, bez ikakvog incidenta. S

druge strane, utvrđeno je prometnim vještačenjem, što se također više ne osporava, da je vozač koji je upravljao vozilom tužiteljice se kretao brzinom od 81,5 km/h na mjestu gdje je dopuštena brzina 50 km/h, dakle kretao se nedopuštenom brzinom, a koja je sasvim sigurno bila neprimjerena uvjetima i stanju na kolniku, budući da je bio noćni režim vožnje i da je bio mokar kolnik. Vozač vozila tužiteljice je mogao izbjeći sudar i uz nepropisno kretanje osiguranika tuženika da se je kretao brzinom ne većom od 66 km/h, dakle i pri dopuštenoj brzini od 50 km/h, jer bi se pri toj brzini poduzetom radnjom kočenja zaustavio ispred ravnine sudara.

Stoga je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je od utvrđene štete odbio iznos od 30% koliki je omjer krivnje vozača tužiteljčinog vozila.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2191/2013-2, od 5. VI. 2014. godine

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE – OBJAVLJIVANJE PRESUDE ILI ISPRAVKA

Kada je šteta prouzročena putem medija – i kada se ostvaruje od nakladnika

(čl.1099. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Objava presude kao način popravljivanja neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti ne primjenjuje se kada je šteta prouzročena putem medija te kada se ostvaruje od nakladnika tog medija, jer se u tom slučaju šteta reparira objavom ispravka informacije te isprikom (pored isplate pravične naknade) u skladu sa specijalnim propisima – Zakonom o medijima.

„Pobijanom presudom sud tužitelju dosuđuje naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti u iznosu od 50.000,00 kuna, koja šteta mu je počinjena objavom informacija u dnevnom listu ". s.", u broju od 30. listopada 2008. godine, i u dvobroju od 31. listopada i 1. studenoga 2008. godine. Pri tome sud prvog stupnja utvrđuje postojanje procesnih pretpostavki za podnošenje predmetne tužbe propisanih odredbom čl.22. Zakona o medijima (NN broj 59/04 – u daljnjem tekstu: ZM), utvrđuje da tuženik nije u provedenom postupku dokazao postojanje razloga koji u smislu odredbe čl.21. ZM isključuju njegovu odgovornost kao nakladnika tiskovine u kojoj je izvršena objava informacije. Kod odlučivanja o visini pravične novčane naknade neimovinske štete sud prvog stupnja se poziva na primjenu odredbe čl.1100. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05 i 41/08 – u daljnjem tekstu: ZOO/05), a odluku o zahtjevu za objavom predmetne presude sud donosi primjenom odredbe čl.1099. ZOO/05.

Na pravilno utvrđeno činjenično stanje sud prvog stupnja je pravilno primijenio materijalno pravo, osim pri odlučivanju o zahtjevu za objavu presude, jer je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo iz odredbe čl.1099. ZOO/05 kada je prihvatio navedeni zahtjev tužitelja.

Naime, u konkretnom slučaju se radi o naknadi štete koja je tužitelju prouzročena putem medija, i tužitelju je pobijanom presudom dosuđeno obeštećenje u vidu pravične novčane naknade primjenom odredbi ZM – koji u svojem čl.21.st.1. propisuje da se

neimovinska šteta u pravilu nadoknađuje objavljivanjem ispravka informacije i isprikom nakladnika, te isplatom naknade u skladu sa općim propisima obveznog prava.

Kod štete učinjene putem medija za koju odgovara nakladnik, odrede ZM ne uključuju reparaciju u vidu objavljivanja presude kako to tužitelj traži u ovom postupku primjenom odredbe čl.1099. ZOO/05. Navedena odredba, na koju se poziva i sud prvog stupnja kada prihvaća zahtjev tužitelja za objavu presude, predstavlja opću odredbu po kojoj oštećeni može zahtijevati objavu presude kada šteta nije učinjena putem medija, a ako je šteta učinjena putem medija tada se popravljavanje iste prosuđuje primjenom specijalnog propisa – a to su odredbe ZM kojima je propisana mogućnost zahtijevati ispravak informacije i isplatu pravične novčane naknade. Slijedom naprijed navedenog, temeljem odredbe čl.373.t.3. ZPP-a, valjalo je u navedenom dijelu uvažiti žalbu tuženika, i preinačiti pobijanu prvostupanjsku presudu u točki II. izreke te odbiti navedeni zahtjev tužitelja kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3758/2013-2, od 27. II. 2014. godine

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE – PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA – ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI

Povreda koja ne opravdava dosudu naknade – trudnica u prometnoj nezgodi bez ozljeda

(čl.1100.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Sudjelovanje trudnice u prometnoj nezgodi, koja za posljedice nije imala nastanak tjelesnih ozljeda, trpljenje fizičkih bolova, niti ikakvih štetnih utjecaja na njenu trudnoću – već samo primarni strah izazvan nezgodom kratkog trajanja i sekundarni strah u vidu zabrinutosti u trajanju (dva dana) do izvršenog ginekološkog pregleda, ne predstavlja takvu povredu prava osobnosti koja opravdava dosudu pravične novčane naknade neimovinske štete.

„Nalazom i mišljenjem liječničkog vještaka Z.C., specijaliste neurologa utvrđeno je da tužiteljica u predmetnoj prometnoj nesreći nije doživjela neuroloških, neurokirurških, a niti kirurških ozljeda, da je trpjela primarni strah jakog intenziteta samo u momentu događaja, te sekundarni strah koji je trajao do dva dana, a nije postojao nakon liječničkog pregleda. Nalazom i mišljenjem liječničkog vještaka T.P.T., specijaliste ginekologije i opstetricije utvrđeno je da predmetna prometna nezgoda nije utjecala na tijek i ishod trudnoće, da je primarni strah jakog intenziteta vezan za trenutak događaja i da je trajao samo za vrijeme događaja, a sekundarni strah u obliku zabrinutosti da je trajao do trenutka dok tužiteljica nije obavila ginekološki pregled i saznala da je s djetetom i trudnoćom sve uredno.

Odredbom čl. 1100. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05, 41/08 i 125/11 – dalje: ZOO) propisano je da u slučaju povrede prava osobnosti će sud, ako nađe da to težina povrede i okolnosti slučaja opravdavaju, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade imovinske štete, a i kad nje nema. Sukladno st. 2. istoga članka i Zakona pri odlučivanju o visini pravične novčane naknade sud će voditi računa o jačini i trajanju povredom izazvanih fizičkih boli, duševnih boli i straha, cilju kojemu služi ta naknada, ali i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njezinom naravi i društvenom svrhom.

Kada se uzme u obzir da tužiteljica u predmetnoj prometnoj nesreći nije doživjela niti neuroloških, neurokirurških a niti kirurških ozljeda, da ginekoloških bolova nije imala, da je proživjela strah primarnog karaktera koji je bio jak i intenzivan ali samo u trenutku događaja i da je trajao samo za vrijeme događaja, a sekundarni strah u obliku zabrinutosti da je trajao do dva dana, da ginekoloških bolova nije imala, da kod tužiteljice nije došlo do narušavanja psihičke ravnoteže u jednom dužem periodu i u jednom većem intenzitetu, vodeći računa o jačini i duljini trajanja straha, kao i cilju kojemu služi pravična naknada – prema ocjeni ovoga drugostupanjskog suda na temelju tako utvrđenih činjenica pogrešno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo odredbe čl. 1100. st. 1. i 2. ZOO-a kada je prihvatio tužbeni zahtjev tužiteljice za naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti jer nema osnova za dosudu iste.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3586/2013-2, od 29. IX. 2014. godine

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE – PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA – ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI

Strah kao posljedica proživljavanja prometne nezgode – kratkog trajanja

(čl.1100.st.1 Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Strah koji nije posljedica pretrpljenih tjelesnih ozljeda (jer ih nije ni bilo) već je posljedica samo proživljavanja prometne nezgode kao događaja, i koji je bio kratkog trajanja – do prihvaćanja saznanja da nisu pretrpljene tjelesne ozljede, ne predstavlja temelj za dosudu pravične novčane naknade neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti na duševno zdravlje.

„U ovoj fazi postupka ostalo je sporno je li regresni zahtjev tužitelja osnovan s obzirom na težinu povrede prava osobnosti A.H..

Prvostupanjski sud je utvrdio da A.H. u prometnoj nezgodi nije bio ozlijeđen i nije trpio ikakve bolove, dok je strah koji je pretrpio bio neznatan, jer je prema nalazu i mišljenju vještaka sudske medicine dr. J.Š. strah bio samo posljedica proživljavanja nezgode, a nije vezan uz zadobivene ozljede. Prema istom nalazu i mišljenju A.H. je mogao osjećati primarni strah jakog intenziteta kratkog trajanja koliko je trajao sam događaj, a koji je prešao u zabrinutost za ishod liječenja u trajanju od jednog do dva dana, tj. do prihvaćanja saznanja o tome da nije zadobio tjelesne ozljede.

Iz utvrđenih činjenica sud prvog stupnja je izveo zaključak da težina povrede A.H. nije opravdavala isplatu pravične novčane naknade u smislu odredbe čl. 1100. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05, 41/08 i 125/11), slijedom čega tužitelj nema pravo regresno potraživati isplaćeni iznos od tuženika te je tužbeni zahtjev odbio kao neosnovan. Kako primjenu materijalnog prava na utvrđeno činjenično stanje ovaj sud drugog stupnja u cijelosti prihvaća, ova presuda se posebno ne obrazlaže, već se žalitelj upućuje na valjano obrazloženje prvostupanjske presude sukladno odredbi čl. 375. st. 5. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3339/2013-2, od 24. XI. 2014. godine

UGOVOR O NAJMU – NAJAM STANA SA ZAŠTIĆENOM NAJAMNINOM – OTKAZ – PRAVO VLASNIKA NA USELJENJE

Najmoprimčevo odricanje od nasljedstva (vlasništva) na drugom odgovarajućem stanu

(čl.40.st.1. podstavak 1. Zakona o najmu stanova – "Narodne novine" br. 91/96, 48/98, 66/98 i 22/06)

Zbog namjere da sam useli u stan sa obitelji vlasnik je ovlašten otkazati ugovor o najmu zaštićenom najmoprimcu samo uz dodatni uvjet: da najmoprimac ima u vlasništvu drugi odgovarajući useljivi stan na području općine ili grada gdje se nalazi stan u kojem stanuje, a taj uvjet je ispunjen i kada se je, s namjerom zadržavanja tog stana, poduzetim radnjama najmoprimac sam doveo u situaciju da nema u vlasništvu drugi odgovarajući stan – kao zakonski nasljednik (potomak ostavitelja) ustupio svoj nasljedni dio (1/3) sunasljedniku (majci) na stanu koji i prema svojoj ukupnoj površini (150 m²) i načinu izvedenosti (dvije stambene cjeline od 50 i 100 m²) zadovoljava i njegove stambene potrebe, i stambene potrebe ostalih nasljednika.

„Među strankama nije sporno da je tužitelj vlasnik predmetnog stana u kojem stanuju tuženice kao članovi domaćinstva zaštićenog najmoprimca S.B., i da je tužitelj tuženicama otkazao ugovor o najmu stana pismenim otkazom sukladno Zakonu o najmu stanova (Narodne novine br. 91/96, 48/98 i 66/98) zbog razloga iz čl. 40. st. 1. podstavak 1. citiranog zakona, jer sa svojom obitelji namjerava useliti u predmetni stan. Tužitelj naime tijekom postupka tvrdi da se njegova obitelj sastoji od četiri člana i da ju čine osim njega i supruge i dvoje maloljetne djece, a iz žalbe proizlazi i da ima još jedno dijete, te da nisu vlasnici drugog stana niti drugih nekretnina, te da žive kao podstanari kod njegovih roditelja i plaćaju najamninu.

Odredbom čl. 40. st. 1. podstavak 1. Zakona o najmu stanova propisano je da zaštićenom najmoprimcu najmodavac može dati otkaz ugovora o najmu stana i pored razloga iz čl. 19. ovog Zakona i to iz razloga propisanog u čl. 21. st. 1. ovog Zakona. Odredbom čl. 21. st. 1. Zakona o najmu stanova propisano je da najmodavac može otkazati ugovor o najmu stana na neodređeno vrijeme pored razloga iz čl. 19. ovog Zakona ako u taj stan namjerava useliti sam ili namjerava useliti svoje potomke, roditelje ili osobe koje je prema posebnim propisima dužan uzdržavati.

Ustavni sud je Odlukom br. U-I-762/1996 od 31. ožujka 1998. godine ukinuo odredbu čl. 40. st. 2. Zakona o najmu stanova kojom je bilo regulirano da u slučaju iz st. 1. podstavka 1. čl. 40. najmodavac može otkazati ugovor o najmu stana sklopljen na neodređeno vrijeme samo u slučaju ako je najmoprimcu osigurao drugi useljiv stan pod uvjetima za stanovanje koji nisu nepovoljniji za najmoprimca, a zakonodavac sve do danas nije uredio sporni pravni odnos sukladno stajalištima Ustavnog suda izraženim u naprijed citiranoj Odluci. S obzirom na necjelovitost odredbe čl. 40. st. 1. podstavak 1. Zakona o najmu stanova nastale prestankom važenja odredbe st. 2. istog članka, za otkaz ugovora o najmu stana zaštićenom najmoprimcu na temelju čl. 40. st. 1. podstavak 1. nije dovoljno samo postojanje namjere najmodavca da sam ili sa članovima svoje obitelji useli u stan kojeg koristi zaštićeni najmoprimac, već do primjene te odredbe može doći samo u slučaju ako najmoprimac ima u vlasništvu useljiv odgovarajući stan na području općine ili grada gdje se nalazi stan u kojem stanuje.

Prvostupanjski sud je na temelju podataka dobivenih od zemljišnoknjižnog odjela i uvjerenja Područnog ureda za katastar D. utvrdio da tuženica J.B. nije upisana kao vlasnica nekretnina niti se vodi u katastarskim operatima kao posjednica nekretnina na području grada D.. Međutim, pogrešan je po ocjeni ovoga suda zaključak prvostupanjskog suda da za ishod ovog postupka nije odlučna činjenica što je tuženica J.B. svoj dio nasljedstva iza oca ustupila majci 2006. godine. Naime, iz pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju O-190/06 UPP/OS-55/06-4 od 10.travnja 2006. godine proizlazi da je otac tuženice umro 9. veljače 2006. godine, da njegovu ostavinsku imovinu između ostalog sačinjava u cijelosti stan na drugom katu i mansardi na čestici br. 1807 zk.ul. br. 226 k.o. D., koji je neodvojivo povezan sa suvlasničkim dijelom cijele nekretnine te da su njegovim nasljednicima proglašeni supruga A.A. u 1/3 dijela, kćer E.B. u 1/3 dijela i tuženica J.B. kao kćer u 1/3 dijela, ali budući da su kćerke ostavitelja ustupile svoje nasljedne dijelove majci, to je ostavina u cijelosti uručena A.A..

Osim iz rješenja o nasljeđivanju i iz zemljišnoknjižnog izvotka i iz tlocrta predmetnog stana proizlazi da se zapravo radi o odvojenim cjelinama i to stanu na mansardi površine 50,27 m², a koji se sastoji od četiri sobe, kupaonice i kuhinje te stana na drugom katu površine 100,43 m², a koji se sastoji od četiri sobe, WC-a, predsoblja, blagovaonice sa kuhinjom i hodnika sa skalama. Dakle doista se radi o velikom stambenom prostoru koji sasvim sigurno nije nužan za stanovanje samo jedne osobe, majke tuženice J.B., te obzirom da iz rješenja o nasljeđivanju proizlazi da je njezin otac bio samovlasnik predmetne nekretnine i da je tuženica nasljednica u 1/3 dijela, to bi tuženica J.B. zajedno sa svojom kćerkom imala useljivi stan u kojem bi uz majku pa i sestru imala gdje stanovati i bila suvlasnica useljivog stana da nije ustupila svoj nasljedni dio majci.

Obzirom na to prihvatljive su žalbene tvrdnje tužitelja da je doista tuženica J.B. ustupajući svoj nasljedni dio majci na ovako vrijednoj imovini postupala upravo u namjeri da svakako zadrži stan u kojem je zaštićeni najmoprimac, i tim svojim postupkom tužena J.B. dovela je sebe i svoju kćer u situaciju da nemaju u vlasništvu useljiv odgovarajući stan. S obzirom na to valjalo je uvažiti žalbu tužitelja, preinačiti prvostupanjsku presudu i usvojiti tužbeni zahtjev tužitelja te naložiti tuženicama da tužitelju predaju slobodan od stvari i osoba predmetni stan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-88/2013-2, od 8. V. 2014. godine

ZAŠTITA POTROŠAČA – POJEDINI SLUČAJEVI – UGOVOR O TELEKOMUNIKACIJSKIM USLUGAMA

Nepoštena odredba – odredba o kojoj se nije pregovaralo

(čl.102.st.1. u svezi čl.96. Zakona o zaštiti potrošača – "Narodne novine" br. 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09, 133/09, 78/12 i 56/13)

Odredba ugovora o pružanju telekomunikacijskih usluga, kojom je ugovoreno plaćanje ugovorene mjesečne naknade za ostatak cijelog ugovornog razdoblja u slučaju otkaza ugovora zbog neplaćanja izvršenih usluga, predstavlja nepoštenu ugovornu odredbu ako je ista dio unaprijed sačinjenog ugovora od strane pružatelja usluge o kojoj ugovorne strane nisu pregovarale, jer se njome potrošač (korisnik telekomunikacijske usluge) dovodi u odnosu na pružatelja usluge u neravnopravan položaj – a što za posljedicu ima ništetnost navedene odredbe.

„Nije sporno među strankama da je tuženica bila u pretplatničkom odnosu s tužiteljem i to prema zahtjevu za zasnivanje pretplatničkog odnosa od 07. siječnja 2008. godine.

Pravilno je prvostupanjski sud, a temeljem čl. 9. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05, 41/08 i 125/11 – dalje: ZO) u svezi sa čl. 35. i 36. Općih uvjeta tužitelja održao na snazi platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi javnih bilježnika za iznos koji se odnosi za korištenje usluga. Međutim prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je održao na snazi platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi javnog bilježnika i za iznos od 2.421,71 kn, a koji iznos se odnosi na jednokratno plaćanje punog iznosa svih preostalih mjesečnih naknada sukladno čl. 22. Općih uvjeta obzirom da je ugovor sklopljen s obveznim trajanjem u razdoblju od 24 mjeseca.

Naime, iz zahtjeva za zasnivanje pretplatničkog odnosa (list 17 – 19 spisa) proizlazi da taj zahtjev zajedno sa općim uvjetima poslovanja tužitelja predstavlja pisani ugovor o priključenju terminalne opreme i korištenju usluga. Prema čl. 22. Općih uvjeta poslovanja tužitelja u slučaju da ugovor tijekom obveznog trajanja pretplatničkog odnosa bude raskinut od strane tužitelja krivnjom pretplatnika, a što je ovdje bio slučaj, jer tuženica nije platila izvršene usluge, pretplatnik je obavezan tužitelju jednokratno platiti puni iznos svih preostalih mjesečnih naknada za pristup mreži do ukupnog broja mjesečnih naknada za pristup mreži na koje se pretplatnik obvezao obveznim trajanjem pretplatničkog odnosa.

Odredba ugovora o pružanju telekomunikacijskih usluga kojom je ugovoreno plaćanje ugovorene mjesečne naknade za ostatak cijelog ugovornog razdoblja u slučaju otkaza ugovora zbog neplaćanja predstavlja nepoštenu ugovornu odredbu u smislu čl. 96. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", br: 79/07, 125/07, 79/09, 89/09, 78/12 i 56/13) jer je riječ o odredbi o kojoj se kao sastavnom dijelu unaprijed sačinjenog ugovora od strane tužitelja kao pružatelja usluge nije pregovaralo niti iz ugovora proizlazi da se o njoj pregovaralo, a niti to tužitelj tijekom postupka tvrdi, a kojom odredbom se potrošač (korisnik telekomunikacijske usluge) dovodi u odnosu na pružatelja usluge u neravnopravan položaj.

Obzirom da se radi o nepoštenoj ugovornoj odredbi ona je sukladno čl. 102. st. 1. Zakona o zaštiti potrošača ništetna. Zbog toga tužitelj nema pravo zahtijevati od tužene isplatu plaćanja ugovorene mjesečne naknade za ostatak cijelog ugovornog razdoblja već bi imao pravo na povrat danog u izvršenju ugovora i naknadu štete, ali to tužitelj ne zahtijeva.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3435/2013-2, od 25. IX. 2014. godine

ZAŠTITA POTROŠAČA – POJEDINI SLUČAJEVI – UGOVOR O TELEKOMUNIKACIJSKIM USLUGAMA

Teret dokazivanja nepoštene ugovorne odredbe

(čl.96.st.4. Zakona o zaštiti potrošača – "Narodne novine" br. 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09, 133/09, 78/12 i 56/13)

Ako je u prihvaćenom (potpisom) unaprijed formuliranom (standardnom) ugovoru o pružanju telekomunikacijskih usluga utvrđeno da su ugovorne strane pregovarale o svim njegovim odredbama – što znači i o obvezi plaćanja naknade za prijevremeni raskid ugovora (u visini mjesečnih naknada za ostatak cijelog ugovornog

razdoblja) skrivljen neplaćanjem računa za pružene usluge, tada će odredba o toj obvezi predstavljati nepoštenu (ništetnu) ugovornu odredbu samo ako korisnik usluga u pokrenutoj parnici ustvrdi i dokaže protivno od navedenog utvrđenja.

„Prvostupanjski sud je u provedenom postupku utvrdio da je dana 1. lipnja 2010. godine tužitelj (kao pružatelj usluga) ugovorio sa tuženicom (kao korisnicom usluga) pružanje telekomunikacijskih usluga uz ugovoreno obvezno trajanje ugovora od 24 mjeseca, da se je tuženica za slučaj prijevremenog raskida pretplatničkog odnosa – raskida prije isteka razdoblja ugovorenog minimalnog trajanja ugovora, ugovorom obvezala platiti tužitelju sve preostale mjesečne naknade do kraja ugovorenog razdoblja, da je tužitelj zbog nepodmirivanja dospjelih računa za pružene usluge raskinuo s tuženicom ugovorni odnos prije isteka ugovorenog razdoblja – s danom 8. veljače 2011. godine, i da je tužitelj pozivom na zaključeni ugovor i na odredbu točke 5.1.3. općih uvjeta poslovanja, tuženici zaračunao jednokratnu naknadu za prijevremeni raskid ugovora u visini preostalih mjesečnih naknada do kraja ugovorenog obveznog trajanja ugovora, što iznosi 2.362,47 kuna.

Pobijanim dijelom presude (točka II. izreke) sud prvog stupnja je ukinuo platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi javnog bilježnika koji se odnosi na tražbinu (2.362,47 kuna) s osnova jednokratne naknade za prijevremeni raskid ugovora. Primjenjujući odredbe čl. 96. st. 1. i 2. te čl. 102. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine" broj 79/07, 125/07, 79/09, 89/09 i 133/09, u daljnjem tekstu: ZZP-a), sud prvog stupnja zaključuje da je nepoštena i ništetna ugovorna odredba o obvezi plaćanja naknade zbog prijevremenog raskida ugovora zbog neplaćanja dospjelih ugovornih obveza (odredba čl. 5.1.3. općih uvjeta poslovanja), koja naknada obuhvaća sve preostale mjesečne naknade do kraja razdoblja obveznog trajanja ugovora, a obračunava se u jednokratnom iznosu.

Prvostupanjski sud svoj zaključak o nepoštenoj i ništetnoj ugovornoj odredbi o obvezi plaćanja naknade zbog prijevremenog raskida ugovora zbog neplaćanja dospjelih ugovornih obveza temelji na onom što proizlazi iz ugovora o zasnivanju pretplatničkog odnosa, koji je sklopljen tužiteljevim prihvaćanjem po tuženici potpisanog zahtjeva za zasnivanje pretplatničkog odnosa (list 33) i priključenjem tuženice na telekomunikacijsku mrežu. Iz navedenog zahtjeva – ugovora o zasnivanju pretplatničkog odnosa, nesporno potpisanog po tuženici, izvjesno proizlazi da je njime u točki 8. ugovorena obveza pretplatnika - korisnika usluga, da će za slučaj prijevremenog raskida pretplatničkog odnosa platiti sve preostale mjesečne naknade do kraja ugovorenog razdoblja sukladno točki 5.1.3. općih uvjeta poslovanja. Međutim, u toj istoj točki je utvrđeno i to da je zahtjev za zasnivanje pretplatničkog odnosa ispunjen u skladu sa željama tuženice i da su stranke pregovarale o svakoj njegovoj odredbi – što znači i o u ovoj parnici spornoj odredbi kojom je ugovorena obveza plaćanja naknade za slučaj prijevremenog raskida ugovora.

Treba imati u vidu da se odluka suda o osnovanosti ili neosnovanosti postavljenog zahtjeva može temeljiti samo na onim činjenicama koje su iznesene po parničnim strankama tijekom postupka, odnosno na činjenicama koje proizlaze iz dokaza koji postoje u spisu predmeta. U konkretnom slučaju nesporno je da tuženica tijekom postupka pred prvostupanjskim sudom nije isticala da bi ugovorna odredba kojom je ugovorena obveza plaćanja naknade za prijevremeni raskid ugovora bila ništetna – odnosno nije tvrdila da bi ista bila nepoštena, niti je tvrdila da se o toj odredbi, protivno navedenom u točki 8. ugovora, nije posebno pregovaralo. Imajući u vidu navedeno te sadržaj točke 8. ugovora, kojom je utvrđeno da su stranke ugovora pregovarale o svim odredbama ugovora – dakle i o spornoj ugovornoj odredbi o plaćanju naknade za prijevremeni raskid ugovora, pogrešan je zaključak suda prvog

stupnja o nepoštenosti navedene odredbe, a onda i o njenoj ništetnosti u smislu odredbi ZZP-a. Naime, da bi neka ugovorna odredba bila nepoštena u smislu čl. 96. navedenog zakona, moraju biti kumulativno ispunjena dva uvjeta: da uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača, i da se o toj odredbi nije pojedinačno pregovaralo – s tim da se prema odredbi st. 2. navedenog članka smatra da se o nekoj odredbi nije pregovaralo ako je tu odredbu unaprijed formulirao trgovac zbog čega potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako je riječ o odredbi unaprijed formuliranog standardnog ugovora trgovca. Iz stanja spisa proizlazi da se u konkretnom slučaju radi o unaprijed formuliranom standardnom ugovoru tužitelja kao trgovca – pa bi u skladu s odredbom čl. 96. st. 4. ZZP-a teret dokazivanja suprotno predmnjevi propisanoj odredbom st. 2. istog članka bio upravo na tužitelju. Međutim, u situaciji kada je u samom ugovoru o zasnivanju pretplatničkog odnosa, koji je tuženica nesporno potpisala, navedeno da su stranke posebno pregovarale o svim ugovornim odredbama, teret dokazivanja iz odredbe st. 4. prebačen je upravo na tuženicu, što znači da bi sud mogao utvrditi spornu ugovornu odredbu nepoštenom i ništetnom samo ukoliko bi tuženica ukazivala na njenu nepoštenost zbog toga što se o njoj nije pregovaralo te ukoliko bi to i dokazala. Kako tuženica to tijekom postupka uopće nije ni tvrdila – nije iznijela ni jednu činjenicu koja bi na to ukazivala, sud prvog stupnja u provedenim dokazima (uvidom u zahtjev za zasnivanje pretplatničkog odnosa) nije imao elemenata za izvođenje zaključka o nepoštenosti navedene ugovorne odredbe pozivom na odredbe čl. 96. ZZP-a, a onda ni o njenoj ništetnosti u smislu odredbe čl. 102. st. 1. istog zakona.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1857/2013-2, od 27. XI. 2014. godine

MATERIJALNOPRAVNI PROPISI U PODRUČJU UPRAVE – PROMET – CESTOVNI

Obveznik plaćanja troškova i naknade za izvanredni prijevoz

(čl.47. Zakona o cestama – "Narodne novine" br. 84/11, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14)

Obveznik plaćanja troškova kontrole te naknade dopuštenog osovinskog opterećenja i ukupne mase vozila (trošak i naknada za izvanredni prijevoz) je prvenstveno osoba prijevoznika – osoba za koju i u čije ime se vrši prijevoz, pa kada je kontrolirano vozilo valjanim ugovorom dano u najam tada to nije vlasnik vozila već najmoprimac u čijem posjedu se je i nalazilo te u čije ime je i vršen prijevoz.

„Predmet spora je obveza plaćanja naknade s osnove prekoračenja dopuštenog osovinskog opterećenja, te troškova kontrole osovinskog opterećenja i ukupne mase vozila, a tužitelj je, kao ovlaštena osoba za mjerenje prekoračenja osovinskog opterećenja i ukupne mase vozila sukladno čl. 47. st. 3. Zakona o cestama (Narodne novine broj 84/11), zahtijevao isplatu po računima koji su dana 10. rujna 2012. godine izdani na ime tužene kao vlasnika dvaju vozila, reg. oznake VT 693 BL i VT 273 AO, čije opterećenje i masa su mjerene.

Činjenično utvrđenje prvostupanjskog suda je:

-da su motorna vozila registarskih oznaka VT 693 BL i VT 273 AO vlasništvo tužene,
-da je tužena, temeljem ugovora o najmu predmetnih vozila zaključenih dana 15. ožujka 2012. godine s R.L., predala vozila u posjed najmoprincu i da ih je R.L. kao najmoprimac od toga dana i koristila za obavljanje prijevozničke djelatnosti,

-da je mjerenje prekoračenja dopuštenog osovinskog opterećenja i ukupne mase vozila izvršeno dana 10. rujna 2012. godine pri čemu je utvrđeno prekoračenje ukupne mase vozila i dopuštenog osovinskog opterećenja,

-da su u vrijeme mjerenja predmetna vozila bila u posjedu najmoprimca.

Odredbom čl. 2. st. 1. t. 16. Zakona o cestama je propisano što je izvanredni prijevoz (prijevoz vozila koja sama ili s teretom premašuju propisane dimenzije ili ukupnu masu, odnosno propisana osovinska opterećenja), te je također odredbom čl. 47. istoga zakona propisano da troškove kontrole izvanrednog prijevoza i naknadu za izvanredni prijevoz Hrvatskim cestama d.o.o. plaća prijevoznik. Za razliku od pojma izvanredni prijevoz, o kojim troškovima prijevoza je u ovoj parnici riječ, odredbama toga Zakona nije dana definicija prijevoznika. Nadalje, čl. 2. Pravilnika o mjerilima za izračun naknade za izvanredni prijevoz (Narodne novine broj 68/10 – dalje Pravilnik) koji je donesen na temelju Zakona o cestama je propisano da naknadu za izvanredni prijevoz plaća prijevoznik, odnosno vlasnik motornog vozila koje obavlja izvanredni prijevoz.

Iz takvog zakonskog i podzakonskog uređenja obveznika plaćanja naknade s osnove prekoračenja dopuštenog osovinskog opterećenja, te troškova kontrole osovinskog opterećenja i ukupne mase vozila, proizlazi da je obveznik rečene obveze prvenstveno prijevoznik, dakle osoba za koju i u čije ime se stvarno obavlja prijevoz, a tek podredno vlasnik vozila. Kako je vlasnik, sukladno gore citiranim propisima, tek podredno obveznik plaćanja predmetne naknade, a prvenstveni obveznik plaćanja je prijevoznik a iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da tužena nije bila prijevoznik, po ocjeni ovoga suda tužena nije obveznik plaćanja naknade za prekoračenje osovinskog opterećenja i ukupne mase vozila.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2179/2014-2, od 15. IX. 2014. godine

III OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO

OBITELJSKO PRAVO

ODNOSI RODITELJA I DJECE – ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA – ODLUKE SUDA

Promjena odluke s kojim će roditeljem živjeti dijete – zbog onemogućavanja susreta i druženja s drugim roditeljem

(čl.102. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11, 61/11 i 25/13)

Postoje bitno izmijenjene okolnosti zbog kojih je potrebno izmijeniti postojeću odluku o tome s kojim će roditeljem maloljetno dijete živjeti, ako nakon odluke suda o tom pitanju roditelj kojem je povjereno da dijete sa njim živi, podređujući svojim osobnim interesima najbolji interes i dobrobit djeteta, svjesno i sračunato poduzima radnje zbog kojih je proglašen krivim i za počinjenje kaznenog djela, a kojima kontinuirano onemogućava dijete u njegovu pravu na susrete i druženja sa drugim roditeljem.

„Uvidom u spis suda prvog stupnja broj P-93/11 utvrđeno je da su se stranke sporazumjele da se mlljt. M.L., a koji u to vrijeme bio u dobi od šest godina povjeri na čuvanje i odgoj majci, da je sud cijenio da je to u interesu mlljt. M. s obzirom na njegovu dob i uzrast, te da su se stranke sporazumjele i glede održavanja susreta i druženja mlljt. M.L. s ocem I.L. .

U slučaju bitno promijenjenih okolnosti u odnosu na one koje su postojale u vrijeme donošenja prethodne odluke, sud će na prijedlog roditelja, djeteta ili centra za socijalnu skrb donijeti novu odluku s kojim će roditeljem dijete živjeti, te o susretima i druženju djeteta s drugim roditeljem, a po potrebi i o drugim sadržajima roditeljske skrbi – a kako je to propisano odredbom čl. 102. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ).

Tijekom postupka provedenim dokazima utvrđeno je:

- da je presudom Općinskog suda u V. broj KZM-19/13-11 od 10. rujna 2013. godine, predlagateljica S.L., u tom predmetu u procesnoj ulozi optuženice proglašena je krivom što je u vremenu od 8. listopada 2012. do 26. travnja 2013. godine, kao majka djeteta M.L. želeći onemogućiti ocu djeteta I.L. viđanja s djetetom određenih pravomoćnom presudom, u vrijeme određenih kontakata oca s djetetom bez ikakvog razloga nije se javljala na telefon, zaključavala vrata kuće, govorila da dijete ne želi ići ocu, da je bolesno, umorno, čime je u navedenom periodu u potpunosti uskratila viđanje djeteta s ocem,
- da predlagateljica S.L. i dalje onemogućuje susrete i druženja mlljt. djeteta M.L. s ocem, a protustrankom I.L.,
- da je odlukom Centra za socijalnu skrb V. određena mjera nadzora nad izvršavanjem roditeljske skrbi roditelja u odnosu na mlljt. M.L., da ista nije dala željene rezultate radi nesuradnje predlagateljice S.L.,
- da je mišljenje Centra za socijalnu skrb V. da se mlljt. dijete M.L. povjeri na čuvanje i odgoj ocu I.L., a da se odrede susreti i druženja mlljt. djeteta s majkom, a da se prilikom davanja mišljenja rukovodio nalazom i mišljenjem vještaka te zaključcima stručnog tima prilikom stručne obrade stranaka, kada je utvrđeno da je kod predlagateljice S.L. i dalje vrlo izražena pretjerana i patološka posesivnost i prejaki zaštitnički stavovi u odnosu na dijete uz ciljano i smisleno odvajanje djeteta od oca, da djetetu izravno govori protiv oca na negativan i neprihvatljiv način uz grubo verbalno, agresivno ponašanje i namjerno zloupotrebljava svoj majčinski status uz izrazitu autoritarnost.

Odredbom čl. 87. st. 3. ObZ-a propisano je da dijete ima pravo na život sa svojim roditeljima, u skladu sa svojom dobrobiti, a ako živi odvojeno od jednog ili oba roditelja da ima pravo na susrete i druženje s roditeljima i čl. 9. toč. 3. Konvencije o pravima djeteta. Prema odredbi čl. 99. st. 1. ObZ-a roditelji bez obzira žive li zajedno ili odvojeno ravnopravno, zajednički i sporazumno skrbe o djetetu, osim ako je ovim Zakonom drukčije određeno, dok u smislu stavka 2. članka 99. citiranog Zakona samo jedan roditelj skrbi o djetetu ako je drugi umro, proglašen umrlim, lišen roditeljske skrbi, lišen potpuno poslovne sposobnosti, djelomice lišen poslovne sposobnosti u odnosu na roditeljsku skrb ili je spriječen.

Po ocjeni ovoga suda, s obzirom na sve naprijed navedeno, na činjenicu da predlagateljica S.L. onemogućuje susrete i druženja mlljt. djeteta M.L. s ocem, da mlljt. dijete boravi kod oca i s ocem samo onoliko i u onom vremenu kako to odluči predlagateljica, da je pravo djeteta ako živi odvojeno od oca da ima pravo na susrete i druženja s ocem, to su

se bitno promijenile okolnosti u odnosu na one koje su postojale u vrijeme donošenja naprijed citirane presude suda prvog stupnja broj P-93/11-17 od 29. prosinca 2011. godine. Protustranka je sposoban skrbiti o životu i zdravlju mlljt. djeteta M.L., emocionalni odnos između njega i djeteta je topao i brižan, dobro se slažu, pa je pravilno prvostupanjski sud odlučio da mlljt. M.L. živi s ocem.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-661/2014-2, od 13. III. 2014. godine

ODNOSI RODITELJA I DJECE – ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA – ODUZIMANJE I VRAČANJE RODITELJSKE SKRBI

Zbog grubog kršenja roditeljske dužnosti – ne održavanje susreta i druženja i ne plaćanje uzdržavanja dulje od tri mjeseca

(čl.114. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11, 61/11 i 25/13)

Lišenje roditeljske skrbi, kao krajnja (posljednja) mjera u zaštiti prava i dobrobiti djeteta, izriče se kao nužnost i potreba zaštite njegovih najboljih interesa, pa stoga sud neće izreći tu mjeru roditelju koji dulje od tri mjeseca ne izvršava sadržaj roditeljske skrbi (izostanak susreta i druženja, ne plaćanje uzdržavanja) ako iz okolnosti slučaja proizlazi da je to zbog određenih objektivnih okolnosti (prostorna udaljenost – živi u drugoj državi, loše imovinske prilike), i ako od strane drugog roditelja sa kojim dijete živi te drugih nadležnih tijela (centar za socijalnu skrb) nisu prethodno poduzete druge moguće aktivnosti i mjere radi zaštite interesa i dobrobiti djeteta u vidu izmjene postojeće odluke o susretima i druženjima, ili u vidu prinudnog ostvarenja uzdržavanja.

„Odredbom čl. 91. st. 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 61/11– dalje: ObZ), određeno je da roditeljsku skrb čine odgovornosti, dužnosti i prava roditelja s ciljem zaštite dobrobiti djeteta, osobnih i imovinskih interesa. U roditeljsku skrb spada i skrb o životu i zdravlju djeteta, odgoj djeteta, čuvanje i njegovanje djeteta, nadziranje djeteta u njegovom druženju s drugim osobama, skrb o redovitom obveznom školovanju djeteta, te briga o uzdržavanju djeteta.

Pretpostavke za izricanje mjere lišenja prava na roditeljsku skrb propisane su člankom 114. ObZ-a. Odredbom čl. 114. st. 2. t. 5. ObZ-a određeno je da roditelj zlorabi ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnosti i prava ako ne skrbi dulje od tri mjeseca o djetetu s kojim ne živi.

Osnovano u žalbi mlljt. K.B. po posebnom skrbniku I.B.A. ukazuje da je svrha i opravdanje mjere oduzimanja roditeljske skrbi jednome roditelju potreba i nužnost zaštite dobrobiti i interesa djeteta. Na to upućuje i odredba čl. 3. Konvencije o pravima djeteta ("NN" MU 12/93), koja propisuje da u svim akcijama koje se odnose na djecu, bilo da ih poduzimaju javne ili privatne ustanove socijalne skrbi, sudovi, državna uprava ili zakonodavna tijela, najbolji interes djeteta mora imati prednost. Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda kada se ocjenjuje najbolji interes djeteta, tada treba voditi računa da se stavovi i interesi roditelja djeteta ocjenjuju kroz adekvatnu i ostvarivu interakciju koju mora pratiti mogućnost ostvarenja sadržaja roditeljske skrbi. Pri tome, kada se radi o roditelju koji živi u inozemstvu, kao što je to u ovom slučaju na strani protustranke koja živi u R.M. i odvojeno od djeteta koje je povjereno na čuvanje i odgoj drugom roditelju, tada u ispunjavanju obveze koje čine

sadržaj roditeljske skrbi treba poći i od odluke suda i od drugih tijela, kojima se uređuju odnosi roditelja i djeteta, ali i od potrebnih zakonom propisanih aktivnosti i obveza tijela koja prate ostvarivanje sadržaja roditeljske skrbi i mogu aktivno utjecati na njihovu kvalitetu.

Iz izvješća Centra za socijalnu skrb u G. (list 20) proizlazi da je brak O. i D.B. razveden presudom Općinskog suda u D., Stalna služba u G. broj P-1086/10-29 od 30. ožujka 2012. godine, te je određeno tom presudom da će dijete mljt. K.B. živjeti s majkom a s ocem će održavati druženja i susrete svaki prvi i treći vikend u mjesecu u nazočnosti majke, time da je ocu određen doprinos za uzdržavanje djeteta u iznosu od 902,87 kuna mjesečno. Iz tog izvješća proizlazi da je nakon raskida bračne zajednice D.B. odselio u R.M. gdje živi.

S obzirom na činjenicu da protustranka živi u R.M., ovaj drugostupanjski sud primjećuje da je već iz tog razloga nemoguće održavati susrete i druženja djeteta s ocem na način kako je to određeno presudom P-1086/10-29 od 30. ožujka 2012. godine, s obzirom na veliku prostornu udaljenost između djeteta i oca, koja sprječava ovako uređene susrete i druženja, kako to proizlazi iz te presude. Zbog toga, da bi se ostvario kvalitetan sadržaj roditeljske skrbi u odnosu na ostvarivanje kontakata djeteta s ocem, a sve radi najboljeg interesa djeteta, nadležni centar za socijalnu skrb te protustranka trebaju i sa svoje strane učiniti i poduzeti sve zakonom dopuštene radnje radi izmjene ove presude na način da se ti kontakti djeteta i oca doista i mogu ostvarivati bilo neposredno bilo posredno. U primjeni mjerodavnog prava koje uređuje brigu za odgoj i razvoj djeteta treba posebnu pažnju posvetiti primjeni čl. 18. Konvencije o pravima djeteta. Prema čl. 18. st. 2. te Konvencije roditeljima se mora pružiti odgovarajuća pomoć u obavljanju njihove dužnosti spram djeteta, što znači da se putem nadležnih tijela, kao što je i centar za socijalnu skrb, aktivnije posveti pažnja u ostvarivanju sadržaja roditeljske skrbi, procjeni ostvarenja izrečenih i potrebnih mjera i pomoći koja treba biti pružena prema oba roditelja da se roditeljska skrb ostvaruje s obzirom na ovu prostornu udaljenost roditelja i djeteta, a sve u svrhu vođenja računa i najboljim interesima djeteta. U skladu s tim mora se primijeniti i odredba čl. 27. navedene Konvencije, kojom je određena obveza za poduzimanje potrebnih mjera radi osiguranja da dijete dobije sredstva za uzdržavanje, posebice u ovom slučaju kada osoba novčano odgovorna za dijete prebiva u drugoj zemlji. Sve ove mjere radi ostvarenja sadržaja roditeljske skrbi su za sada izostale, pa se ne može prihvatiti prijedlog za lišenje roditeljske skrbi kao osnovan, jer je prije svega trebalo pokušati u suradnji s nadležnim tijelima naći novo i učinkovito rješenje za ostvarenje neposrednih i posrednih kontakata djeteta s ocem, te pristupiti i prisilnom ostvarenju tražbine za uzdržavanje, a tek ako i nakon takvih poduzetih mjera koje trebaju biti poduzete radi najboljeg interesa djeteta, na strani protustranke ne bi došlo do postupanja u skladu s takvim mjerama, tada bi se moglo zaključiti da protustranka grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnosti i prava.

Tijekom prvostupanjskog postupka protustranka je već u svom odgovoru isticala činjenicu da on zove telefonom dijete, da traži da priča s njom, ali da je onemogućen od strane predlagateljice u tom, te navodi da je poduzimao i preko centra za socijalnu skrb mjere za omogućavanje internet komunikacije s djetetom, pa je već iz ovakvih tvrdnji protustranke ne proizlazi da nije poduzimao ništa u svezi ostvarenja kontakata s djetetom, no kako je navedeno, radi uspješnog ostvarenja tih kontakata potrebna je i pomoć i suradnja nadležnih tijela, prvenstveno centra za socijalnu skrb, ali i interakcija predlagateljice, koja takve mjere u najboljem interesu djeteta treba tražiti i poduzimati sve potrebno da do njih i dođe. Prema tome, kako mjera oduzimanja roditeljske skrbi treba biti posljednja mjera oduzimanja usmjerena prema zaštiti i interesu djeteta i to kada su sve druge aktivnosti i mjere svih nadležnih tijela, te roditelja iscrpljene tako da sve dovodi do zaključka da drugi roditelj doista

ne izvršava sadržaj roditeljske skrbi koju je dužan izvršavati, a kako to u ovom slučaju nije ostvareno, valjalo je uvažiti žalbu protustranke i mlljt. djeteta K.B. zbog pogrešne primjene materijalnog prava iz čl. 114. ObZ-a, te preinačiti pobijano rješenje i odbiti prijedlog predlagateljice za lišenje roditeljske skrbi kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-426/2014-2, od 1. IV. 2014. godine

UZDRŽAVANJE – OPĆENITO – ODRICANJE OD DUŽNOSTI I PRAVA NA UZDRŽAVANJE

Uračunavanje otplate kredita – po sporazumu roditelja maloljetnog djeteta

(čl.208. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11, 61/11 i 25/13)

U ispunjenje zakonske obveze uzdržavanja maloljetnog djeteta utvrđene u mjesečnom novčanom iznosu, koja tereti roditelja koji ne živi sa djetetom, ne mogu se temeljem sporazuma sa drugim roditeljem uračunati plaćene rate kredita za stan u kojem maloljetno dijete i drugi roditelj žive, pa na taj način ne mogu ni prestati dospjele neplaćene obveze uzdržavanja.

„Sud prvog stupnja donio je presudu kojom je odbio tužbeni zahtjev za proglašenje da nije dopuštena ovrha u ovršnom predmetu Općinskog suda u D. - Stalna služba u G. broj Ovr-1756/11.

Nije sporno da su se nakon razvoda braka tužitelj i S.Č. kao roditelji mlljt. tuženica sporazumjeli da će tužitelj svoju obvezu uzdržavanja prema mlljt. tuženicama podmirivati na način da će plaćati razliku koja preostane nakon odbitka novčanog iznosa potrebnog za plaćanje rate kredita za otplatu stana u kojem mlljt. tuženice žive zajedno s majkom, a koji kredit otplaćuje tužitelj, te da je u skladu s takvim sporazumom tužitelj ispunjavao svoju obvezu.

Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da navedeni sporazum nema pravni učinak u smislu odredbi čl. 208. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" broj 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11), te je protivno žalbenim navodima tužitelja materijalno pravo pravilno primijenio kada je odbio kao neosnovan tužbeni zahtjev radi proglašenja nedopuštenom ovrhe koju su mlljt. tuženice pokrenule radi naplate tražbine neisplaćenog dijela uzdržavanja.

Iz navedenih razloga žalba tužitelja je odbijena kao neosnovana i pobijana presuda suda prvog stupnja potvrđena na temelju odredbe čl. 368. st. 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2565/2012-2, od 9. I. 2014. godine

UZDRŽAVANJE – UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Uskraćeno uzdržavanje – tražbina djeteta smještenog u udomiteljsku obitelj

(čl.209.st.2. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11, 61/11 i 25/13)

Pravo na uskraćeno uzdržavanje djeteta smještenog u udomiteljsku obitelj, prema roditelju kojem je oduzeto pravo da živi sa djetetom te koji nije doprinio njegovom uzdržavanju, ograničeno je pravom treće osobe (Republika Hrvatska) na postavljanje verzijskog zahtjeva s osnova plaćenih troškova smještaja djeteta u udomiteljskoj obitelji.

„Pobijanom presudom je naloženo tuženici da tužitelju, svome sinu, isplati naknadu za uskraćeno uzdržavanje za petogodišnje razdoblje prije podizanja tužbe u iznosu od 60.000,00 kuna.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj sin tužene, da je tuženoj i presumiranom ocu rješenjem Centra za socijalnu skrb S. od 2. rujna 1999.g. oduzeto pravo da žive sa tužiteljem i njegovom sestrom R.L., da su tužitelj i njegova sestra do ljeta 1999.g. živjeli sa majkom tužene a nakon njezine smrti smješteni su u udomiteljske obitelji, da je tužena u manjoj mjeri i neredovito doprinosila za njihovo uzdržavanje, da je kroz cijelo utuženo razdoblje tužena bila u obvezi doprinositi za uzdržavanje tužitelja i njegove sestre. Na temelju ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski je sud tuženu obvezao da na ime uskraćenog uzdržavanja tužitelju isplati iznos koji odgovara mjesečnoj obvezi uzdržavanja od 1.000,00 kn.

Osnovano žaliteljica navodi da je pravo djeteta na naknadu za uskraćeno uzdržavanje iz čl. 209. st. 2. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 - dalje: ObZ) ograničeno pravom treće osobe na verzijski zahtjev temeljem čl. 244. istog Zakona – tj. pravom fizičke ili pravne osobe, koja nije bila dužna uzdržavati a to je činila, na naknadu troškova uzdržavanja od osobe koja je bila dužna davati uzdržavanje. U protivnom bi roditelj koji je propustio izvršavati svoju obvezu uzdržavanja djeteta mogao imati obvezu dva puta nadoknađivati iznos koji je propustio isplatiti djetetu na ime uzdržavanja. Jednom u vidu naknade djetetu za uskraćeno uzdržavanje temeljem čl. 209. ObZ-a, a drugi puta u vidu naknade osobi koja je snosila ove troškove, temeljem čl. 244. ObZ-a.

Ocjena je ovoga drugostupanjskog suda da Republika Hrvatska ostvaruje pravo na ovo potraživanje uvijek kada je uzdržavanje uzdržavane osobe financirano iz državnog proračuna, a ne samo onda kada je troškove privremenog uzdržavanja snosio Centar za socijalnu skrb temeljem čl. 352. ObZ-a, kako je to izričito propisano odredbama čl. 244. st. 3. do 6. ObZ-a. Stoga tužitelj ostvaruje pravo na naknadu za uskraćeno uzdržavanje samo ukoliko cjelokupni potrebni troškovi njegovog uzdržavanja nisu financirani iz državnog proračuna, i to upravo u mjeri u kojoj je zbog toga tužitelj bio uskraćen u uzdržavanju.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3996/2013-2, od 30. X. 2014. godine

UZDRŽAVANJE – UZDRŽAVANJE PUNOLJETNE DJECE Uzdržavanje nakon neuspješno okončanog školovanja

(čl.210.st.1. i st.2. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11)

Obveza uzdržavanja djeteta nakon punoljetnosti postoji samo ako se ono redovito školuje što podrazumijeva uredno ispunjavanje školskih obveza, pa stoga i

obveza uzdržavanja u razdoblju od godinu dana nakon završenog školovanja (ako se ne može zaposliti) pretpostavlja uspješan završetak srednje škole, sveučilišnog ili stručnog studija, iz čega slijedi da navedena obveza roditelja ne postoji ako je školovanje završeno odustajanjem – ispisivanjem sa studija.

„U ovome parničnom postupku pokrenutom radi utvrđenja da je prestala obveza tužitelja na uzdržavanje tuženika – njegovog sina, prvostupanjski sud je utvrdio:
-da je tuženik nakon redovnog završetka srednje škole nastavio školovanje na Kineziološkom fakultetu u Z., gdje je akademske godine 2009./2010. upisan kao redovni student, sa kojeg fakulteta je ispisan 02. studenog 2010. godine,
-da je tuženik nakon toga, i to u akademskoj godini 2011./2012., upisao prvu godinu stručnog studija prehrambene tehnologije Veleučilišta u K., od kojeg fakulteta je također odustao, s tim da je sa njega ispisan dana 19. listopada 2012. godine.

U pravu je žalitelj da je prvostupanjski sud počinio pogrešnu primjenu materijalno pravne odredbe čl. 210. st. 2. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ), kada je zaključio da je upravo na temelju navedene odredbe tužitelj u obvezi uzdržavati tuženika – svoga punoljetnog sina, još godinu dana nakon što se je ovaj ispisao sa fakulteta. Dakle, nakon što je bezuspješno okončano tuženikovo školovanje na studiju prehrambene tehnologije.

Odredbe čl. 210. st. 1. i 2. ObZ-a, koje se doista imaju primijeniti pri ocjeni prava tuženika na uzdržavanje od strane tužitelja u cijelosti glase:

"(1) Dijete koje se redovito školuje roditelji su dužni uzdržavati i nakon punoljetnosti.
(2) Punoljetno dijete koje je završilo školovanje, a ne može se zaposliti roditelji su dužni uzdržavati godinu dana nakon školovanja."

Suprotno ocjeni prvostupanjskog suda, navedenim odredbama je propisano pravo punoljetnog djeteta na uzdržavanje od strane roditelja samo ukoliko se ono redovno školuje i pri tome uredno ispunjava svoje obveze. Iznimno, pravo na uzdržavanje punoljetnog djeteta koje se redovno ne školuje propisano je samo kroz razdoblje od godinu dana nakon završetka obrazovanja, pri čemu se završetkom obrazovanja ima tumačiti uspješan završetak srednje škole, sveučilišnog ili stručnog studija. Budući da tuženikovo školovanje nije okončano uspješnim završetkom stručnog studija za koji se je školovao, to on niti ne ostvaruje pravo na uzdržavanje temeljem čl. 210. st. 2. ObZ-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2998/2013-2, od 3. VII. 2014. godine

**UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNICA –
UZDRŽAVANJE UNUČADI**

Djed i baka bez redovnih primanja i prihoda od imovine

(čl.216. i čl.207. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11)

Obveza uzdržavanja od djeda i baka po roditelju od kojeg se ne može ostvariti uzdržavanje postoji samo ako su oni objektivno u mogućnosti plaćati uzdržavanje unuka – a ta zakonska pretpostavka ne postoji ako nisu nigdje zaposleni pa ne ostvaruju

primanja (plaća) po osnovi rada, ne primaju mirovinu, a nisu ni vlasnici imovine od koje ostvaruju prihode.

„U provedenom postupku sud prvog stupnja je utvrdio da je maloljetna tužiteljica unuka tužene po ocu M.B, da je M.B. pravomoćnom presudom u predmetu P-716/10 od 31. siječnja 2011. godine obvezan da plaća uzdržavanje za tužiteljicu mjesečno u iznosu od 902,87 kuna, da otac tužiteljice M.B. nije postupio po navedenoj pravomoćnoj presudi zbog čega je tužiteljica protiv njega pokrenula dva ovršna postupka (Ovr-3306/11 i Ovr-3503/12) radi prisilne naplate navedenih novčanih tražbina i da u pokrenutim ovršnim postupcima tužiteljica nije ništa naplatila, da mjesečne potrebe tužiteljice imajući u vidu njenu životnu dob (6 godina) i njene zdravstvene probleme iznose 1.500,00 kuna, da je tužena u životnoj dobi od 55 godina, po zanimanju ugostitelj i ima završeni tečaj za pedikera i masera, a trenutno nije zaposlena (prijavljena na zavodu za zapošljavanje) pa nema stalnih mjesečnih primanja, i da nema ni imovine od koje bi ostvarivala ikakve prihode, i da tužena nije dokazala da bi bila radno nesposobna.

Temeljem navedenih utvrđenja sud prvog stupnja zaključuje da na strani tužene – bake tužiteljice po ocu postoji obveza uzdržavanja, sve to u skladu sa odredbom čl. 216. Obiteljskog zakona (NN broj 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11, 61/11, 25/13 – dalje: ObZ), pa pozivom na odredbu čl. 207. ObZ-a tuženu obvezuje da doprinosi za uzdržavanje tužiteljice iznos od 250,00 kuna mjesečno, jer smatra da je ona to u mogućnosti jer je još uvijek radno sposobna te prema ocjeni suda je u mogućnosti svojim radom ostvariti prihode potrebne za podmirenje navedene obveze, a preostali dio zahtjeva odbija kao neosnovan.

Osnovano tužena u žalbi ističe da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo iz odredbi čl. 216. i čl. 207. ObZ-a kada je djelomično prihvatio postavljeni tužbeni zahtjev tužiteljice. Naime u smislu naprijed navedenih zakonskih odredbi obveza uzdržavanja od strane bake ili djeda po roditelju od kojeg se ne može ostvariti uzdržavanje postoji samo onda kada su kumulativno ispunjene tri pretpostavke: da roditelj ne uzdržava dijete, da unuk spada u kategoriju djece koja imaju pravo na uzdržavanje, i da su baka i djed objektivno u mogućnosti uzdržavati unuča. Pravilno je sud prvog stupnja zaključio o postojanju prve dvije pretpostavke iz navedenih odredbi, a pogrešan je zaključak o postojanju treće pretpostavke: mogućnosti tužene da doprinosi za uzdržavanje tužiteljice. To stoga što pri ocjeni o tome postoji li navedena pretpostavka – odnosno da li je tužena objektivno u mogućnosti plaćati uzdržavanje za unuku nije odlučno da li je ona radno sposobna i da li je u mogućnosti se zaposliti, kako to pogrešno zaključuje sud prvog stupnja, jer se ovdje ne radi o obvezi roditelja djeteta. Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda odlučno je jedino da li tužena ima primanja ili prihode, bilo od svoga rada bilo od neke svoje imovine, iz kojih bi se to uzdržavanje moglo platiti, a iz po prvostupanjskom sudu utvrđenih činjenica izvjesno proizlazi da tužena nema nikakvih prihoda ni od svoga rada, jer već dulji niz godina nije nigdje zaposlena, a nema ni drugih prihoda jer nije ni vlasnik bilo kakve imovine od koje bi bila u mogućnosti ostvariti te prihode.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1815/2014-2, od 4. IX. 2014. godine

NASLJEDNO PRAVO

PRELAZAK OSTAVINE NA NASLJEDNIKE – ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA**Odgovornost nasljednika koji je ustupio nasljedni dio drugom nasljedniku**

(čl.139. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13)

Nasljednik koji je svoj nasljedni dio ustupio drugom sunasljedniku odgovara za dugove ostavitelja – jer ustupanje prethodno prihvaćenog nasljednog dijela nekom od sunasljednika nema pravni značaj odricanja od nasljedstva.

„Predmet spora u ovoj parnici je osnovanost zahtjeva tužitelja kojim od tužene potražuje iznos od 53.871,12 kn, kao nasljednice iza pok. O.D. koji je kod tužitelja za života tj. 6. kolovoza 2007. godine zaključio ugovor o kreditu u iznosu od 59.450,00 kn.

Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da je tužena kao nasljednica iza pok. O.D. dužna zajedno sa ostalim nasljednicima podmiriti dugovanje pok. oca, pa je sud osnovano odbio istaknuti prigovor promašene pasivne legitimacije. Naime, članak 139. st. 3. i 4. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13 – dalje: ZN) propisuje da nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine, a kad ima više nasljednika oni odgovaraju solidarno za ostaviteljeve dugove, i to svaki do visine vrijednosti svoga nasljednog dijela, bez obzira je li izvršena dioba nasljedstva. Prema st. 2. istog čl. nasljednik koji se odrekao nasljedstva ne odgovara za dugove ostavitelja.

Iz rješenja o nasljeđivanju javnog bilježnika M.B. iz Z., broj O-4408/08 od 11. kolovoza 2008. godine, vidljivo je da su kao nasljednici prvog nasljednog reda iza O.D. utvrđene supruga I.O. i kćerke M.P. i D.O.. Kćerke ostavitelja, prihvatile su se nasljedstva i svoje dijelove ustupile majci koja je prihvatila i svoj i ustupljene joj dijelove.

Iako su se kćerke ostavitelja izjasnile na način da prihvaćaju ostavinsku imovinu i ustupaju istu majci, nisu se oslobodile odgovornosti za dug. Takvo odricanje nasljedstva u korist sunasljednika je ustupanje nasljedstva nakon što je takva osoba već postala nasljednik, pa takav nasljednik i pored čina ustupanja odgovara za dugove ostavioca, onako kako bi odgovarao da svoj naslijeđeni dio nije ustupio. Prema tome sud je pravilno primijenio odredbe čl. 139. st. 3. i 4. ZN-a, jer činjenica da je nasljednik nakon što se prihvatio nasljedstva isto ustupio ne utječe na njegovu odgovornost za ostaviteljeve dugove, jer je on prihvaćanjem nasljedstva postao nasljednik, a njegova odluka o tome da naslijeđeni dio ustupi nema utjecaja na njegovu odgovornost za ostaviteljeva dugovanja.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1645/2014-2, od 18. XI. 2014. godine

PRIVREMENE MJERE ZA OSIGURANJE OSTAVINE**Sud ovlašten za odlučivanje**

(čl.202. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13)

Tijekom ostavinskog postupka sve do njegova pravomoćnog okončanja osiguranje prava nasljednika na stvari (osobno vozilo) koja čini ostavinsku imovinu

izricanjem privremene mjere (zabrana korištenja) ostvaruje se u tom postupku – pa o navedenom prijedlogu za osiguranje ne odlučuje ovršni već ostavinski sud.

„Pobijanim rješenjem, povodom prijedloga za osiguranje nenovčane tražbine određivanjem privremene mjere zabranom korištenja osobnog automobila i oduzimanjem prometne dozvole vozila, udovoljeno je prijedlogu za određivanjem privremene mjere, i određeno je da zabrana traje do pravomoćnog okončanja ostavinskog postupka koji se vodi kod Općinskog suda u D. pod brojem O-204/14.

Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je temeljem nepravomoćnog rješenja o nasljeđivanju Općinskog suda u D. broj O-204/14 od 16. travnja 2014. godine utvrđeno da osobni automobil nasljeđuju K.M., M.K. i S.P. na jednake dijelove.

Prema odredbi čl. 340. st.2. Ovršnog zakona u vezi čl. 202. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13, u daljnjem tekstu: ZN), tijekom ostavinskog postupka, sve dok postupak ne bude pravomoćno okončan, sud će na zahtjev stranke radi osiguranja stvari i prava iz ostavine odrediti privremene mjere predviđene Ovršnim zakonom, ako stranka učini vjerojatnim opasnost da bi se bez takve mjere promijenilo postojeće stanje ili ako učini vjerojatnim da je mjera potrebna da bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadive štete koja prijeti.

Prema sadržaju prijedloga, tražbina čije osiguranje se predlaže ne predstavlja tražbinu koja se ostvaruje u ovršnom postupku, već nasljednik može u izvanparničnom postupku tražiti diobu suvlasništva. Pored toga, nasljednici imaju mogućnost u ostavinskom postupku osigurati imovinu primjenom mjera iz čl. 199. i 200. ZN-a, odnosno tražiti predaju na čuvanje imovine trećoj osobi ili postavljanje privremenog skrbnika ostavine. Na temelju naprijed iznesenoga, prvostupanjski sud će ispitati postojanje zakonskih pretpostavki za upućivanje prijedloga za mjeru osiguranja ostavinskom sudu, koji je nadležan odlučiti o prijedlogu, primjenom čl. 202. ZN-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1928/2014-2, od 14. VIII. 2014. godine

OSTAVINSKA RASPRAVA – UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK – ZBOG SPORA O ČINJENICAMA – PREDMNJEVA O PSOTOJANJU ODREĐENIH ČINJENICA

Utvrđivanje opsega ostavinske imovine – na temelju zemljišne knjige i prometne dozvole kao javnih isprava

(čl.224.st.2. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13)

Zemljišna knjiga i prometna dozvola jesu javne isprave pa stoga, kada između nasljednika postoji spor da li neka imovina – nekretnina i pokretnina (osobno vozilo) upisana u zemljišnoj knjizi odnosno prometnoj dozvoli na ime ostavitelja – predstavlja ostavinsku imovinu, ostavinski sud neće prekidati ostavinski postupak već će sam na temelju navedenih isprava utvrditi da navedena imovina čini ostavinsku imovinu a nasljednika koji tvrdi protivno uputiti da svoja prava u pogledu te imovine ostvaruju u parnici neovisno o ostavinskom postupku.

„Prvostupanjskim rješenjem je prekinut ostavinski postupak iza pok. R.F. (točka I. izreke), nasljednik S.P. je upućen da u roku od 15 dana od pravomoćnosti pobijanog rješenja pokrene parnicu protiv nasljednica M.K. i K.M. radi utvrđivanja da u ostavinsku imovinu iza pok. R.F. ne ulaze nekretnine upisane u zk.ul. 2320 k.o. G.P. u 80/100 dijela, i pokretnine - osobni automobil marke Opel, tip Astra u cijelosti.

Iz navedenog sadržaja žalbe proizlazi da žalitelji ukazuju na bitnu povredu odredaba postupka, jer tvrde da prvostupanjski sud nije pravilno primijenio odredbe Zakona o nasljeđivanju (Narodne novine broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13 – dalje ZN) što je utjecalo na donošenje pravilne odluke, a koji navodi žalbe su osnovani jer prvostupanjski sud nije ocjenjivao postojanje pretpostavki za upućivanje na parnicu u odnosu na sporni dio ostavinske imovine primjenom čl. 224. st. 2. ZN-a.

Naime, prvostupanjski sud je primjenom čl. 224. st. 1. ZN-a, prekinuo ostavinski postupak i donio rješenje kojim je nasljednika S.P., kao nasljednika čije pravo smatra manje vjerojatnim, uputio da pokrene parnicu radi utvrđivanja da u ostavinu iza pok. R.F. ne ulazi naprijed navedena imovina. Donoseći takvu odluku, prvostupanjski sud nije vodio računa o odredbi st. 3. čl. 224. ZN-a kojim je propisano da, kada sud prekida postupak u slučaju spora oko činjenica o kojima ovisi sastav ostavinske imovine (st. 1. čl. 224. ZN-a), prethodno će ispitati jesu li ispunjene pretpostavke za donošenje rješenja o nasljeđivanju u smislu st. 2. čl. 224. ZN-a, s tim da je za neke sporne činjenice o kojima ovisi sastav ostavine bilo je moguće odlučiti primjenom st. 2. čl. 224. ZN-a kojim je propisano da sud, u slučaju postojanja spora o činjenicama o kojima ovisi sastav ostavine, neće prekinuti postupak ako su sporne činjenice koje može utvrditi na temelju javnih ili javno ovjerovljenih isprava, nego će na temelju predmnjeve da je sadržaj tih isprava istinit donijeti rješenje o nasljeđivanju, a onoga koji tvrdi suprotno uputit će da to dokaže u parnici, odnosno u upravnom postupku.

Glede nekretnine upisane u zk.ul. 2320 broj poduloška 23/3 knjiga položenih ugovora k.o. Grubišno Polje, te u odnosu na osobni automobil marke Opel, tip Astra, bilo je potrebno postupiti u smislu st. 2. čl. 224. ZN-a jer se sporne činjenice da li ta imovina čini ostavinsku imovinu mogu utvrditi primjenom navedene predmnjeve iz st. 2. čl. 224. ZN-a, jer se vlasnikom nekretnine smatra onaj tko je u zemljišnim knjigama upisan kao vlasnik, a što se tiče vlasništva vozila odredbom čl. 2. toč. 89. Zakona o sigurnosti prometa na cestama (Narodne novine broj 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14 – dalje ZSPC) propisano je da je prometna dozvola javna isprava koju je izdalo nadležno državno tijelo kojom se, između ostaloga, dokazuje vlasništvo vozila.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3325/2014-3, od 12. XII. 2014. godine

POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU – UČINAK PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU I ZAPISU

Utvrđenje bračne stečevine na imovini koja je pravomoćno utvrđena ostavinskom imovinom

(čl.232. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13)

Nakon okončanja ostavinskog postupka ostaviteljev supružnik ne može s uspjehom tražiti utvrđenje da neka imovina, koja je pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju utvrđena ka ostavinska imovina ostavitelja, predstavlja u određenom

dijelu njegovo suvlasništvo s osnova bračne stečevine ako takav prigovor nije iznosio u ostavinskom postupku prilikom utvrđivanja da ta imovina predstavlja ostavinsku imovinu.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice da se utvrdi da u ostavinsku imovinu iza pok. M.Š. ne ulazi ½ dijela nekretnina upisanih u zk.ul.br. 3717 i zk.ul.br. 5268 k.o. P.S. te da te nekretnine pripadaju u vlasništvo tužiteljice kao bračna stečevina u ½ dijela.

Pravilnom ocjenom izvedenih dokaza u smislu čl. 8. ZPP-a prvostupanjski sud je utvrdio da je iza pok. M.Š. vođen ostavinski postupak pod brojem O-373/10 kod javnog bilježnika M.K. Iz zapisnika od 12. kolovoza 2010. godine proizlazi da su na ostavinskoj raspravi bile prisutne tužiteljica M.Š. i II. tuženica M.H. i utvrđeno je da ostavinsku imovinu čine nekretnine iz zk.ul.br. 5268 i zk.ul.br. 3717, da je tužiteljica prihvatila nasljedstvo temeljem zakona i ustupljeni dio nasljednice M.H., da je doneseno rješenje o nasljeđivanju broj O-373/10 prema kojem je za nasljednika ostavitelja proglašena tužiteljica M.Š. u 2/3 dijela a I. tuženik N. E. u 1/3 dijela i to je rješenje postalo pravomoćno s danom 13. rujna 2010. godine. Iz iskaza javnog bilježnika M.K. proizlazi da nasljednici u ostavinskom postupku nisu iznosili činjenice da su nekretnine koje su predmet nasljeđivanja bračna stečevina tužiteljice i ostavitelja.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo i to odredbe čl. 232. st. 1. i st. 5. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine" br. 48/03 i 163/03 - dalje: ZN). Odredbom čl. 232. st. 1. ZN određeno je da se smatra da je pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju utvrđeno što je u sastavu ostavine, tko je ostaviteljev nasljednik, koliki mu nasljedni dio pripada, je li mu nasljedno pravo ograničeno ili opterećeno i kako te postoje li kakva prava na zapise i koja. Odredbom čl. 232. st. 5. ZN određeno je da su pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju vezane osobe koje su kao stranke sudjelovale u ostavinskoj raspravi ili su na nju bile uredno osobno pozvane, no ipak nisu vezane glede prava koja bi za njih proizlazila iz naknadno pronađene oporuke, glede prava čije je utvrđenje ovisilo o tome kako će neko sporno pitanje biti riješeno u parnici ili upravnom postupku na koji ih je ostavinski sud uputio, ili ih je trebao uputiti, ako to pitanje nije bilo riješeno prije pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju, te ako su ispunjene pretpostavke pod kojima bi u parničnom postupku mogle zahtijevati ponavljanje postupka.

Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio činjenično stanje ocjenjujući iskaze tužiteljice i II. tuženice te svjedoka M.K. da tužiteljica nije u ostavinskom postupku iznosila prigovor da je utvrđena ostavinska imovina stečena za vrijeme trajanja braka tužiteljice i ostavitelja, a da je doista i iznosila taj prigovor bilo bi to i vidljivo i u zapisniku s ostavinske rasprave, a zasigurno bi u tom slučaju podnosila i prigovor protiv rješenja o nasljeđivanju, a kako je sve to izostalo, osnovano je prvostupanjski sud poklonio vjeru iskazu svjedoka M.K. kao nezainteresiranog za ishod postupka koji je potvrdio da u ostavinskom postupku nasljednici nisu iznosili tvrdnje da su predmetne nekretnine bračna stečevina tužiteljice i ostavitelja.

S obzirom na to da je tužiteljica sudjelovala u ostavinskom postupku u kojem je mogla iznositi sve prigovore na opseg ostavinske imovine, a to nije učinila, pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže i tužiteljicu i ona više nema pravne mogućnosti da ostvaruje u parnici svoje pravo na imovinu koja je ušla u ostavinu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-193/2013-3, od 27. II. 2014. godine

IV RADNO PRAVO

OPĆE ODREDBE – SLOBODA UGOVARANJA I NJEZINA OGRANIČENJA **Ugovorno isključenje od primjene povoljnijeg prava**

(čl.7. Zakona o radu – "Narodne novine" br.149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Ugovorno isključenje od primjene povoljnijeg prava – odredbi kolektivnog ugovora poslodavca o otpremnini koji to pravo uređuje za radnika povoljnije (u većem iznosu) od odredbi ugovora o radu, istoznačno je nedopuštenom ugovaranju nepovoljnijih uvjeta rada od onih propisanih zakonom ili drugim propisom (kolektivni ugovor, pravilnik o radu), pa stoga za radnika ne stvara nikakve pravne učinke.

„Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je tužiteljica radila kod tuženika do 28. lipnja 2012. godine i ukupno ostvarila više od 33 godine radnog staža, a nije bilo sporno da je tuženik isplatio tužiteljici otpremninu u iznosu od 101.117,04 kune. Sporno je da li tužiteljici pripada pravo na isplatu otpremnine primjenom Kolektivnog ugovora za Z.b. d.d. ili sukladno čl. 19. st. 2. Ugovora o radu sklopljenog 13. svibnja 2011. godine.

Neosnovano tuženik u žalbi iznosi žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava. Naime, prvostupanjski sud utvrđuje da tužiteljici pripada pravo na isplatu otpremnine sukladno Kolektivnom ugovoru za Z.b. d.d. primjenom čl. 7. st. 3. Zakona o radu, a ne temeljem čl. 19. Ugovora o radu.

Pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo jer je čl. 7. st. 1. Zakona o radu propisano da poslodavac, radnik i radničko vijeće te sindikati i udruge poslodavaca mogu ugovoriti uvjete rada koji su za radnika povoljniji od uvjeta utvrđenih ovim ili drugim zakonom. Dakle, iz citirane zakonske odredbe proizlazi da nije dopušteno ugovarati nepovoljnije uvjete rada od onih propisanih Zakonom o radu i drugim propisima što znači i Kolektivnim ugovorom, pa je stoga odredba članka 19. stavak 2. Ugovora o radu koji su stranke sklopile dana 13. svibnja 2011. godine protivna prisilnim propisima, odnosno ništetna sukladno čl. 322. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35 /05 i 41/08 - dalje: ZOO).

Kako tužiteljici pripada pravo na otpremninu prema odredbama Kolektivnog ugovora pravilno je prvostupanjski sud visinu otpremnine koja pripada tužiteljici utvrdio primjenom citirane odredbe Kolektivnog ugovora i čl. 7. st. 3. Zakona o radu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2154/2013-2, od 2. X. 2014. godine

UGOVOR O RADU – SKLAPANJE UGOVORA O RADU **Ugovor o radu člana uprave – osoba ovlaštena za sklapanje u ime društva**

(čl.268. Zakona o trgovačkim društvima – "Narodne novine" br.111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12 i 68/13)

Ugovor o radu sa članom uprave, prethodno izabranim od strane skupštine društva, ovlašten je u ime društva zaključiti nadzorni odbor – jer nadzorni odbor zastupa društvo prema članovima uprave društva, pa stoga ugovor koji je sklopljen protivno navedenom (po predsjedniku skupštine društva) nije pravno valjan i ne proizvodi pravne učinke.

„Tuženik je podnio protutužbu u kojoj traži da se utvrdi da je Ugovor o radu br. 19/2012 od 10. siječnja 2012. godine ništetan, a razloge ništetnosti nalazi u tome da je s tužiteljicom taj ugovor zaključio predsjednik Skupštine Društva tuženika D.R., a da za potpis tog ugovora nije imao ovlaštenje Skupštine tuženika, a osim toga da tuženika, koji je u sudski registar upisan kao društvo s ograničenom odgovornošću, prema članovima Društva zastupa nadzorni odbor i da u krug pravnih poslova nadzornog odbora spada i zaključivanje ugovora o radu s direktorom.

Između stranaka nije bilo sporno da je tužiteljica odlukom Skupštine Društva tuženika od 11. siječnja 2012. godine imenovana direktorom Društva na četiri godine. Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da prema čl. 21. Statuta tuženika Skupština Društva odlučuje o izboru i opozivu uprave Društva i nesporno je utvrđeno tijekom postupka da je takovu odluku Skupština Društva donijela dana 11. siječnja 2012. godine. No, prema čl. 21. Statuta Skupština tuženika odlučuje i o zaključivanju ugovora o radu s upravom Društva, a iz iskaza predsjednika Skupštine Društva može se jasno zaključiti da Skupština Društva tuženika nije odlučivala o zaključenju ugovora o radu s tužiteljicom, o sadržaju ugovora o radu, a posebno visini plaće tužiteljice u odnosu na koju nije donijela nikakvu odluku, već je taj ugovor zaključio i potpisao predsjednik Skupštine Društva tuženika.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda tako zaključen ugovor o radu između tužiteljice i tuženika je ništetan. Naime, odredbom čl. 41. Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08 i 137/09- dalje: ZTD) ovlast za zastupanje trgovačkog društva po zakonu imaju osobe koje su za pojedini oblik toga društva određene odredbama ovog zakona. Odredbom čl. 268. ZTD-a određeno je da nadzorni odbor zastupa društvo prema članovima uprave.

Prema tome, da bi ugovor o radu zaključen između direktora Društva i Društva imao pravni učinak, a slijedom toga da bi bio zaključen u skladu s prisilnim propisima, Skupština Društva tuženika trebala je u skladu s čl. 21. Statuta donijeti odluku o zaključenju ugovora o radu s tužiteljicom kao direktorom Društva sa svim bitnim odrednicama tog ugovora, a posebno u pogledu plaće tužiteljice kao direktora Društva, a potom je taj ugovor ovlašten bio zaključiti nadzorni odbor po svom predsjedniku, jer nadzorni odbor prema čl. 268. ZTD-a zastupa društvo prema članu uprave, pa tako i tužiteljici kao direktorici Društva i tek tada bi se moglo smatrati da je ugovor o radu pravno valjan. Kako je to izostalo, te kako je ugovor o radu zaključen po predsjedniku Skupštine Društva bez odluke Skupštine o tome, te po osobi koja nije po samom zakonu ovlaštena za zastupanje društva prema članovima uprave, ovaj ugovor o radu je ništetan jer je u protivnosti s prisilnim propisima i to čl. 41., čl. 268. i čl. 445. st. 1. ZTD-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2833/2013-2, od 15. IX. 2014. godine

GODIŠNJI ODMOR – KORIŠTENJE GODIŠNJEG ODMORA – GODIŠNJI ODMOR U SLUČAJU PRESTANKA UGOVORA O RADU

Pravo na isplatu naknade – kada godišnji odmor nije iskorišten zbog dugotrajnog bolovanja

(čl.61.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Radnik koji do dana prestanka ugovora o radu nije iskoristio godišnji odmor ima pravo od poslodavca zahtijevati isplatu pripadajuće naknade – s tim da na to pravo nema utjecaja to što godišnji odmor radnik nije mogao koristiti zbog dugotrajnog bolovanja prouzročеног ozljedom na radu, kao ni to što je ugovor prestao otkazom od strane radnika.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za isplatu naknade za neiskorišteni godišnji odmor, a među strankama nije sporno da je tužiteljica zasnovala radni odnos 1. rujna 2010. godine te da je bila u neprekidnom radnom odnosu kod tuženika do 30. travnja 2012. godine kada je njenom izjavom o otkazu radni odnos prestao s time što je 14. srpnja 2011. godine pretrpjela ozljedu na radu, tako da se od 15. srpnja 2011. godine nalazila zbog te ozljede na bolovanju.

Pravilno je prvostupanjski sud, a primjenom čl. 7. st. 3. , čl. 55. st. 1. , čl. 58. i 59. Zakona o radu (Narodne novine br. 149/09, 61/11 – dalje: ZR) utvrdio da tužiteljici pripada pravo na godišnji odmor za 2010. godinu u trajanju od 8 dana, za 2011. godinu u trajanju od 24 dana i za 2012. godinu u trajanju od 8 dana, dakle u spornom periodu ukupno 40 dana, a nije sporno da je tužiteljica u tom periodu iskoristila samo 10 dana godišnjeg odmora.

Prema tome, kako tužiteljica nije iskoristila godišnji odmor u cijelosti, a ne radi se o situaciji da ona nije htjela koristiti godišnji odmor, odnosno da bi joj isti bio ponuđen od strane tuženika a da bi ona to odbila, što se niti ne tvrdi, te kako je tužiteljici prestao radni odnos, to joj je tuženik kao poslodavac dužan isplatiti naknadu umjesto korištenja godišnjeg odmora, sukladno čl. 61. st. 1. ZR-a, a koja naknada se određuje sukladno čl. 61. st. 2. i čl. 60. st. 1. ZR-a. Pravilno je stoga prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo i kada je naložio tuženiku da joj isplati naknadu umjesto korištenja godišnjeg odmora razmjerno broju dana neiskorištenog godišnjeg odmora u iznosu od 4.773,60 kuna koji iznos je pravilno utvrđen, a prema nalazu knjigovodstvenog vještaka, pri čemu nije odlučno što je tuženica bila na dugotrajnom bolovanju.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2538/2013-2, od 5. VI. 2014. godine

NAKNADA ŠTETE – ODGOVORNOST RADNIKA ZA ŠTETU UZROKOVANU POSLODAVCU – UNAPRIJED ODREĐENI IZNOS NAKNADE ŠTETE

Zbog neodrađivanja otkaznog roka – ugovaranje ugovorom o radu

(čl.100.st.1. i st.2. Zakona o radu – „Narodne novine" br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Dopušteno je da radnik i poslodavac ugovorom o radu unaprijed ugovore iznos naknade štete poslodavca zbog neodrađivanja otkaznog roka u slučaju kada ugovor otkazuje radnik – pa poslodavac ima pravo na isplatu tog ugovorenog iznosa i onda

kada navedeno (štetna radnja i visina naknade) nije predviđeno ni kolektivnim ugovorom ni pravilnikom o radu.

„Tuženik protutužbom potražuje od tužitelja naknadu štete zbog neodrađivanja otkaznog roka od strane tužitelja u iznosu od 3.516,65 kn. U odnosu na taj zahtjev tuženika, koji se temelji na odredbi čl. 11. Ugovora o radu, prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo odbijajući ga.

U čl. 11. Ugovora o radu od 19. studenog 2007. godine ugovoreno je da u slučaju da zaposlenik otkazuje ugovor o radu obavezan je pridržavati se otkaznog roka iz čl. 10. Ugovora, u protivnom dužan je poslodavcu nadoknaditi štetu u visini bruto plaće isplaćene u prethodnom mjesecu. Odredbom čl. 100. st. 1. Zakona o radu (Narodne novine br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13 – dalje:ZR) određeno je da ako bi utvrđivanjem visine štete uzrokovalo nerazmjerne troškove, može se unaprijed za određene štetne radnje predvidjeti iznos naknade štete. U stavku 2. iste odredbe određeno je da se štetne radnje i naknade iz stavka 1. ovog članka mogu predvidjeti kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda kada je Zakonom o radu predviđena mogućnost određivanja štetnih radnji i visine štete kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu, tada je to moguće ugovoriti i ugovorom o radu. Ugovor o radu je dvostrani pravni posao i njime radnik i poslodavac mogu ugovoriti i štetne radnje i visinu štete za te radnje. Naime, kada se to može ugovoriti kolektivnim ugovorom u čijem sklapanju radnik osobno ne sudjeluje, te pravilnikom o radu koji je akt poslodavca, tada predmet ugovaranja štetnih radnji ili unaprijed određenog iznosa štete može biti i u ugovoru o radu kao dvostranom pravnom poslu radnika i poslodavca.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-4071/2013-2, od 17. VII. 2014. godine

PRESTANAK UGOVORA O RADU – REDOVITI OTKAZ – POSLOVNO UVJETOVANI OTKAZ

Dokazivanje opravdanog razloga - smanjenog obima poslovanja u uvjetima povećanja broja zaposlenih

(čl.107.st.1.t.1. i st.2. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Kada se u razdoblju koje neposredno prethodi te neposredno slijedi (šest mjeseci) otkazivanju ugovora o radu znatno poveća broj zaposlenih zbog sklapanja ugovora o radu sa novim radnicima, a među njima i sa onima iste stručne spreme i istog zanimanja kao i kod radnika kojem se ugovor otkazuje zbog gospodarskih razloga – smanjenog obima poslovanja te prestanka potrebe za njegovim radom, tada poslodavac nije dokazao ni postojanje opravdanog razloga za otkaz, a ni da tog radnika nije mogao zaposliti na nekom drugom radnom mjestu.

„Iz Odluke o otkazu ugovora o radu tužitelju (list 20 spisa) proizlazi, a to nije niti sporno, da je tuženik tužitelju redovito otkazao ugovor o radu zbog gospodarskih razloga.

Poslodavac može otkazati ugovor o radu uz propisani ili ugovoreni otkazni rok (redoviti otkaz) ako za to ima opravdani razlog, između ostalog i u slučaju ako prestane

potreba za obavljanjem određenog posla zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga (poslovno uvjetovani otkaz), kako je to i propisano odredbom čl. 107. st. 1. t. 1. Zakona o radu (Narodne novine br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13 – dalje:ZR). Poslovno uvjetovani otkaz dopušten je samo ako poslodavac ne može zaposliti radnika na nekim drugim poslovima, kako je to i propisano čl. 107. st. 2. ZR-a. Poslovno uvjetovani otkaz dopušten je samo ako poslodavac ne može obrazovati ili osposobiti radnika za rad na nekim drugim poslovima, odnosno ako postoje okolnosti zbog kojih nije opravdano očekivati od poslodavca da obrazuje ili osposobi radnika za rad na nekim drugim poslovima, kako je to propisano odredbom čl. 107. st. 4. ZR-a. U slučaju spora zbog otkaza ugovora o radu teret dokazivanja postojanja opravdanog razloga za otkaz ugovora o radu je na poslodavcu, ako je ugovor o radu otkazao poslodavac, kako je to i propisano čl. 131. st. 3. ZR-a.

Pravilno je prvostupanjski sud zaključio da tuženik nije tijekom postupka dokazao postojanje opravdanog razloga za otkaz, tj. da su postojali gospodarski razlozi i da je smanjen opseg poslova koje je obavljao tužitelj kod tuženika, pa da je time prestala potreba za njegovim radom, te da nije dokazao da tuženik nije tužitelja mogao zaposliti niti ga imao potrebu obrazovati ili osposobiti za rad na nekim drugim poslovima.

Tužitelj je po zanimanju trgovac i ima srednju stručnu spremu kako je to i vidljivo iz njegove radne knjižice, i radio je kod tuženika neprekidno od 15. rujna 1999. godine. Iz dopisa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o ispisu broja zaposlenika u poduzeću tuženika (list 35-80 spisa), te podataka samog tuženika o brojnom stanju radnika kod tuženika (list 86 – 97), proizlazi da je u periodu od 1. lipnja 2011. godine do 1. lipnja 2012. godine, dakle 6 mjeseci prije odluke o otkazu, i 6 mjeseci poslije otkaza tuženik primio dosta novih radnika, pa ti pokazatelji ne potvrđuju navod tuženika, kako tijekom postupka, tako i u samoj Odluci o otkazu ugovora o radu tužitelju, da je zbog gospodarskih razloga i smanjenja opsega poslova prestala potreba za tužiteljevim radom. Na kraju 2011. godine tuženik je imao ukupno zaposlenih 327 radnika (list 91 spisa), a na kraju siječnja 2012. godine, u kojem mjesecu je tužitelju dat otkaz, ukupno je bilo 334 radnika, da bi 29. veljače 2012. godine imao ukupno zaposlenih 353 radnika, na dan 31. ožujka 2012. godine 384 radnika, 30. travnja 2012. godine 401 radnika, 31. svibnja 2012. godine 396 radnika, te 30. lipnja 2012. godine 405 radnika. Dakle broj zaposlenih se povećavao a ne smanjivao, što ne govori u prilog tvrdnjama tuženika da je zbog gospodarskih razloga i smanjenja opsega poslova prestala potreba za radom tužitelja, kao i u prilog tvrdnji tuženika da ga nije mogao zaposliti na nekom drugom radnom mjestu ili da nije imao potrebu da ga obrazuje ili osposobi za rad na nekim drugim poslovima. To tim više kada se ima u vidu da je u periodu od 6 mjeseci prije i 6 mjeseci poslije otkaza tužitelju tuženik primio na rad 86 osoba sa srednjom stručnom spremom od čega čak 3 prodavača, a koje struke je i sam tužitelj.

Obzirom na sve naprijed izloženo, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da tuženik nije dokazao postojanje opravdanog razloga za otkaz, pa je pravilno utvrdio da je otkaz nedopušten i naložio tuženiku da sa tužiteljem uspostavi sva prava iz radnog odnosa, kao da otkaza ugovora o radu nije niti bilo.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-139/2014-2, od 10. IV. 2014. godine

PRESTANAK UGOVORA O RADU – IZVANREDNI OTKAZ – RAZLOZI ZA OTKAZ

Izostanak s rada – poziv na rad prije pravomoćnosti odluke kojom je naloženo vraćanje na rad

(čl.108.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br.149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Poslodavac je ovlašten postupiti po presudi donesenom u radnom sporu kojom mu je naloženo vraćanje radnika na rad i prije njene pravomoćnosti, pa ukoliko radnik bez opravdanih razloga ne postupi po takvom poslodavčevu pozivu – ne dođe na rad, to onda predstavlja opravdani razlog za otkaz ugovora o radu.

„Predmet spora u ovoj parnici je dopuštenost (zakonitost) izvanrednog otkaza ugovora o radu tužitelja odlukom tuženika od 23. studenoga 2012. godine, a tužbeni zahtjev tužitelja sud prvog stupnja pobijanom presudom je odbio kao neosnovan nakon što je provedenim dokazima utvrdio slijedeće činjenice:

- da je tužitelj (kao radnik) sa tuženikom (kao poslodavcem) imao zaključen ugovor o radu od 28. lipnja 2010. godine na neodređeno vrijeme za obavljanje poslova TT montera,
- da je između tužitelja i tuženika pred Općinskim sudom u B. u spisu predmeta P-381/12 vođena parnica radi utvrđenja da tužitelju nije prestao radni odnos temeljem sporazuma o prestanku ugovora o radu, i da je u navedenom predmetu dana 8. studenog 2012. godine donesena prvostupanjska presuda kojom je prihvaćen tužbeni zahtjev tužitelja i tuženiku naloženo da tužitelja vrati na rad,
- da je tuženik protiv navedene presude izjavio žalbu koja je, presudom Županijskog suda u B. broj Gž-198/2013-2 od 9. svibnja 2013. godine, odbijena kao neosnovana i potvrđena prvostupanjska presuda,
- da je tuženik odmah nakon objave navedene prvostupanjske presude – prije njenog pismenog otpravka i prije njene pravomoćnosti – pismenom datiranim sa 13. studenog 2012. godine pozvao tužitelja da se javi na posao na svoje radno mjesto dana 19. studenog 2012. godine,
- da je pismeno tuženika od 13. studenog 2012. godine tužitelj primio 16. studenog 2012. godine i da se pozivu tuženika na rad tužitelj nije odazvao – nije došao na rad 19. studenog 2012. godine, niti je na rad dolazio sve do 23. studenog 2012. godine kada je tuženik donio odluku o otkazu zbog neopravdanog izostanka s posla,
- da tužitelj nije tuženiku opravdao nedolazak na posao u vremenskom razdoblju od 19. do 23. studenog 2012. godine.

Odbijajući postavljeni tužbeni zahtjev temeljem naprijed navedenih činjeničnih utvrđenja sud prvog stupnja izražava stav da je tuženik, kao poslodavac koji je izgubio sudski spor u kojem mu je naloženo vraćanje radnika na rad, bio ovlašten radnika pozvati na rad i prije pravomoćnosti presude donesene u tom sporu, i da neodazivanje radnika tom pozivu poslodavca – odnosno u konkretnom slučaju nedolazak tužitelja na posao pet dana uzastopno (od 19. pa do 23. studenog 2012. godine), predstavlja neopravdani izostanak s posla - osobito tešku povredu obveza iz radnog odnosa koja čini opravdani razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu.

Slijedom navedenog sud prvog stupnja pobijanom presudom odbija tužbeni zahtjev pozivom na odredbu čl.108. Zakona o radu (NN 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13 – dalje: ZOR/09), kojom je u st.1. propisano da poslodavac i radnik imaju opravdani razlog za otkaz ugovora o radu sklopljenog na neodređeno ili određeno vrijeme, bez obveze poštivanja

propisanog ili ugovorenog otkaznog roka, ako zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa ili neke druge osobito važne činjenice, uz uvažavanje svih okolnosti i interesa obiju ugovornih stranaka, nastavak radnog odnosa nije moguć.

Sva naprijed navedena činjenična utvrđenja suda prvog stupnja, jednako kao i primjenu materijalnog prava na koje se poziva sud prvog stupnja u pobijanoj presudi, u cijelosti prihvaća i ovaj drugostupanjski sud, a ne prihvaćaju se žalbene tvrdnje tužitelja u kojima ističe da nije bio dužan odazvati se pozivu tuženika prije pravomoćnosti sudske presude kojom je tuženiku naloženo njegovo vraćanje na rad – jer je tuženik protiv te presude izjavio žalbu i jer prije pozivanja tužitelja nije donio odluku kojom bi opozvao raniju odluku o otkazu i kojom bi tužitelju priznao sva prava iz radnog odnosa. S obzirom na naprijed navedeno ovaj sud drugog stupnja neće posebno odgovarati na pojedine žalbene navode tužitelja, već se on glede njih u skladu sa odredbom čl.375. st.5. ZPP-a upućuje na valjano obrazloženje prvostupanjske presude.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2429/2014-3, od 9. X. 2014. godine

PRESTANAK UGOVORA O RADU – OTKAZ – NEOPRAVDANI RAZLOZI ZA OTKAZ

Podnošenje kaznene prijave protiv direktora

(čl.109.st.2. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Podnošenje kaznene prijave radnika nadležnom tijelu protiv direktora u dobroj vjeri i s namjerom te ciljem zaštite prava i interesa sindikata čiji je radnik član ne predstavlja opravdani razlog za otkazivanje ugovora o radu.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja da se utvrdi da je odluka tuženika o izvanrednom otkazu ugovora o radu nezakonita i nedopuštena.

Pravilnom ocjenom izvedenih dokaza prvostupanjski sud je utvrdio da je tuženik donio Odluku o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 4. travnja 2013. godine kojom se tužitelju izvanredno otkazuje ugovor o radu, i da se razlozi za izvanredni otkaz sastoje u tome što je tužitelj povrijedio obveze iz radnog odnosa na način da je podnošenjem kaznene prijave protiv direktora narušio ugled poslodavca kao pravne osobe, te da je čelnicima sindikata bilo poznatoda tuženik nije počinio nikakve povrede zakona, pa je na taj način došlo do klevetanja tvrtke.

Ocjenjujući razloge za izvanredni otkaz prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj kao jedan od članova "Novog sindikata" podnio s drugim čelnicima tog sindikata kaznenu prijavu protiv direktora tuženika smatrajući da je to njihova dužnost radi zaštite članova sindikata, a do podnošenja kaznene prijave došlo je jer, po tvrdnjama čelnika tog sindikata koji je trebao tek početi djelovati kod tuženika, tuženik nije uplaćivao sindikalnu članarinu od članova tog Novog sindikata u korist tog sindikata, pa je ta kaznena prijava podnesena 28. veljače 2013. godine (list 13), a potom je i državni inspektorat obavio inspekcijski nadzor poslovanja tuženika dana 4. ožujka 2013. godine.

S obzirom na ovako utvrđene činjenice prvostupanjski sud je pravilnom primjenom odredbe čl. 109. st. 2. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 149/09, 61/11, dalje: ZR) ocijenio

da ne postoje opravdani razlozi za otkaz ugovora o radu. Tom odredbom je propisano da podnošenje žalbe ili tužbe, odnosno sudjelovanje u postupku protiv poslodavca zbog povrede zakona, drugog propisa, kolektivnog ugovora, ili pravilnika o radu, odnosno obraćanje radnika nadležnim tijelima izvršne vlasti, ne predstavlja opravdani razlog za otkaz ugovora o radu.

Kada je tužitelj kao jedan od čelnika novoosnovanog sindikata kod tuženika pod nazivom "Novi sindikat" smatrajući da postoji sumnja u zlouporabu položaja i ovlasti iz čl. 291. Kaznenog zakona podnio kaznenu prijavu protiv direktora tuženika I.S., tada se radi o postupku u kojem je tužitelj kao član sindikata štitio prava i interese tog sindikata i podnošenje te kaznene prijave smatra se kao sudjelovanje u postupku protiv poslodavca zbog povrede zakona u smislu odredbe čl. 109. st. 2. ZR, pa podnošenje te kaznene prijave ne predstavlja opravdani razlog za otkaz ugovora o radu i neosnovano tome u žalbi prigovara.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3760/2013-3, od 23. I. 2014. godine

PRESTANAK UGOVORA O RADU – OTKAZ – POSTUPAK PRIJE OTKAZIVANJA

Savjetovanje o namjeravanom otkazu utemeljenom na odobrenom programu zbrinjavanja

(čl.118. u svezi čl.149.st.1. i st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Zakonito provedeni postupak savjetovanja poslodavca sa radničkim vijećem o sačinjenom Programu zbrinjavanja viška radnika te njegovo prihvaćanje od strane radničkog vijeća ne oslobađa poslodavca od obveze savjetovanja prije donošenja svake pojedinačne odluke o otkazu ugovora utemeljene na tom Programu zbrinjavanja viška radnika, pa ako poslodavac to propusti učiniti odluka o otkazu nije dopuštena i zakonita.

„Među strankama nije sporno da je tužitelj bio radnik tuženika na radnom mjestu monter TPI IV. grupe temeljem ugovora o radu na neodređeno vrijeme od 2. svibnja 2011. godine, te da je tuženik tužitelju otkazao navedeni ugovor o radu Odlukom o otkazu br. 4/13 od 18. veljače 2013. godine. Nesporno je nadalje da je tuženik protiv te odluke podnio zahtjev za zaštitu prava na koji je tuženik odgovorio očitovanjem od 13. ožujka 2013. godine, te da je tužitelj pravovremeno podnio navedenu tužbu sukladno čl. 129. st. 2. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 149/09, 61/11 i 82/12 - dalje: ZR).

Tuženik je otkazao ugovor o radu tužitelju zbog gospodarskih i organizacijskih razloga, dakle, dao mu je poslovno uvjetovani otkaz sukladno čl. 107. st. 1. toč. 1. ZR-a, što među strankama nije sporno, a proizlazi i iz Odluke o otkazu ugovora o radu.

Prvostupanjski sud je utvrdio na temelju provedenih dokaza da je tuženik donio pobijanu odluku o otkazu tužitelju nakon zakonito sačinjenog i provedenog Programa zbrinjavanja viška radnika od 15. siječnja 2013. godine. Tuženik se prije donošenja Programa zbrinjavanja viška radnika savjetovao sa radničkim vijeće, sukladno čl. 149. st. 1. i 3. t. 10. ZR-a, te je radničko vijeće Odlukom od 14. siječnja 2013. godine prihvatilo nacrt Programa zbrinjavanja viška radnika. Međutim, prije donošenja Odluke o otkazu ugovora o radu

tužitelja, tuženik se nije savjetovao sa radničkim vijećem, a što je bio dužan sukladno čl. 118. i čl. 149. st. 1. i st. 3. toč. 2. ZR-a, kako je to pravilno utvrdio prvostupanjski sud. Činjenica što se je tuženik savjetovao sa radničkim vijećem u pogledu donošenja Programa zbrinjavanja viška radnika u koji je uvršten i tužitelj ne oslobađa poslodavca obveze da provede savjetovanje s radničkim vijećem za svaku pojedinačnu odluku o otkazu ugovora o radu, pa i tužitelju. Program zbrinjavanja viška radnika i odluka o otkazu ugovora o radu koju poslodavac donosi na temelju tog Programa različite su odluke važne za položaj radnika o kojima se poslodavac mora savjetovati s radničkim vijećem, odnosno sindikalnim povjerenikom, pa zato postoji obveza poslodavca savjetovati se o svakoj odluci posebno. Tu zakonsku obvezu tuženik kao poslodavac nije ispunio, jer se savjetovao samo o Programu zbrinjavanja viška radnika, a ne i o ovoj pojedinačnoj Odluci o otkazu tužitelju.

Prema tome, budući je Odluka o otkazu ugovora o radu tužitelju donesena protivno odredbi čl. 149. st. 1. i st. 3. t. 2. ZR-a, to je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je ništetna sukladno čl. 149. st. 12. ZR-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-922/2014-2, od 15. V. 2014. godine

ZAŠTITA PRAVA I OBVEZA IZ RADNOG ODNOSA - OSTALO

Osnovica za isplatu jubilarne nagrade zaposlenih u srednjoškolskim ustanovama

(čl.35.st.2. Kolektivnog ugovora za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama – „Narodne novine“ br. 7/11)

Odredba o visini osnovice za isplatu jubilarnih nagrada u 2013. godini, sadržana u Dodatku I Temeljnog KU za službenike i namještenike u javnim službama (NN br.141/12) potpisanom po većini sindikata javnih službi, predstavlja sporazum sindikata javnih službi iz čl.35.st.2. KU za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama, i kao takav se primjenjuje i na isplatu jubilarnih nagrada zaposlenih u srednjoškolskim ustanovama neovisno od toga što u njegovom postizanju (potpisivanjem Dodatka I Temeljnog KU) nije sudjelovao njihov granski sindikat.

„Predmet spora u ovoj parnici je isplata razlike jubilarne nagrade prema odredbama kolektivnog ugovora za napunjenih 20 godina radnog staža, a sporno je bilo prema kojoj osnovici tužiteljica ima pravo na izračun jubilarne nagrade – prema osnovici od 500,00 kuna, prema kojoj je izračunata i isplaćena jubilarna nagrada u iznosu od 875,00 kuna, ili prema osnovici od 1.800,00 kuna, te zavisno od toga pripada li joj pravo na isplatu razlike jubilarne nagrade.

Sud prvog stupnja izražava pravni stav da tužiteljica ima pravo na obračun jubilarne nagrade po osnovici od 1.800,00 kuna temeljem odredbe čl.35.st.2. Kolektivnog ugovora za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama (Narodne novine RH br.7/11 – dalje: Granski KU), jer Nezavisni sindikat zaposlenih u srednjim školama Hrvatske nije potpisnik novog Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (Narodne novine RH br.141/12 – dalje: Temeljni KU/12), a ni Dodatka I tom ugovoru (Narodne novine RH br.141/12 – dalje: Dodatak I Temeljnog KU/12), zbog čega se na zaposlene u srednjoškolskim ustanovama ne primjenjuje osnovica od 500,00 kuna dogovorena navedenim Dodatkom Temeljnog KU/12).

Navedeni pravni zaključak suda prvog stupnja o osnovanosti tužbenog zahtjeva nije pravilan – posljedica je pogrešne primjene odredbe čl.35.st.2. Granskog KU. Naime, pravo na jubilarnu nagradu za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama regulirano je njihovim Granskim KU, koji u odredbi čl.35. st.1. propisuje da se zaposleniku isplaćuje jubilarna nagrada za rad pod uvjetima utvrđenim čl.69. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (NN broj 115/10 – dalje: Temeljni KU/10), a u st.2. te odredbe da će o visini osnovice za isplatu jubilarnih nagrada Vlada Republike Hrvatske i sindikati javnih službi pregovarati svake godine u postupku donošenja prijedloga državnog proračuna, a ako se dogovor ne postigne osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 1.800,00 kuna.

Odgovor na temeljno sporno pravno pitanje u predmetnoj parnici – pripada li tužiteljici temeljem odredbe čl.35.st.2. Granskog KU pravo na isplatu jubilarne nagrade primjenom osnovice od 1.800,00 kuna, ovisi od ocjene da li je ispunjen ugovoreni uvjet iz navedene odredbe za njenu primjenu – da sindikati javnih službi nisu postigli dogovor o visini osnovice u postupku donošenja prijedloga državnog proračuna za 2013. godinu, odnosno od ocjene može li se tim dogovorom smatrati odredba sadržana u čl.4. Dodatka I Temeljnog KU/12, kojom šest sindikata javnih službi od njih ukupno jedanaest utvrđuje da će osnovica za isplate jubilarnih nagrada u 2013. godine iznositi 500,00 kuna.

Prema pravnom shvaćanju ovog drugostupanjskog suda odgovor na naprijed navedeno pitanje je pozitivan – odnosno sporazum sindikata javnih službi, potpisnika Dodatka I Temeljnog KU/12 o visini osnovice za isplatu jubilarnih nagrada, ima se smatrati dogovorom o visini osnovice iz odredbe čl.35.st.2. Granskog KU, koji dogovor isključuje primjenu osnovice u iznosu od 1.800,00 kuna. Naime, u odredbi čl.35.st.2. Granskog KU nije ugovoreno da će se osnovica u navedenom iznosu primjenjivati ako stranke tog ugovora ne postignu dogovor o visini osnovice u drugom iznosu, već ako taj dogovor ne postignu sindikati javnih službi u pregovorima sa Vladom RH u postupku donošenja prijedloga državnog proračuna. Imajući u vidu ovakav sadržaj navedene odredbe Granskog KU, činjenicu da je Nezavisni sindikat zaposlenih u srednjim školama Hrvatske participirao u pregovaračkom odboru skladno odredbama Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje (NN broj 82/12) te sudjelovao u pregovorima koji su prethodili potpisivanju navedenog sporazuma, kao i činjenicu da je navedeni sporazum prihvatila većina sindikata javnih službi – njih šest od jedanaest, onda se kao jedini pravilan nameće zaključak da se on u navedenom dijelu, temeljem odredbe čl.35.st.2. Granskog KU, odnosi i na zaposlene u srednjim školama neovisno od toga što ga njihov granski sindikat nije potpisao.

S obzirom na naprijed navedeno, tj. s obzirom na sadržaj odredbe čl.35.st.2. Granskog KU, obračun jubilarne nagrade primjenom osnovice u iznosu od 1.800,00 kuna u konkretnoj situaciji nije moguć ni pozivom na primjenu pravila o povoljnijem pravu iz odredbe čl.7.st.3. Zakona o radu (NN broj 149/09). To stoga što se ovdje ne radi o pravu (jubilarnoj nagradi) koje bi različito bilo regulirano različitim izvorima: Granskim KU i kolektivnim ugovorom više razine - Temeljnim KU, tj. ovdje nije riječ o konkurenciji odredbi dvaju kolektivnih ugovora koji različito uređuju neko pravo (jubilarnu nagradu), već je ovdje riječ o tome da je već samim Granskim KU, na čiju primjenu se tužitelj poziva, primjena njime unaprijed određene osnovice (1.800,00 kuna) isključena za slučaj postizanja dogovora o osnovici u drugom iznosu – a što se je u konkretnom slučaju u skladu sa naprijed izloženim i ostvarilo“

V GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

PARNIČNI POSTUPAK

NADLEŽNOST SUDOVA – STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKIH SUDOVA Spor protiv odgovorne osobe pravne osobe kao izdavatelja mjenice

(čl.34.st.1. i st.2. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Spor radi naplate mjenične tražbine temeljem vlastite mjenice pokrenut protiv njenog izdavatelja, koji je istovremeno i odgovorna osoba pravne osobe – trgovačkog društva korisnika kredita radi čijeg osiguranja je mjenica izdana, nije spor o odgovornosti člana uprave za obveze trgovačkog društva već mjenični spor protiv fizičke osobe mjeničnog dužnika za koji je nadležan općinski a ne trgovački sud.

„U ovom predmetu tužitelj je prvostupanjskom sudu podnio tužbu radi isplate novčanog iznosa na temelju mjenične obveze tuženika (fizička osoba) prema tužitelju (pravna osoba) sukladno odredbama Zakona o mjenici ("Narodne novine" broj 74/94 i 92/10). Takav je pravni posao neovisan o osnovnom pravnom poslu, u konkretnom slučaju Ugovoru o kratkoročnom kreditu od 17. lipnja 2010. godine, zaključenom između tužitelja kao kreditora i trgovačkog društva A.-I. d.o.o. B. kao korisnika kredita. Zbog činjenica da je tuženik odgovorna osoba korisnika kredita, da je u tom svojstvu potpisao ugovor o kreditu u ime trgovačkog društva te da je u ugovoru kao instrument osiguranja između ostalog predviđena mjenica s mjeničnim očitovanjem tuženika, člana uprave trgovačkog društva, nisu ispunjeni uvjeti da u ovom predmetu postupa trgovački sud.

Odredbom čl. 34. st. 1. Zakona o parničnom postupku (NN br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje:ZPP), propisani su sporovi u kojima sude općinski sudovi, a odredbom st. 2. istog zakonskog članka propisano je da općinski sudovi sude i u svim drugim sporovima iz čl. 1. ZPP-a koji nisu u prvostupanjskoj nadležnosti trgovačkih ili kojih drugih sudova.

Točno je da odredba čl. 34.b toč. 4. ZPP-a određuje da je trgovački sud nadležan za sporove o odgovornosti člana trgovačkog društva, člana uprave ili nadzornog odbora trgovačkog društva za obveze trgovačkog društva. No u ovom predmetu potraživanje tužitelja se ne temelji na odgovornosti tuženika kao člana uprave za obveze trgovačkog društva, već na odgovornosti za ispunjenje mjenične obveze, koja je samostalna i odvojena od osnovnog pravnog posla zbog kojeg je mjenica izdana. Bez obzira što je tuženik, izdavatelj predmetne vlastite mjenice, odgovorna osoba trgovačkog društva A.-I. d.o.o., mjenicu nije potpisao u ime tog društva, već kao fizička osoba pa tako i odgovara za ispunjenje mjenične obveze.

Treba reći i to da se odredba čl. 34.b toč. 4. ZPP-a odnosi na nadležnost trgovačkog suda za sporove iz članka 252. stavka 5. Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine" broj 111/93, 34/99, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11- pročišćeni tekst, 111/12 i 68/13, u daljnjem tekstu: ZTD-a), povodom zahtjeva za naknadu štete kojeg postavljaju

vjerovnici društva prema članu uprave ako ne mogu svoja potraživanja namiriti od društva, a iz navoda prijedloga za ovrhu a niti kasnijih navoda tužitelja ne proizlazi da se u konkretnom slučaju radi o zahtjevu u smislu odredbe čl. 252. st. 5. ZTD-a, već se može samo zaključiti da se radi o sporu između trgovačkog društva i fizičke osobe za koji je nadležan općinski, a ne trgovački sud, a na temelju odredbe čl. 34. st. 2. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2117/2013-2, od 22. V. 2014. godine

PARNIČNI TROŠKOVI – KOJI SE PARNIČNI TROŠKOVI NAKNAĐUJU Trošak zastupanja u visini jednokratne naknade

(čl.155. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 u svezi Tbr.7.t.8. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika – "Narodne novine" br.142/12)

Postupak određivanja ovrhe na temelju vjerodostojne isprave po javnom bilježniku te nastavni postupak pred parničnim sudom koji se vodi kao povodom prigovora protiv platnog naloga, predstavlja jedan jedinstveni postupak u pogledu prava na trošak zastupanja po punomoćniku u osobi odvjetnika pa stoga, kada vrijednost predmeta spora ne prelazi iznos od 1.000,00 kuna, stranci za cijeli taj postupak pripada pravo na trošak u visini jedne jednokratne naknade iz Tbr.7.t.8. Odvjetničke tarife a ne zasebno na trošak određivanja ovrhe i zasebno na trošak parnice.

„Prvostupanjski sud je održao rješenje o ovrsi javnog bilježnika i u odnosu na troškove ovršnog postupka koji se troškovi sastoje od sastava ovršnog prijedloga u iznosu od 250,00 kn, javnobilježničke nagrade u iznosu od 60,00 kn, troška PDV-a u iznosu od 77,50 kn što ukupno iznosi 387,50 kn.

Sukladno Tbr.7. toč.8. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika važeće u vrijeme donošenja prvostupanjske odluke (Narodne novine br. 142/12, dalje: Odvjetnička Tarifa) za zastupanje u parničnom postupku u kojem je vrijednost predmeta spora manja od 1.000,00 kn odvjetniku pripada jednokratna nagrada za cijeli prvostupanjski postupak u visini od 50 bodova. Kada je ovrha koja je povodom prigovora tuženika nastavljena kao parnični postupak, određena radi namirenja novčane tražbine u iznosu manjem od 1.000,00 kn, tužitelju na ime zastupanja po punomoćniku odvjetniku pripada jednokratna nagrada za cjelokupni postupak u visini od 50 bodova kako je to propisano Tbr. 7. toč. 8. Odvjetničke Tarife, jer se takav postupak ne može smatrati odvojenim postupcima ovrhe i parnice, već posebnim parničnim postupkom u kojem se presudom odlučivalo o opstojnosti izdanog platnog naloga sadržanog u rješenju o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave.

Međutim, neosnovano tužitelj smatra da mu taj trošak i nije dosuđen. Naime, o daljnjim troškovima parničnog postupka pravilno je prvostupanjski sud odlučio temeljem odredbe čl.154.st.1. u svezi čl. 155. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br. 148/11- pročišćeni tekst – i 25/13 dalje: ZPP) kada je tužitelju priznao troškove u visini jednokratne nagrade u iznosu od 500,00 kuna, kako to proizlazi iz izreke i obrazloženja odluke, jer mu je kao parnični trošak zastupanja dosuđen iznos od 250,00 kn i PDV u iznosu od 62,50 kn, budući mu je na ime sastava prijedloga za ovrhu kao ovršni trošak priznat iznos od 250,00 kn i PDV u iznosu od 62,50 kn, a što zajedno daje iznos od 625,00 kuna. Kako mu

je trebalo priznat i trošak pristojbe na presudu u iznosu od 100,00 kn, pravilno mu je dosuđen kao daljnji parnični trošak iznos od 412,50 kuna. Slijedom navedenog, sukladno čl. 380.toč. 2. ZPP-a žalba tužitelja je odbijena kao neosnovana i potvrđena pobijana odluka o troškovima postupka radi čega je odbijen i zahtjev tužitelja za naknadu troškova žalbe kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2960/2013-2, od 8. XII. 2014. godine

POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM – TUŽBA – POSTUPAK PRIJE PODNOŠENJA TUŽBE KAD JE STRANKA U POSTUPKU REPUBLIKA HRVATSKA

Regresna tužba protiv radnika za trošak plaćene štete trećoj osobi

(čl.186.a st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Rok u kojem (šest mjeseci) je poslodavac ovlašten regresno potraživati od svoga radnika trošak popravljivanja štete prouzročene trećoj osobi nije prekluzivni rok propisan za podnošenje tužbe sudu, već je to rok materijalno pravne prirode – rok zastare, pa stoga kada namjerava utužiti navedenu tražbinu Republika Hrvatska se je dužna prethodno svome radniku obratiti sa zahtjevom za mirno rješenje spora.

„Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u žalbi i pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 14. Zakona o parničnom postupku (NN br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje:ZPP). Tom je odredbom propisano da bitna povreda odredaba parničnog postupka uvijek postoji ako prije podnošenja tužbe nije proveden zakonom predviđeni postupak mirnog ili drugačijeg ostvarivanja prava, a zbog toga je tužbu trebalo odbaciti. Ta povreda odredaba parničnog postupka postoji i onda kada Republika Hrvatska namjerava tužiti neku osobu s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj, a nije se prije podnošenja tužbe obratila toj drugoj strani radi zahtjeva za mirno rješenje spora, kao što je to propisano odredbom čl. 186.a st. 1. i 8. ZPP-a. Izuzetak za primjenu te odredbe su slučajevi u kojima je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe, i tada dužnost obraćanja prema drugoj stranci ne postoji ako je za podnošenje tužbe određen prekluzivni rok.

U ovoj pravnoj stvari radi se o zahtjevu tužiteljice kao poslodavca koja je popravila štetu oštećenima, pa zahtijeva od tuženika kao zaposlenika naknadu troškova popravljivanja štete u smislu odredbe čl. 1061. st. 1. i 3. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO). Prema navedenoj odredbi poslodavac koji je oštećenom popravio štetu ima pravo zahtijevati od zaposlenika naknadu troškova popravljivanja štete, ako je ovaj štetu prouzročio namjerno ili iz krajnje nepažnje, a prema st. 4. tog članka to pravo zahtijevanja naknade troškova popravljivanja štete zastarijeva u roku od 6 mjeseci od dana kada je šteta popravljena.

Dakle, iz ove odredbe čl. 1061. vidljivo je da se radi o roku zastare istekom kojeg poslodavac gubi pravo zahtijevati prinudno ostvarenje potraživanja, pa se ne radi o prekluzivnom roku u smislu odredbe čl. 186.a. st. 1. ZPP za podnošenje tužbe. Primjena čl. 186. a. st. 1. ZPP-a na slučajeve u kojima je posebnim propisima određen rok za podnošenje

tužbe odnosi se primjerice na rokove za podnošenje tužbe iz čl. 46. Zakona o medijima, na rokove o sudskoj zaštiti prava iz radnih odnosa iz čl. 129. st. 2. Zakona o radu, ali ne i na rokove zastare, čiji je učinak prestanak prava zahtijevati ispunjenje obveze u tom roku. U suprotnom, to bi značilo da niti u jednom postupku radi ostvarenja novčane tražbine za koji su propisani rokovi zastare ne bi trebalo podnositi zahtjev za mirno rješenje spora u predmetima u kojima se na jednoj ili drugoj strani nalazi RH kao stranka postupka, a što nije smisao odredbe čl. 186. a. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2779/2012-2, od 20. II. 2014. godine

POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM – DOKAZI I IZVOĐENJE DOKAZA – OSIGURANJE DOKAZA

Kada nisu navedeni razlozi za podnošene prijedloga

(čl.274. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Sud će odbiti prijedlog za osiguranje dokaza saslušanjem predlagatelja (kao stranke) te grafološkim vještačenjem njegova potpisa na određenoj ispravi – ako u prijedlogu nije navedeno za potrebe kojeg postupka te radi zaštite kojih prava se traži njihovo izvođenje, niti je navedeno zbog čega njihovo izvođenje kasnije neće biti moguće ili će biti otežano.

„Rješenjem Općinskog suda u B. broj R1-140/2013-2 od 17. prosinca 2013. godine odbijen je kao neosnovan prijedlog predlagatelja od 17. listopada 2013. godine radi osiguranja dokaza saslušanjem predlagatelja i provođenjem grafološkog vještačenja.

U prijedlogu se predlaže da se provede izvanparnični postupak da bi se putem grafološkog vještaka utvrdilo da li je predlagatelj potpisao zapisnik o ispitivanju prisutnosti alkohola u krvi broj 0333580 od 27. srpnja 2010. godine i da ga sud sasluša na okolnosti nastanka prometne nesreće koja se dogodila 27. srpnja 2010. godine, a ne navodi za potrebe kojeg postupka predlaže provođenje dokaza navedenih u prijedlogu.

Odredbom čl. 272. st. 1. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje: ZPP) propisano je da ako postoji opravdana bojazan da se neki dokaz neće moći izvesti ili da će njegovo kasnije izvođenje biti otežano, da se može u tijeku, a i prije pokretanja parnice predložiti da se taj dokaz izvede. U podnesku kojim traži osiguranje dokaza predlagatelj je dužan naznačiti prava čija zaštita ovisi o činjenicama koje se imaju utvrditi predloženim dokazom, razloge iz kojih smatra da je izvođenje toga dokaza nužno radi utvrđenja tih činjenica, te zašto se kasnije on neće moći izvesti ili će njegovo izvođenje biti otežano, a u podnesku treba navesti ime i prezime protivnika, osim ako iz okolnosti proistječe da on nije poznat – a kako je to propisano odredbom čl. 274. ZPP-a.

Iz navoda prijedloga ne proizlazi koji postupak protiv protustranke predlagatelj namjerava pokrenuti, a niti iz navoda prijedloga proizlazi da se saslušanje predlagatelja i provođenje grafološkog vještačenja neće moći kasnije izvesti, niti je naznačio prava čija zaštita ovisi o činjenicama koje se imaju utvrditi predloženim dokazima, razloge iz kojih smatra da je izvođenje toga dokaza nužno radi utvrđenja činjenica, te zašto se kasnije oni neće

moći izvesti ili će njihovo izvođenje biti otežano, a što je bio dužan učiniti sukladno citiranim zakonskim odredbama, pa je stoga pravilno sud prvog stupnja odbio kao neosnovan prijedlog predlagatelja radi osiguranja dokaza saslušanjem predlagatelja i provođenjem grafološkog vještačenja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-807/2014-2, od 23. IV. 2014. godine

PRAVOMOĆNOST PRESUDE – GRANICE PRAVOMOĆNOSTI – OBJEKTIVNE

Vlasnički zahtjev za predaju posjeda i zahtjev za posjedovnu zaštitu

(čl.332.st.2. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Između pokrenute parnice u kojoj ne posjednik kao suvlasnik zahtjeva predaju nekretnine u suposjed, i već pravomoćno okončane parnice u kojoj mu je već pružena posjedovna zaštita zbog počinjenog smetanja, ne postoji objektivni identitet spora jer se zahtjevi ne temelje na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi – pa se stoga ne radi ni o pravomoćno presuđenoj stvari.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za predaju u suposjed predmetnih nekretnina koji zahtjev je prvostupanjski sud odbacio smatrajući da se radi o presuđenoj stvari.

U pravu je tužiteljica kada ističe da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbu čl. 333. st. 2. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br: 148/11 – pročišćeni tekst i 25/13 – dalje: ZPP) ocijenivši da se radi o presuđenoj stvari zbog čega je tužbu odbacio.

Naime, među strankama nije sporno da je između tužiteljice i tuženika vođen parnični postupak radi smetanja suposjeda u spisu br. P-680/02, te da je rješenjem na temelju priznanja od 2. srpnja 2003. godine utvrđeno da je tuženik smetao tužiteljicu u suposjedu na način da je promijenio brave te preuzeo isključivi posjed spornih nekretnina te na taj način tužiteljici oduzeo suposjed pa mu je naloženo da tužiteljici vrati u suposjed predmetne nekretnine na način da joj preda duplikate ključeva novih brava koje je postavio na vratima kuće, dopusti i omogući sukorištenje te kuće i zemljišta te da mu se ubuduće zabranjuje svako uznemiravanje suposjeda.

Da bi se radilo o presuđenoj stvari potrebno je da se ostvari i objektivni i subjektivni identitet spora pa je subjektivni identitet ostvaren, jer se radi o istim strankama, ali nije ostvaren ovaj drugi element tj. objektivni identitet spora. Naime, u predmetu koji je pravomoćno okončan br. P-680/02 radilo se o zaštiti suposjeda od smetanja, kojeg je počinio tuženik kao suposjednik, u skladu sa čl. 24. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 – dalje: ZV), a u ovom predmetu tužiteljica je podnijela tužbu za predaju u suposjed u smislu čl. 42. u svezi sa čl. 40. ZV-a. Prema tome, tužbeni zahtjev u ovim dvjema parnicama ne temelji se na istoj činjeničnoj niti pravnoj osnovi pa se niti ne radi o istovjetnom tužbenom zahtjevu, zbog čega se ne radi o presuđenoj stvari, te nije bilo mjesta za primjenu čl. 333. st. 2. ZPP-a, tj. za odbacivanje tužbe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1315/2014-3, od 10. VII. 2014. godine

PRESUDA – PRAVOMOĆNOST PRESUDE – DONOŠENJE, OBJAVA, PISANA IZRADA I DOSTAVA PRESUDE

Dostava pismenog otpravka – zbog toga što u sudu nije ustrojena e-oglasna ploča

(čl.335.st.7., 9. i 10. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

U sudu u kojem još nije ustrojena e-oglasna ploča dostava pismenog otpravka presude stranci koja nije pristupila na ročište za donošenje, objavu te uručenje presude – a koja je o tom ročištu i posljedicama njegova propuštanja bila uredno obaviještena, samo nadomješta njeno isticanje na e-oglasnoj ploči suda, pa stoga nema nikakvog značaja ni za primjenu presumpcije o izvršenoj dostavi presude sa danom kada je održano navedeno ročište, a onda niti na početak tijeka rokova za izjavljivanje žalbe protiv te presude.

„Pobijanim rješenjem je kao nepravovremena odbačena žalba tuženika podnesena protiv prvostupanjske presude. Ovo rješenje u bitnome je obrazloženo pravnim shvaćanjem prvostupanjskog suda da se sukladno odredbi čl. 335. st. 9. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 148/11 – pročišćeni tekst i 25/13 – dalje:ZPP) ima smatrati da je tuženiku, koji nije pristupio na ročište za objavu presude, iako je uredno obaviješten o ročištu kao i o pravnim posljedicama propuštanja pristupa na ovo ročište, dostava presude obavljena danom održavanja ročišta.

Protiv ovog rješenja žalbu podnosi tuženik, pobijajući ga zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka. Smatra, da u konkretnom slučaju nema mjesta primjeni navedene zakonske presumpcije, budući da u prvostupanjskom sudu još nije ustrojena e-oglasna ploča suda, pa isti sud nije bio u mogućnosti istaknuti presudu na internetskoj stranici e-oglasne ploče suda u skladu sa svojom obvezom iz čl. 335. st. 9. ZPP-a.

Odredbom čl. 73. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 25/13 – u daljnjem tekstu ZID ZPP/13) izmijenjena je odredba čl. 335. ZPP-a, a koja detaljno uređuje zakazivanje ročišta za objavu presude i njeno uručenje, upute koje se prilikom zakazivanja navedenog ročišta moraju dati parničnim strankama, održavanje ročišta te njegovi pravni učinci. Imajući u vidu prijelazne i završne odredbe ZID ZPP/13 sadržane u čl. 98. do čl. 103., a posebno onu sadržanu u čl. 102. st. 2., naprijed navedena izmijenjena odredba čl. 335. primjenjuje se od stupanja na snagu ZID ZPP/13 na sve postupke, dakle i one koji su pokrenuti prije njenog stupanja na snagu, i to u svojoj cjelovitosti uz određene modifikacije uvjetovane prijelaznom odredbom iz čl. 98. st. 2. ZIDZPP/13 u onim sudovima u kojima još nije ustrojena e-oglasna ploča – tj. ne postoji odluka resornog ministra da su ispunjeni uvjeti za isticanje presude na e-oglasnoj ploči.

Prema odredbama st. 7. i st. 10. čl. 335. ZPP-a, stranci koja je uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje, a na isto nije pristupila, sud neće dostavljati presudu prema odredbama zakona o dostavi pismena, već će za nju presudu istaknuti na internetskoj stranici e-oglasne ploče suda. Međutim, imajući u vidu prijelaznu odredbu ZID ZPP/13 iz čl. 98. st. 2., u sudovima u kojima nije uspostavljeno funkcioniranje e-oglasne ploče suda, jer ne postoji odluka resornog ministra, navedene odredbe će se do tada primjenjivati modificirano – odnosno sud će za stranku, koja nije pristupila na ročište za objavu i uručenje presude, a o njemu je uredno obaviještena, umjesto stavljanja presude na internetsku stranicu e-oglasne

ploče suda, izvršiti dostavu pismenog otpravka presude prema pravilima o dostavi pismena, ali u skladu sa st. 9. dan te dostave nije mjerodavan za početak tijeka roka za izjavljivanje pravnog lijeka, već je to onaj dan kada je održano ročište za objavu.

Neosnovana je žalbena tvrdnja da je u konkretnom slučaju ovakvim tumačenjem mjerodavnih odredbi tuženiku onemogućeno da prije isteka roka za žalbu sazna kakvu je odluku donio prvostupanjski sud, budući da mu je presuda uručena u skladu sa čl. 98. st. 2. ZID ZPP/13 po isteku roka za žalbu koji bi se računao od dana objave presude. Ovo stoga što je u skladu sa odredbom čl. 335. st. 9. ZPP-a tuženik otprovak presude mogao podići u sudskoj zgradi odmah nakon objave presude. Slijedom navedenog valjalo je žalbu odbiti kao neosnovanu i potvrditi pobijano rješenje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž x-14/2014-2, od 23. IV. 2014. godine

RAZLOZI ZA ŽALBU – BITNE POVREDE ODREDBA PARNIČNOG POSTUPKA – APSOLUTNO BITNE POVREDE – PROTUZAKONITO DONOŠENJE PRESUDE ZBOG OGLUHE

Preinaka tužbe nakon dostave tuženiku radi davanja odgovora

(čl.354.st.2.t.5. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Ako tužitelj preinači tužbu mijenjajući istovjetnost tužbenog zahtjeva nakon što je ista već bila dostavljena tuženiku radi davanja pisanog odgovora ne postoje zakonom propisane pretpostavke za donošenje presude zbog ogluhe, pa ako sud povodom tako preinačene tužbe donese navedenu presudu čini bitnu povredu postupka.

„Iz spisa predmeta proizlazi da su tužitelji protiv tuženika podnijeli tužbu radi isplate 24.701,67 kn. Prvostupanjski sud je rješenjem od 04. siječnja 2012. godine (list 40 spisa) pozvao tuženika da dostavi odgovor na tužbu i pritom mu je dostavljena podnesena tužba od 14. prosinca 2011. godine te je upozoren ukoliko ne podnese odgovor na tužbu u roku od 30 dana od dana dostave tužbe, da će se donijeti presuda kojom se prihvaća tužbeni zahtjev (presuda zbog ogluhe).

Navedeno rješenje i tužbu tuženik je zaprimio osobno dana 04. travnja 2012. godine (list 40 spisa), i prvostupanjski sud je dana 24. kolovoza 2012. godine zakazao ročište za glavnu raspravu za dan 03. prosinca 2012. godine, te je na navedeno ročište bio uredno pozvan i tuženik koji je poziv primio 10. rujna 2012. godine, no na isto nije pristupio. Na tom ročištu za glavnu raspravu tužitelji su preinačili tužbeni zahtjev mijenjajući istovjetnost zahtjeva (čl. 191. st. 1. ZPP-a) u točkama II., III. i IV. petita tužbe na način da potražuju isplatu dužnih iznosa po ugovoru u stranoj valuti plativu u kunama, kako je i ugovoreno i prvostupanjski sud na tom ročištu donosi presudu zbog ogluhe kojom je prihvatio tako postavljen tužbeni zahtjev. U obrazloženju donesene presude zbog ogluhe prvostupanjski sud navodi da je tuženiku uredno dostavljena na odgovor tužba dana 04. travnja 2012. godine, a kako nije dostavio odgovor na tužbu u određenom roku od 30 dana, da su ispunjene su pretpostavke iz odredbe čl. 331.b st. 1. točka 1. – 4. ZPP-a za donošenje presude zbog ogluhe.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda prvostupanjski sud je počinio apsolutno bitnu povredu odredaba postupka iz čl. 354. st.2. točka 5. Zakona o parničnom postupku

(Narodne novine br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje:ZPP), jer je protivno odredbama tog Zakona donio presudu zbog ogluhe, budući nije bio ispunjen osnovni uvjet iz čl. 331.b st. 1. točka 1. ZPP-a, a to je da je tuženiku tužba, u ovom slučaju preinačena tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu uredno dostavljen.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2031/2013-3, od 24. IV. 2014. godine

RAZLOZI ZA ŽALBU – APSOLUTNO BITNE POVREDE ODREDAVA PARNIČNOG POSTUPKA – STRANAČKA NESPOSOBNOST I NEDOSTACI U ZASTUPANJU

Priznanje tužbenog zahtjeva punomoćnika koji nije odvjetnik

(čl.354.st2. t.8. u svezi čl.96. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Punomoćnik tuženika – srodnik po krvi (otac) u pravoj liniji koji istovremeno nije i odvjetnik može priznati tužbeni zahtjev samo ako mu je ovlaštenje za to izričito dano, pa ako to ne proizlazi iz izdane punomoći sud neće donijeti presudu na temelju priznanja jer u protivnom čini bitnu povredu postupka.

„Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe čl. 365. st. 2. u vezi čl. 457. st. 1. , 460. i 467. st. 1. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, u daljnjem tekstu: ZPP) utvrđeno je da je prvostupanjski sud pri donošenju pobijane presude na temelju priznanja počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 8. ZPP-a.

Naime, iz zapisnika s pripremnog ročišta održanog dana 22. siječnja 2013. godine (list 18) proizlazi da je punomoćnik tuženika, njegov otac S.K., na tom ročištu priznao tužbeni zahtjev.

U smislu odredbe čl. 96. ZPP-a punomoćniku koji nije odvjetnik je za priznanje tužbenog zahtjeva potrebno izričito ovlaštenje stranke koju zastupa. Međutim, iz u spisu priložene tuženikove punomoći (list 21) vidljivo je da ista u okviru ovlasti za zastupanje ne sadrži izričito ovlaštenje punomoćniku tuženika za priznanje tužbenog zahtjeva.

Kraj utvrđenja da tuženikov punomoćnik koji nije odvjetnik nije imao izričito ovlaštenje za priznanje tužbenog zahtjeva, a niti je kraj sadržaja podnesene žalbe tuženik naknadno odobrio u postupku poduzetu radnju svoga punomoćnika, ostvaren je žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 8. ZPP-a na koju sud pazi po službenoj dužnosti, slijedom čega nisu bile ostvarene niti zakonske pretpostavke za donošenje presude na temelju priznanja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1145/2013-2, od 17. IX. 2014. godine

**POSTUPAK PO ŽALBI – ODLUKE DRUGOSTUPANJSKOG SUDA O ŽALBI
– ODBACIVANJE ŽALBE KAO NEDOPUŠTENE**

Žalba umješaka – nakon odustajanja od žalbe stranke

(čl.367.st1. u svezi čl.208. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Kada su žalbu protiv presude podnijeli i stranka i umješak na njenoj strani, pa nakon toga stranka odustane od svoje žalbe a umješak to ne učini – tada je žalba umješaka nedopuštena i treba ju kao takvu odbaciti, jer u tom slučaju njegova žalba predstavlja radnju koja je u suprotnosti sa radnjom stranke kojoj se je u parnici pridružio.

„Protiv prvostupanjske presude žalbu je podnio tuženik zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava i umješak na strani tuženika iz svih žalbenih razloga iz čl. 353. st. 1. Zakona o parničnom postupku (NN br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje: ZPP).

Prije donošenja odluke o žalbama tuženik je podneskom od 24. srpnja 2012. godine izjavio da odustaje od podnesene žalbe protiv presude Općinskog građanskog suda u Z. br. Pn-1145/10 od 1. veljače 2012. godine. Kako je tuženik odustao od podnesene žalbe primjenom čl. 367. st. 2. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br: 148/11 – pročišćeni tekst i 25/13 – dalje: ZPP) valjalo je utvrditi da je odustao od podnesene žalbe kako je to navedeno u izreci ovog rješenja.

Žalba umješaka nije dopuštena iz razloga što je stranka kojoj se umješak pridružio odustala od podnesene žalbe pa je žalba umješaka u suprotnosti s radnjama stranke kojoj se pridružio, a budući da umješak nema pravo na poduzimanje radnji koje su u suprotnosti sa radnjama stranke kojoj se pridružio (čl. 208. st. 4. ZPP-a) žalba umješaka je nedopuštena, pa ju je primjenom čl. 367. st. 1. ZPP-a valjalo odbaciti kako je to riješeno u izreci.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3290/2013-2, od 24. X. 2014. godine

**POSEBNI POSTUPCI – IZDAVANJE PLATNOG NALOGA – POSTUPAK U
SVEZI S IZDAVANJEM PLATNOG NALOGA**

Preinaka zahtjeva sadržanog u platnom nalogu

(čl.451.st.3. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Povodom izjavljenog prigovora sud odlučuje o opstojnosti već izdanog platnog naloga njegovim održavanjem na snazi ili ukidanjem (djelomično ili u cijelosti), pa stoga u tom postupku nije moguća njegova izmjena – preinaka povećanjem zahtijevanog novčanog iznosa ili zahtijevanje druge stope zatezne kamate na taj iznos.

„Nije sporno da je ovaj postupak započeo kao ovršni postupak – izdavanjem rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, protiv kojeg rješenja je bio izjavljen prigovor, pa je nakon ukidanja rješenja o ovrsi u dijelu u kojem je određena ovrha postupak nastavljen kao povodom prigovora protiv platnog naloga, pa se u tom postupku primjenjuju odredbe čl.445.a do čl.456. Zakona o parničnom postupku (NN br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje: ZPP). Odredbom čl.451.st.3. ZPP-a je propisano da u navedenom postupku u odluci o glavnoj stvari sud će odlučiti da li se platni nalog u cijelosti ili djelomično održava na snazi ili se ukida. Također, prema odredbi čl.456.st.1. ZPP-a tužitelj može povući tužbu bez pristanka tuženika (u cijelosti ili djelomično sniženjem zahtjev iz platnog naloga) samo do podnošenja prigovora u kojem slučaju se platni nalog ukida.

Prema tome, u postupku povodom prigovora protiv platnog naloga (u konkretnom slučaju rješenja o ovrsi) sud odlučuje o opstojnosti platnog naloga u sadržaju u kojem je isti izdan u mandatnom postupku – odnosno u konkretnom slučaju u ovršnom postupku. U tom postupku nije moguće preinačavati zahtjev iz izdanog platnog naloga (rješenja o ovrsi) na način da se traži nešto drugo (veća stopa zatezne kamate) umjesto onog što je određeno izdanim nalogom, već je u skladu sa čl.456.st.1. ZPP-a moguće samo smanjenje postavljenog zahtjeva djelomičnim povlačenjem tužbe.

Iz stanja predmetnog spisa proizlazi da je glede sporedne tražbine – zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga, u rješenju o ovrsi (list 1 – 7), u skladu sa prijedlogom za ovrhu, određeno plaćanje zatezne kamate po stopi koja se utvrđuje uvećanjem za pet postotnih poena eskontne stope Hrvatske narodne banke važeće zadnjeg dana polugodišta koje prethodi tekućem polugodištu. Međutim, kada sud donosi odluku u smislu odredbe čl.451.st.3. ZPP-a, on u izreci presude održava na snazi izdani platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi za zateznu kamatu po stopi koja se utvrđuje uvećanjem za osam postotnih poena eskontne stope Hrvatske narodne banke važeće zadnjeg dana polugodišta koje prethodi tekućem polugodištu, pa je u tom dijelu prvostupanjska presuda u proturječju sama sa sobom, i sa platnim nalogom čija opstojnost je predmet raspravljanja te odlučivanja u ovom postupku. Navedeno proturječje je opet posljedica nedopuštenog zadiranja (preinake) tužitelja u sadržaj izdanog platnog naloga, jer tužitelj nakon izdavanja platnog naloga, tijekom postupka u kojem se odlučuje o njegovoj opstojnosti nije bio ovlašten u njemu mijenjati stopu zatezne kamate koja je određena rješenjem o ovrsi. Zbog navedenog djelomično je uvažena žalba tužitelja pa je temeljem odredbe čl.373.a st.3. u svezi st.1. ZPP-a preinačena prvostupanjska presuda kao u izreci.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2476/2013-2, od 6. II. 2014. godine

OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

PREDMET OVRHE I OSIGURANJA – OGRANIČENJE SREDSTVA I PREDMETA OVRHE

Ograničenje predmeta ovrhe – ovrha na nekretnini na jednom zemljišnoknjižnom ulošku

(čl.5.st.2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Kod ovrhe na nekretnini predmet ovrhe može biti cijelo zemljišnoknjižno tijelo – cijeli zemljišnoknjižni uložak a ne njegov dio (jedna od više čestica), pa ako je ovrha određena samo na jednom zemljišnoknjižnom ulošku, određena je na jednom predmetu ovrhe zbog čega u tom slučaju nije moguće ograničenje predmeta ovrhe neovisno od toga da li se zemljišnoknjižni uložak sastoji od jedne ili više zemljišnih čestica.

„Rješenjem O. s. u B. broj Ovr-369/10-120 od 10. svibnja 2013. godine odbaćen je kao nedopušten prijedlog ovršenice za ograničenje ovrhe.

Iz stanja spisa proizlazi da je rješenjem o ovrsi O. s. u B. broj Ovr-369/10-22 od 16. veljače 2010. godine, na temelju ovršne isprave, radi namirenja novčane tražbine ovrhovoditeljice Republike Hrvatske u iznosu od 4.663,88 kuna sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima ovršnog postupka, određena ovrha na nekretnini ovršenice upisanoj u zk.ul. 4148 k.o. G.B. koje se sastoje od čkbr. 625/1 – prizemna stambena zgrada broj 39a i dvor u ulici B. h. sa 203 m2. Iz navedenog proizlazi da je ovrha u ovom predmetu određena na nekretninama ovršenice, dakle na samo jednom predmetu ovrhe – nekretnini koju čini samo jedna zemljišnoknjižna čestica.

Odredbom čl. 5. st. 2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – dalje: OZ) propisano je da ako je predloženo više sredstava ili više predmeta ovrhe, da će sud na prijedlog ovršenika ograničiti ovrhu samo na neke od tih sredstava, odnosno predmeta, ako su dovoljni za ostvarenje tražbine. Kako je citiranim rješenjima o ovrsi određena ovrha samo na jednom predmetu ovrhe, to je pravilno sud prvog stupnja, a što je u skladu s citiranom odredbom čl. 5. st. 2. OZ-a, odbacio kao nedopušten prijedlog ovršenice za ograničenje predmeta i sredstva ovrhe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2092/2013-2, od 3. III. 2014. godine

OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA – OVRHA ODLUKE STRANOG SUDA

Strana sudska odluka za koju nije proveden postupak priznanja

(čl.19. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.112/12 i 25/13, i čl.101.st.5. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima - "Narodne novine" br. 53/91 i 88/01)

Prijedlog za ovrhu na temelju strane sudske odluke kao ovršne isprave ovršni sud nije ovlašten odbaciti (odbiti) samo zbog toga što nije proveden postupak njenog priznanja u RH, jer je o njenom priznanju ovlašten kao o prethodnom pitanju odlučiti i sam ovršni sud.

„Osnovano ovrhovoditeljica u žalbi iznosi žalbeni razlog bitne povrede odredaba postupka, jer prvostupanjski sud nije pravilno primijenio odredbu čl. 19. i čl. 39. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 112/12, 25/13 – dalje: OZ) kada je odbacio prijedlog za ovrhu.

Naime, ovrhovoditeljica je predložila ovrhu na temelju strane sudske odluke prevedene na hrvatski jezik sa potvrdom pravomoćnosti, a prvostupanjski sud je prijedlog za ovrhu odbacio iz razloga što nije proveden postupak priznanja strane sudske odluke.

Pogrešno je prvostupanjski sud ocijenio da je za određivanje ovrhe potrebna odluka domaćeg suda kojom se priznaje odluka stranog suda, a to iz razloga što je čl. 101. st. 5. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima propisano: "Ako o priznanju strane odluke nije doneseno posebno rješenje, svaki sud može o priznanju te odluke rješavati u postupku kao prethodnom pitanju, ali samo s učinkom za taj postupak."

Dakle, iz citirane zakonske odredbe proizlazi da za određivanje ovrhe na temelju ovršne isprave – strane sudske odluke, nije nužno provođenje postupka priznanja strane sudske odluke, već je sud u ovršnom postupku ovlašten o priznanju te odluke rješavati u tom postupku kao o prethodnom pitanju sukladno čl. 19. OZ-a koji propisuje da se ovrha na temelju odluke stranog suda može odrediti i provesti u Republici Hrvatskoj, samo ako ta odluka ispunjava pretpostavke za priznanje i ovrhu propisane međunarodnim sporazumom ili zakonom.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2361/2013-2, od 26. VI. 2014. godine

**OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA –
ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA – PRIMJENA ODREDBI DRUGIH ZAKONA
Prekid postupka – u ovrsi određenoj po javnom bilježniku**

(čl.19.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 u svezi čl.212. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Ako je postupak određivanja ovrhe pred javnim bilježnikom dovršen - jer je rješenje o ovrsi već postalo pravomoćno, i ako temeljem tog rješenja pred sudom nije u tijeku postupak sudske ovrhe, tada nema mjesta ni prekidu ovršnog postupka zbog smrti ovršenika odgovarajućom primjenom odredbi Zakona o parničnom postupku.

„Ovrhovoditelj je putem javnog bilježnika koji je donio rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave broj Ovr-16154/06 od 13. veljače 2006. godine, predložio općinskom sudu nadležnom po mjestu prebivališta ovršenika donošenje rješenja kojim bi se utvrdio prekid postupka zbog toga što je ovršenik umro dana 11. svibnja 2012. godine. Prvostupanjski sud je takav ovrhovoditeljev prijedlog odbacio.

Ovrhovoditelj u žalbi navodi da je prvostupanjski sud utvrdio da je postupak ovrhe dovršen, a da je takvo utvrđenje prvostupanjskog suda pogrešno jer nije provedena posljednja ovršna radnja. Takav žalbeni navod ovrhovoditelja nije osnovan jer prvostupanjski sud nije utvrdio da je ovršni postupak dovršen, nego je utvrdio da je rješenje o ovrsi javnog bilježnika pravomoćno i ovršno, te je postupak kod javnog bilježnika okončan, a također je utvrdio da kod predmetnoga Općinskog suda nije u tijeku niti jedan ovršni postupak protiv ovršenika, slijedom čega je prvostupanjski sud pravilno ocijenio da nema mjesta prekidanju postupka.

Kako za prekid postupka nisu ispunjene zakonske pretpostavke iz čl. 212. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13) u vezi s čl. 19. st. 1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08), jer

nije u tijeku ovršni postupak niti kod javnog bilježnika niti kod predmetnog suda, pravilno je prvostupanjski sud odbacio takav ovrhovoditeljev prijedlog jer se prekidati mogu samo oni ovršni postupci koji su započeli i koji su u tijeku, a što ovdje nije slučaj.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2159/2014-2, od 15. IX. 2014. godine

OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA – ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA – PRIMJENA ODREDBI DRUGIH ZAKONA Tijek rokova za predlaganje ovršnih radnji – kod ukidanja rješenja o obustavi ovrhe

(čl.21.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14 i u svezi čl.215.b st.5. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13)

Donošenjem rješenja o obustavi ovrhe pa sve do njegove pravomoćnosti prekida se tijekom zakonom propisanih rokova u kojima ovrhovoditelj može predložiti poduzimanje neke ovršne radnje (oduzimanje motornog vozila od ovršenika), pa kada rješenje o obustavi bude ukinuto tijekom tih prekinutih rokova se nastavlja.

„Pobijanim rješenjem je obustavljen ovršni postupak pozivom na odredbu čl. 162. st. 2. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 112/12 i 25/13 – dalje:OZ), a uz obrazloženje da ovrhovoditelj u propisanom roku iz navedene odredbe nije predložio oduzimanje vozila.

Obustavivši ovršni postupak prvostupanjski je sud postupio u skladu sa uputom iz rješenja ovoga Županijskog suda br. Gž-2980/2013-2 od 27. lipnja 2014. godine, kojim je ukinuto prethodno doneseno prvostupanjsko rješenje o obustavi postupka. Naime, u navedenom rješenju je dana uputa da će prvostupanjski sud u ponovljenom postupku nastaviti postupak ukoliko je do isteka roka od 60 dana – 12. lipnja 2013. godine ovrhovoditelj predložio oduzimanje vozila. Međutim, pri iznošenju ocijene o isteku navedenog roka, ovaj drugostupanjski sud je propustio uračunati i razdoblje kroz koje isti nije tekao, tj. razdoblje od donošenja prvostupanjskog rješenja o obustavi postupka do dostave drugostupanjskog ukidnog rješenja ovrhovoditelju. Ovo temeljem odredbe čl. 215.b st. 5. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13 dalje: ZPP) koja odredba se primjenjuje temeljem čl. 21. st. 1. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 112/12 i 25/13). Naime navedenom odredbom je propisano da će se do pravomoćnog okončanja postupka povodom rješenja o obustavi, glede rokova za poduzimanje pravnih radnji primijeniti na odgovarajući način pravila o prekidu postupka. Odredbom čl. 214. st. 1. ZPP-a je propisano da prekid postupka uzrokuje da prestaju teći svi rokovi određeni za obavljanje parničnih radnji.

Dakle, ovaj rok je počeo teći od 12. travnja 2013. godine, a nije tekao u razdoblju od 28. svibnja 2013. godine do 12. rujna 2014. godine. Stoga isti nije protekao dana 12. rujna 2014. godine kada je ovrhovoditelj predložio oduzimanje vozila na adresi ovršenika.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2658/2014-2, od 6. XI. 2014. godine

OVRHA – OVRŠNA ISPRAVA – PRIJENOS TRAŽBINE ILI OBVEZE
Sporazum o prijenosu tražbine – bez ovjere potpisa

(čl.32. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14)

Sporazum o ustupanju (prijenosu) tražbine iz ovršne isprave (pravomoćne presude) sklopljen između vjerovnika iz te isprave i treće osobe na koju je tražbina prenesena, na kojem nije izvršena ovjera potpisa vjerovnika – ne predstavlja ispravu na temelju koje treća osoba može s uspjehom tražiti određivanje ovrhe protiv dužnika tražbine, pa će njen prijedlog za ovrhu ovršni sud odbiti kao neosnovan.

„Odredbom čl. 32. st. 1. Ovršnog zakona (NN br. 112/12, 25/13 i 93/14 – dalje:OZ) je određeno da se ovrha određuje na prijedlog i u korist osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao vjerovnik, ako ona javnom ili ovjerenom privatnom ispravom dokaže da je tražbina na nju prenesena ili da je na nju na drugi način prešla. Ako se prijenos ne može dokazati na taj način, prijenos tražbine se dokazuje pravomoćnom sudskom odlukom donesenom u parničnom postupku.

Uvidom u sudski spis se utvrđuje da je Trgovački sud u B. pod brojem Pm-183/05-49 dana 28.veljače 2009. godine donio presudu kojom se ovdje ovršenima nalaže platiti C. d.o.o. iz G.S. iznos kako je naznačen u prijedlogu za ovrhu, da je na presudi klauzula pravomoćnosti i ovršnosti izdana dana 04.ožujka 2010. godine, da je između C.d. d.o.o. kao ustupitelja i primatelja ustupa P. d.o.o. u likvidaciji dana 25.kolovoza 2011. godine sklopljen Sporazum o ustupanju novčane tražbine 250811, prema kojem sporazumu C.d.o.o. ustupa svoje potraživanje koje ima prema J.L. i Lj.L. u iznosu od 42.123,88 kuna sa kamatama na pojedinačno određene iznose kao u presudi te troškova parničnog postupka u iznosu od 7.255,00 kuna, čime ovaj stupa na mjesto ustupitelja sa svim svojim pravima i garancijama ispunjenja tražbine, i da su na Ugovoru nečitki potpisi uz štambilje tvrtki, ugovornih strana, bez ovjere isprave.

Na temelju naprijed navedenih utvrđenja, pravilno žalitelji prigovaraju da ovrhovoditelj nije dokazao prijenos tražbine u smislu čl. 32. st. 1. OZ-a, jer privatna isprava – Ugovor o ustupanju novčane tražbine 250811 od 25.08. 2011. godine nije ovjerena u smislu navedene zakonske odredbe. Pravo na namirenje ovrhovoditelj dakle može dokazati pravomoćnom sudskom presudom.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1349/2014-2, od 27. XI. 2014. godine

OVRHA – PROTUOVRHA – ROK ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA ZA PROTUOVRHU

Početak tijeka objektivnog roka – kod ovrhe na novčanim sredstvima

(čl.58.st.5. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08)

U postupku ovrhe na novčanim sredstvima na bankovnim računima ovršenika objektivni rok (godina dana) za predlaganje protuovrhe teče od dana prijena zaplijenjenih sredstava na račun ovrhovoditelja, jer je time ovrha provedena i stvarno dovršena, pa nakon njegovog isteka nije više moguće predlagati protuovrhu neovisno od

toga što ovršeniku nije još protekao rok od tri mjeseca (subjektivni) od saznanja za postojanje razloga za protuovrhu.

„Prvostupanjski sud je usvojio prijedlog za protuovrhu smatrajući da je isti pravovremeno podnesen te da su ispunjeni razlozi iz čl. 58. st. 1. točka 4. Ovršnog zakona (Narodne novine br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 –a dalje:OZ).

Odredbom čl. 58. st. 1. točka 4. OZ-a je propisano da nakon što je ovrha već provedena ovršenik može u istom ovršnom postupku zatražiti od suda da naloži ovrhovoditelju da mu vrati ono što je ovrhom dobio ako je ovrha koja je provedena na određenom predmetu ovrhe proglašena nedopuštenom. Budući da je sa računa ovršenika skinut i prenesen novac na račun ovrhovoditelja još 13. srpnja 2010. godine, a ovrha je proglašena nedopuštenom pravomoćnom sudskom odlukom to su doista ispunjeni razlozi za protuovrhu iz čl. 58. st. 1. točka 4. OZ-a.

Međutim prijedlog za protuovrhu iz čl. 58. st. 1. OZ-a može se podnijeti u roku od 3 mjeseca od dana kad je ovršenik saznao za razlog za protuovrhu, a najkasnije u roku od 1 godine od dana dovršetka ovršnog postupka, kako je to i propisano čl. 58. st. 5. OZ-a. U pravu je prvostupanjski sud kada ističe da subjektivni rok od 3 mjeseca od kada je ovršenik saznao za razlog za protuovrhu nije protekao, jer je odluku drugostupanjskog suda, a temeljem koje je ovrha proglašena nedopuštenom, primio 14. prosinca 2012. godine. Međutim protekao je objektivni rok od godinu dana od dana dovršetka ovršnog postupka. Naime kao što je već naprijed rečeno u ovom predmetu je ovrha bila određena na računima ovršenika a dostavom rješenja o ovrsi banci (čl. 180. st. 3. OZ-a) ovrha se smatra provedenom, i u tom slučaju se ne primjenjuje odredba st. 2. čl. 68. OZ-a, kako to i propisuje čl. 180.a st. 1. OZ-a. Budući da je tražbina ovrhovoditelja bila namirena u skladu sa čl. 180. st. 5. OZ-a dana 13. srpnja 2010. godine to se dakle smatra da je ovrha dovršena toga dana pa je prema tome protekao objektivni rok od 1 godine još 13. srpnja 2011. godine, a ovršenik je prijedlog za protuovrhu podnio 05. ožujka 2013. godine. Nakon što je protekao objektivni rok od godinu dana od dovršetka ovrhe ne može se u ovom ovršnom postupku podnijeti prijedlog za protuovrhu iako nije protekao subjektivni rok od 3 mjeseca pa je prvostupanjski sud trebao prijedlog za protuovrhu odbaciti.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1116/2013-2, od 24. VII. 2014. godine

ODGODA OVRHE – NA PRIJEDLOG TREĆE OSOBE

Pretpostavke – nenadoknativa ili teško nadoknativa šteta

(čl.63. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ovršni sud će odbiti kao neosnovan prijedlog treće osobe za odgodu ovrhe u kojem treća osoba nije navela zbog čega će provedbom ovrhe prije okončanja parnice radi proglašenja ovrhe nedopuštenom pretrpjeti nenadoknativu ili teško nadoknativu štetu, i u čemu se ta šteta ogleda.

„Rješenjem Općinskog suda u V. broj Ovr-416/2013-36 od 5. rujna 2014. godine odbijen je kao neosnovan prijedlog za odgodu ovrhe treće osobe M.M..

Neosnovan je žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja jer je sud prvog stupnja utvrdio sve odlučne činjenice i pravilno je primijenio materijalno pravo kada je donio pobijano rješenje.

Naime, odredbom čl. 63. st. 1. Ovršnog zakona (NN br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – dalje:OZ) propisano je da će na zahtjev osobe koja je tražila da se ovrha na određenom predmetu proglaši nedopuštenom sud odgoditi ovrhu u pogledu toga predmeta ako ta osoba učini vjerojatnim postojanje svoga prava te da bi provedbom ovrhe pretrpjela nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu uz uvjet da u roku pokrene parnicu na koju je upućena (članak 56.).

Rješenjem suda prvog stupnja broj Ovr-416/2013-23 od 26. studenog 2013. godine upućena je treće osoba M.M. da u roku od 15 dana po pravomoćnosti rješenja protiv stranaka pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom na pokretninama a koje su poblize navedene u izreci tog rješenja. Iz spisa proizlazi da je treća osoba podnijela tužbu protiv stranaka radi proglašenja nedopuštenosti ovrhe, a koji postupak se vodi kod suda prvog stupnja pod brojem P-338/14 – a što čini jedan od razloga za odgodu ovrhe na prijedlog treće osobe. U prijedlogu za odgodu ovrhe treća osoba ne navodi da bi provedbom ovrhe pretrpjela nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu – pa je stoga pravilno sud prvog stupnja odbio kao neosnovan prijedlog treće osobe M.M. za odgodom ovrhe u ovom predmetu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2384/2014, od 21. XI. 2014. godine

ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE – OBUSTAVA OVRHE Obustava ovrhe i ukidanje ovršnih radnji – nakon izvršene prodaje pokretnina

(čl.67.st.5. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08)

Nakon što su zaplijenjene pokretnine prodane na dražbi i predane kupcu više nije moguća obustava ovrha i ukidanje provedenih ovršnih radnji zbog donošenja pravomoćne presude kojom je ovrha na tim pokretninama proglašena nedopuštenom, jer bi to bilo na štetu već stečenih prava (vlasništva) trećih osoba – kupaca tih pokretnina.

„Radi provođenja ovrhe na pokretninama ovršenika je održana druga javna dražba dana 20. srpnja 2012. godine na kojoj su prodane pokretnine kupcima M.P., B.B., V.H., te ovrhovoditelju koji je oslobođen plaćanja kupovnine, a iz sadržaja zapisnika o prodaji, te zaključka suda broj Ovr-479/12-15 od 20. srpnja 2012. godine nije razvidno da li su pokretnine predane kupcima u posjed. Nakon izvršene prodaje pokretnina ovršenik je predložio obustavu ovrhe iz razloga što je donesena pravomoćna presuda u predmetu broj P-1/10 i proglašena nedopuštenom ovrha na pokretninama ovršenika iz razloga što je utvrđeno da treća osoba ima pravo koje sprječava provođenje ovrhe na tim pokretninama. Prvostupanjski sud je iz navedenog razloga i obustavio ovrhu ocjenjujući da postupak ovrhe nije dovršen u ovom predmetu, a kako je pravomoćnom presudom utvrđeno da ovrha nije dopuštena, postupak ovrhe se ne može nastaviti.

Pogrešno je prvostupanjski sud obustavio ovrhu pozivom na odredbu čl. 51. st. 6. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i

67/08 - dalje: OZ), jer je tom zakonskom odredbom propisana obustava ovrhe, ali u slučaju kada je pravomoćnom presudom utvrđeno da ovrha nije dopuštena, a na koju je upućen u parnicu ovršenik primjenom čl. 51. st. 1. OZ-a. U ovom ovršnom predmetu na parnicu je upućena treća osoba, pa se zbog toga ne primjenjuje odredba čl. 51. st. 6. OZ-a, već je o prijedlogu ovršenika za obustavu ovrhe trebalo odlučiti primjenom čl. 67. OZ-a, a posebno stavka 5. iste zakonske odredbe koji propisuje da će se rješenjem o obustavi ovrhe ukinuti sve provedene ovršne radnje ako se time ne dira u stečena prava trećih osoba.

Dakle, kupci, ako su stekli pravo vlasništva pokretnina, koje su bile predmet postupka prodaje, ta prava zadržavaju jer u protivnom bi sud postupio suprotno citiranoj zakonskoj odredbi. Iz podataka u spisu ne može se utvrditi da li su kupci stekli pravo vlasništva pokretnina koje su bile predmet prodaje, jer iz sadržaja zapisnika nije razvidno da li su pokretnine predane kupcima, a čl. 143. st. 5. OZ-a propisano je da kupac postaje u svakom slučaju vlasnik kupljenih pokretnina njihovim preuzimanjem, a koju zakonsku odredbu valja primijeniti u konkretnom predmetu obzirom da kupci nisu odmah položili kupovninu, već su to učinili naknadno osim ovrhovoditelja, koji je bio oslobođen plaćanja kupovnine. Slijedom navedenog proizlazi da ukoliko su kupci stekli pravo vlasništva pokretnina sukladno čl. 143. OZ-a, oni zadržavaju stečena prava, pa nema mjesta ukidanju provedenih ovršnih radnji, ali niti obustavi postupka u tom slučaju.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1118/2013-2, od 7. IV. 2014. godine

OVRHA NA POKRETNINAMA – OVRŠNE RADNJE Ovrha na zasijanim poljoprivrednim usjevima

(čl.136.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12)

Poljoprivredni usjevi zasijani na određenoj nekretnini, sve dok od nje ne budu odvojeni kao plodovi koje ona posredstvom ljudskog rada daje, smatraju se sastavnim dijelom te nekretnine pa stoga ne predstavljaju samostalnu pokretnu stvar – pokretninu na kojoj je moguće odrediti i provesti ovrhu njenom zapljenom, procjenom, oduzimanjem te povjeravanjem na čuvanje, i njenom prodajom te namirenjem.

„Nije sporno da je u ovom predmetu podnesen prijedlog za ovrhu radi prisilnog ostvarenja novčane tražbine na pokretninama ovršenika – poljoprivrednim usjevima zasijanim na nekretninama iz pl.246 k.o. O. – njihovim popisom, procjenom, zapljenom, oduzimanjem i predajom na čuvanje ovrhovoditelju, prodajom na javnoj dražbi te namirenjem ovrhovoditelja iz ostvarene cijene.

Odredbom čl.136.st.1.Ovršnog zakona (NN broj 112/12 – dalje: OZ/12) je propisano da se ovrha na pokretninama provodi njihovom zapljenom, procjenom, oduzimanjem, otpremanjem i povjeravanjem na čuvanje sudu, ovrhovoditelju ili trećoj osobi, njihovom prodajom te namirenjem iz iznosa dobivenog prodajom.U prijedlogu navedeni predmet ovrhe – poljoprivredni usjevi zasijani na naznačenim nekretninama – ne predstavljaju predmet na kojem se ovrha provodi u prijedlogu za ovrhu naznačenim sredstvom ovrhe – sredstvom ovrhe iz odredbe čl.136.st.1. OZ/12, jer navedenim sredstvom ovrha se provodi na pokretnim stvarima, a zasijani poljoprivredni usjevi ne smatraju se pokretninom.

Naime, stvari kao tjelesni dijelovi prirode dijele se na nepokretne i pokretne, a u smislu odredbe čl.2.st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09 - u daljnjem tekstu: ZVDSP) nekretnine su čestice zemljine površine zajedno sa svime što je sa zemljištem trajno spojeno na površini ili ispod nje, a u smislu st.4. istog članka i zakona pokretne su stvari koje se mogu premjestiti s jednoga mjesta na drugo a da im se ne povrijedi bit (supstanca). Odredbom čl.9.st.2. ZVDSP je propisano da trava, drveće, plodovi i sve uporabljive stvari koje zemlja rađa na svojoj površini dijelovi su te nekretnine sve dok se od zemlje ne odvoje.

U skladu sa navedenim, poljoprivredni usjevi na nekretnini smatraju se sastavnim dijelom te nekretnine na kojoj su zasijani – odnosno oni ne predstavljaju pokretninu sve dok od nje ne budu odvojeni kao plodovi koje ta nekretnina posredstvom ljudskog rada daje, i tek od tog momenta isti mogu biti predmet na kojem je moguće provesti ovrhu sredstvom iz odredbe čl.136.st.1. OZ/12. Slijedom navedenog, sud prvog stupnja je pravilno postupio kada je pozivom na odredbu čl.39.st.3. OZ/12 odbacio podneseni prijedlog za ovrhu.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-183/2014-2, od 31. III. 2014. godine

OVPHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA – OVPHA NA NOVČANOJ TRAŽBINI PO RAČUNU

Dopustivost sudske ovrhe nakon pokretanja postupka predstečajne nagodbe – tražbine po osnovi rada

(čl.211. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, i čl.71.st.3. u svezi čl.3.t.13. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi – "Narodne novine" br. 108/12, 144/12, 81/13 i 112/13)

Pretpostavka za dopustivost tražiti sudsku ovrhu na novčanim sredstvima na računima ovršenika je u otklanjanju (odbijanju) Financijske agencije provedbe izravne naplate prethodno dostavljene joj osnove za plaćanje, pri čemu nije od utjecaja zbog kojih razloga izravna naplata nije provedena – da li su ti razlozi osnovani ili neosnovani te da li oni čine stvarnu zapreku zbog koje izravna naplata nije bila moguća.

Otvaranje postupka predstečajne nagodbe nema utjecaja na već nastale tražbine radnika po osnovi njihova rada (plaće, prigodne nagrade) – jer se radi o prioritetnim tražbinama, pa stoga pokretanje tog postupka nad osobom ovršenika (poslodavcem ovrhovoditelja) ne čini razlog zbog kojeg ne bi bila dopuštena ovrha na novčanim sredstvima po računu ovršenika.

„Žalbeni navod ovršenika, da ovrhovoditelj nije ovlašten tražiti sudsku ovrhu na temelju ovršne isprave na njegovim računima, neosnovan je.

Naime, iz stanja spisa i spisu priloženih isprava proizlazi da je ovrhovoditelj protiv ovršenika, na temelju ovršne isprave i to presude Općinskog suda u D., koja je djelomično preinačena presudom Županijskog suda u B. zatražio ovrhu radi namirenja novčane tražbine na računima ovršenika preko Financijske agencije, te da je Financijska agencija dopisom od 16. kolovoza 2013. godine (list br.22) dostavila ovrhovoditelju obavijest o vraćanju osnove za plaćanje iz razloga što je nad ovršenikom pokrenut postupak predstečajne nagodbe. Dakle, kako se naplata preko Agencije nije mogla provesti, to ovrhovoditelj može tražiti sudsku

ovrhu, a što proizlazi iz odredbe čl.211. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 112/12 – dalje: OZ).

Odredbom čl.71.st.3. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi ("Narodne novine" br. 108/12, 144/12, 81/13 i 112/13 – dalje: ZFPPN) propisano je da postupak predstečajne nagodbe ne utječe na prioritetne tražbine. U skladu sa čl.3.t.13. citiranog zakona prioritetne tražbine jesu tražbine radnika i prijašnjih radnika dužnika nastale do dana otvaranja postupka predstečajne nagodbe iz radnog odnosa u bruto iznosu, otpremnine do iznosa propisanog zakonom, odnosno kolektivnim ugovorom i tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

Nad dužnikom B.T.n. d.o.o. G.B. otvoren je postupak predstečajne nagodbe dana 22. ožujka 2013. godine. Iz ovršnih isprava i to naprijed citiranih presuda proizlazi da je predmet spora isplata razlike plaće za vremensko razdoblje od mjeseca ožujka 2009. godine do zaključno sa studenim mjesecom 2011. godine, i razlika plaće za ožujak 2012. godine, te isplata prigodne nagrade za 2009. godinu, 2010. godinu i 2011. godinu, pa kako se u ovom predmetu radi o prioritetnoj tražbini iz radnog odnosa ovrhovoditelja nastaloj do dana otvaranja postupka predstečajne nagodbe – to na ovršnu tražbinu ovrhovoditelja ne utječe postupak predstečajne nagodbe, a kako to proizlazi iz naprijed citiranih zakonskih odredbi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-967/2014-2, od 16. V. 2014. godine

OVRHA NA NOVČANOJ TRAZBINI OVRŠENIKA – OVRHA NA TRAZBINI PO RAČUNU – IZRAVNA NAPLATA

Prisilna naplata imovinske koristi oduzete kaznenom presudom

(čl.211. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13 i 93/14 i čl.19.st.2. Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom – "Narodne novine" br. 145/10)

Odredbe specijalnog propisa o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ne isključuju od primjene Ovršnim zakonom propisanu izravnu naplatu novčane tražbine (oduzete imovinske koristi) na svim ovršenikovim novčanim sredstvima kod svih banaka – stoga nije dopušten prijedlog za sudsku ovrhu navedenim sredstvom i na navedenom predmetu temeljem presude kaznenog suda pa ga stoga treba odbaciti.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je odbacio prijedlog za ovrhu na novčanim sredstvima ovršenika po računima kod banaka pozivom na odredbu čl. 211. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 112/12 i 25/13 – dalje:OZ), a uz obrazloženje da ovrhovoditelj prethodno nije pokušao izravnu naplatu putem Financijske agencije.

U žalbi ovrhovoditelj navodi da je on bio u obvezi predložiti sudsku ovrhu temeljem čl. 19. st. 2. Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem ("Narodne novine" br. 145/10, dalje: ZOPOIK).Članak 19. ZOPOIK-a, na primjenu kojega ukazuje predlagatelj u žalbi, u cijelosti glasi:

"(1) Ako ovim Zakonom nije drukčije propisano, ovrha radi oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, na prijedlog tužitelja, određuje se i provodi prema posebnom zakonu.

(2) Za donošenje rješenja o određivanju ovrhe na temelju presude kojom se oduzima imovinska korist ostvarena kaznenim djelom i prekršajem i donošenje drugih rješenja u tom postupku isključivo je nadležan općinski sud koji je mjesno nadležan u sjedištu suda koji je donio presudu iz članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 1. ovog Zakona.

(3) Za provedbu ovrhe na temelju rješenja iz stavka 2. nadležan je sud ili tijelo određeno posebnim zakonom.

(4) Ako sud iz stavka 2. ovog članka nije nadležan za provedbu ovrhe, rješenja iz stavka 2. ovog članka dostavljaju se sudu ili tijelu nadležnom za provedbu ovrhe odmah, a najkasnije prvog sljedećeg radnog dana nakon njihova donošenja."

Nadležnost za provođenje i određivanje ovrhe na ime oduzete imovinske koristi je dakle stavkom 1. navedenog članka propisana u skladu sa posebnim propisima koji uređuju ovrhu, a to su Ovršni zakon i Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ("Narodne novine" br. 91/10, 112/12). Upravo je ovim zakonima propisana obveza naplate novčane tražbine na novčanim sredstvima ovršenika po računima kod banaka, neposredno putem financijske agencije, s tim da je odredbom čl. 211. OZ-a u vezi s čl. 10. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ovrsi na novčanim sredstvima ("Narodne novine" br. 112/12) postupanje suprotno ovoj obvezi sankcionirano odbacivanjem ovršnog prijedloga, ukoliko je ovrha predložena na temelju ovršne odluke ili nagodbe domaćeg suda ili upravnog tijela koje su postale ovršne nakon 15. listopada 2012. godine.

Stoga odredbu čl. 19. st. 2. ZOPOIK-a valja tumačiti kao odredbu kojom je propisana mjesna nadležnost suda za određivanje ovrhe, onda kada se sukladno propisima koji uređuju ovrhu radi prisilne naplate novčane tražbine može provesti sudska ovrha, a ne kao odredbu o isključivoj stvarnoj nadležnosti suda. Slijedom navedenog valjalo je žalbu odbiti kao neosnovanu i potvrditi pobijano rješenje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-4050/2013-2, od 6. XI. 2014. godine

OSIGURANJE – PRIVREMENE MJERE – DOPUSTIVOST PRIVREMENE MJERE

Osiguranje tražbine utvrđene nepravomoćnom odlukom

(čl.343.st.2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12 i 25/13)

Osiguranje novčane tražbine čije plaćanje je naloženo nepravomoćnom presudom koja još nije stekla svojstvo ovršnosti moguće je tražiti određivanjem odgovarajuće prethodne mjere – pa stoga u tom slučaju nije dopušteno tražiti osiguranje određivanjem privremene mjere.

„U ovoj pravnoj stvari prvostupanjski sud donio je presudu P-1157/11-26 kojom je prihvaćen tužbeni zahtjev tužitelja radi isplate iznosa od 40.868,75 kn, a nakon donošenja te presude tužitelj je podnio prijedlog radi određivanja privremene mjere radi osiguranja te novčane tražbine, zabranom tuženiku da raspolaže novčanim sredstvima na računima tuženika A.-L. d.o.o. L., do visine nepravomoćno dosuđenog iznosa po presudi O. s. u D. br. P-1157/11-26 od 24. rujna 2012. godine, te zabranom otuđenja i opterećenja pokretnina u vlasništvu tuženika i to vozila marke Volkswagen Passat C, god. proizvodnje 1985., vozila marke Volkswagen Passat CL, god. proizvodnje 1994., traktorskih priključaka, krave, junice i ovaca.

Odredbom čl. 340. st. 2. Ovršnog zakona (Narodne novine br. 112/12 i 25/13 - dalje: OZ) određeno je da je nakon pokretanja parničnog postupka za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje privremenom mjerom nadležan sud pred kojim je postupak pokrenut, a odredbom čl. 343. st. 2. OZ-a određeno je da privremena mjera nije dopuštena ako postoje uvjeti za određivanje prethodne mjere kojom se može postići ista svrha osiguranja.

S obzirom da je u ovoj pravnoj stvari donesena nepravomoćna presuda nakon koje je tužitelj podnio prijedlog za privremenu mjeru, prema odredbi čl. 332. st. 1. toč. 1. OZ-a ispunjena je pretpostavka iz te odredbe za određivanje prethodne mjere na temelju odluke suda koja nije postala ovršna. Vrste prethodnih mjera određene su čl. 335. st. 1. OZ-a, a nijednu od tih mjera tužitelj nije predložio, pa je podnesen prijedlog tužitelja za izdavanje privremene mjere nedopušten u smislu odredbe čl. 343. st. 2. OZ-a zbog čega je valjalo uvažiti žalbu tuženika i odbaciti prijedlog za izdavanje privremene mjere kao nedopušten.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3681/2013-2, od 31. I. 2014. godine